

Jaarrekening 2017

GEMEENTE HEILOO

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding 1

2. Programmaverantwoording 3

2.1 Programma: Een sociale en vitale gemeente 7

1A. Inwoners en bestuur 7

1B. Samenleven 12

1C. Kerngericht en ondersteunend 19

1D. Een veilige gemeente 20

2.2 Programma: Een aantrekkelijke gemeente 27

2A. Cultuur, recreatie en toerisme 27

2B. Economische vitaliteit 30

2C. Een bereikbare gemeente 33

2.3 Programma: Een leefbare gemeente 38

3A. Wonen en leefomgeving 38

3B. Duurzaamheid en milieu 45

3C. Beheer en onderhoud 48

2.4 Programma: Een financieel gezonde gemeente 53

4A. Een financieel gezonde gemeente 53

3. Paragrafen 57

Paragraaf A: Lokale heffingen 57

Paragraaf B: Weerstandsvermogen en risicomanagement 60

Paragraaf C: Onderhoud kapitaalgoederen 65

Paragraaf D: Financiering 69

Paragraaf E: Bedrijfsvoering 72

Paragraaf F: Verbonden partijen 73

Paragraaf G: Grondbeleid 90

4. Jaarrekening 94
4.1 Overzicht van baten en lasten 94
4.2 Balans per 31 december 2017 100
4.3 Toelichting op de balans 102
4.4 Grondslagen voor waarde en resultaatbepaling 118
5. Bijlagen 125
Bijlage 1: SISA 125
Bijlage 2: EMU saldo 129
Bijlage 3: WNT 130
Bijlage 4: Baten en Lasten per taakveld 131
Bijlage 5: Incidentele Baten en Lasten 134
Bijlage 6: Controleverklaring 135

1. INLEIDING

Aan de gemeenteraad,

Hierbij bieden wij u het jaarverslag en de jaarrekening 2017 aan. In het jaarverslag en de jaarrekening 2017 legt het college verantwoording af aan de gemeenteraad over de realisatie van afgesproken beleid en over de financiële resultaten.

Ontwikkelingen 2017
Het collegeprogramma ‘Samen krachtig verder” (2014-2018) heeft de afgelopen jaren de leidraad gevormd voor het besturen van de gemeente Heiloo. Alle punten uit dit collegeprogramma zijn in een ver gevorderd stadium of zijn afgerond. In het jaar 2017 zijn dit de belangrijkste ontwikkelingen geweest:

- Met het vaststellen van de verordening sociaal domein 2017 en de uitvoeringsagenda sociaal domein 2017-2018 zijn belangrijke stappen gezet richting de uitvoering.
- Er is een actualisatie van de nota grondbeleid vastgesteld.
- In het kader van de afslag A9 wordt een gemeentelijke investering van ruim € 11,8 miljoen beschikbaar gesteld. In 2017 zijn alle benodigde gronden verworven en er is een bestemmingsplan opgesteld.
- Kadernota voor Zandzoom vastgesteld
- Er is een nieuwe Algemene Plaatselijke Verordening Heiloo 2017 vast gesteld.
- Voorbereidingen voor een nieuw verkeersplan in samenwerking met bewonersgroepen

Naast de inhoudelijk mijlpalen zijn er ook bestuurlijk-politieke ontwikkelingen geweest. Zo is een aantal raadsleden uit Heiloo 2000 gestapt en gaan zij verder onder de vlag van Heiloo Lokaal. Daarnaast is burgemeester Romeyn benoemd voor een tweede periode van 6 jaar.

Start werkorganisatie de BUCH
2017 is ook het jaar geweest waarin de Werkorganisatie BUCH van start is gegaan. De medewerkers hebben alle zeilen bij moeten zetten om de dienstverlening aan de inwoners op peil te houden. Dit is op vele vlakken gelukt, maar niet op alle vlakken is die dienstverlening voldoende gebleken. Er is geconstateerd dat de ambities vanuit het bedrijfsplan zich niet verhouden tot de mogelijkheden die de organisatie op dit moment heeft. Daarnaast zijn er ontwikkelingen van buitenaf geweest, problemen als gevolg van de harmonisaties en een groeiend werkaanbod. Dit alles heeft uiteindelijk geleid tot een verbeterplan dat in het eerste kwartaal van 2018 voor een zienswijze aan de raden van de deelnemende gemeenten is aangeboden.

Resultaat 2017
Deze jaarrekening sluit met een voordelig resultaat van € 1.605.000,- Dit voordelig resultaat is inclusief inkomsten uit de grondexploitaties voor de bovenwijkse voorzieningen. Conform nota kostenverhaal wordt voorgesteld een bedrag van € 712.000,- te storten in de bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen. Wanneer uw raad instemt met deze storting resulteert een voordelig saldo van € 893.000,-.

Bij het opmaken van de jaarrekening vervallen in principe alle budgetten, met uitzondering van de kredieten en grondexploitaties. Voor twee onderwerpen geldt dat de beleidsvoornemens niet zijn gerealiseerd in 2017, maar politiek nog steeds gewenst zijn. Het

gaat om het “Beveiligen van artistieke beelden in de openbare ruimte en het opnieuw maken van beeld Pandor” (raad 12 juni 2017) en het project Noordergeestkerk (raad 12 juni 2017). Voor de beelden is een bedrag van € 55.000,- beschikbaar gesteld ten laste van het begrotingssaldo. Voorgesteld wordt om dit bedrag naar 2018 over te hevelen via resultaatbestemming. Na overheveling resteert een voordelig rekeningresultaat van € 838.000,-. Van het budget voor de Noordergeestkerk wordt bij de kadernota voorgesteld dit in 2018 opnieuw ter beschikking te stellen.

De bijgestelde programmabegroting (eindejaarsverwachting) is uitgegaan van een nadelig saldo van € 269.000,-. Het jaarrekeningresultaat is hiermee € 1.107.000,- voordeliger dan geraamd.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Heiloo

De heer drs. G.H.S. Heemskerk MBA
Gemeentesecretaris

De heer T.J. Romeyn
burgemeester

Leeswijzer
De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag (programmaverantwoording en de paragrafen), de jaarrekening en de bijlagen. Allereerst wordt de programmaverantwoording gepresenteerd met een toelichting per programmaonderdeel op het gerealiseerde beleid en de financiën. Vervolgens worden de paragrafen weergegeven. Daarna volgt de jaarrekening met de baten en lasten, de balans en een toelichting hierop. Tot slot volgen de verschillende bijlagen.

2. PROGRAMMAVERANTWOORDING

Financiën op hoofdlijnen
Onderstaand wordt een toelichting gegeven op het jaarrekeningresultaat, de reserves en de weerstandsratio.

Jaarrekeningresultaat

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begr. 2017 na wijz.		Jaarrek. 2017		Verschil	
Saldo van baten en lasten	895	N	1.077	V	1.972	V
Saldo van stort. en onttrek. in/uit de reserves	626	V	528	V	98	N
Gerealiseerd resultaat	**269**	**N**	**1.605**	**V**	**1.874**	**V**
Overige resultaatbestemming						
- Storting bovenwijkse voorzieningen			712	N	712	N
- Beveiligen beelden en opnieuw maken van beeld Pandor			55	N	55	N
Resultaat	**269**	**N**	**838**	**V**	**1.107**	**V**

De bijgestelde programmabegroting (eindejaarsverwachting) is uitgegaan van een nadelig saldo van € 269.000,-. Het jaarrekeningresultaat 2017 komt uit op € 1.605.000,- en is hiermee € 1.874.000,- voordeliger dan geraamd.

Het voordelige resultaat van € 1.605.000,- wordt verminderd met de storting in de bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen en budgetoverheveling voor “Beveiligen van artistieke beelden in de openbare ruimte en het opnieuw maken van beeld Pandor”. Hierdoor ontstaat uiteindelijk een voordelig resultaat van € 838.000,-.

Op hoofdlijnen is het verschil tussen de bijgestelde begroting en jaarrekening (€ 1.107.000,-) als volgt te verklaren (verschillen groter € 100.000,-):

Progr.	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Bedrag	
1B	WMO begeleiding (inclusief PGB)	421	V
1B	WMO voorzieningen	187	V
1B	Huishoudelijke hulp (inclusief PGB)	145	V
1B	Onderwijshuisvesting	124	V
3A	Extra leges omgevingsvergunningen	245	V
3C	Verkoop percelen grond	149	V
4	Lagere doorbelasting grondexploitaties	360	N
4	Hogere algemene uitkering	125	V
4	Lagere dividend Gaskop NH	128	N
4	Stelpost onderuitputting	158	N

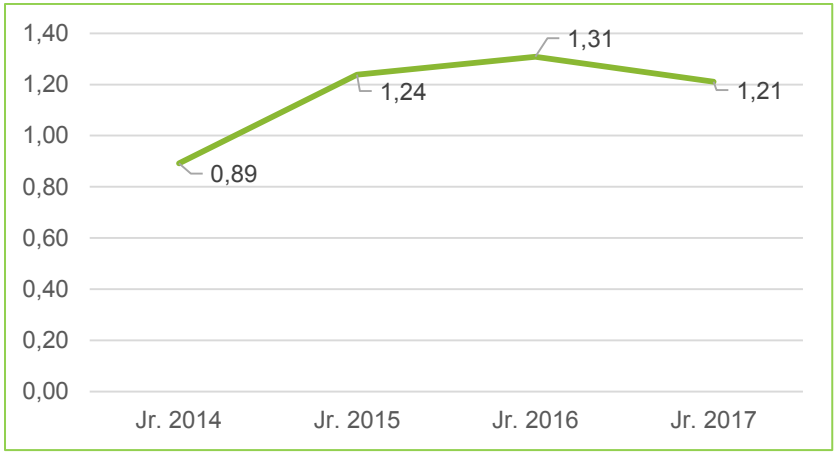
Voor een nadere toelichting en de overige verschillen (kleiner dan € 100.000,-) verwijzen we naar de betreffende programmaonderdelen.

Reserves

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Ultimo 2016	Ultimo 2017
Eigen vermogen	9.607	9.615
Bestemmingsreserves	6.162	13.120
Gerealiseerde resultaat	7.521	1.605
Totaal	**23.290**	**24.340**

De reserves stijgen met 5% naar € 24,3 mln. De solvabiliteitsratio bedraagt 24%.

Weerstandsratio

De weerstandsratio daalt ten opzichte van de jaarrekening 2016 naar 1,21, maar duidt nog steeds op een voldoende weerstandsvermogen. De benodigde weerstandscapaciteit op basis van de risicosimulatie is met name gestegen door een afwaarderingsrisico op gronden die niet tot ontwikkeling voor Zandzoom worden gebracht. Voor een verdere toelichting zie de paragraaf weerstandsvermogen.

Begrotingsafwijkingen en vergelijking 2016

De overgang naar de werkorganisatie BUCH in 2017 heeft zijn weerslag gehad op de administratieve organisatie. De omzetting naar een nieuw rekeningschema, nieuwe of tijdelijke medewerkers en opstartproblemen met de ICT zijn hier debet aan geweest. In 2017 zijn meerdere correctierondes geweest om de facturen te boeken op het juiste grootboeknummer. Ondanks deze correcties is helaas bij de jaarrekening gebleken dat in sommige gevallen toch nog bedragen op het verkeerde grootboeknummer terecht zijn gekomen. Hierdoor is een aantal (technische) verschillen tussen de programmaonderdelen ontstaan. Zie de verdere toelichting per programmaonderdeel.

De jaarstukken 2017 voldoen aan de vereisten van het BBV. Dit is alleen niet mogelijk waar het gaat om de vergelijkbaarheid met de cijfers 2016. Bij het presenteren van de baten en lasten 2017, vraagt het BBV om ook de baten en lasten 2016 te laten zien zodat de realisatiecijfers kunnen worden afgezet tegen die van het voorgaande jaar. In 2016 had de gemeente Heiloo een andere programma indeling. Het converteren van de realisatiecijfers 2016 naar de programma indeling 2017 zou een zeer tijdrovende exercitie betekenen. Daarom is ervoor gekozen om de realisatie 2016 niet te presenteren. Uiteraard worden in de jaarrekening 2018 wel de realisatiecijfers 2017 gepresenteerd.

De programmaverantwoording

De ambities en de realisaties in 2017 worden per programma toegelicht en verantwoord. Het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) schrijft voor dat het jaarverslag qua indeling moet aansluiten op de begroting om een goed inzicht te kunnen geven of het voorgenomen beleid is gerealiseerd. Het jaarverslag is dan ook de ‘spiegel’ van de programmabegroting, waarbij de vraag centraal

staat: wat waren onze doelstellingen en wat hebben we gerealiseerd?

Bij de verantwoording is gebruik gemaakt van een verkeerslichten-model. De volgende kleuren zijn toegepast om inzicht te geven in de realisatie van de doelstellingen:

- Groen volledig gerealiseerd;
- Geel nog niet geheel gerealiseerd, wel werkzaamheden verricht;
- Rood niet gerealiseerd, geen werkzaamheden verricht.

Dit is als samenvatting opgenomen voorafgaand aan de programma's. Bij de programma's is per doelstelling een toelichting opgenomen.

Hierdoor wordt antwoord gegeven op de vragen:
- Wat wilden we bereiken?
- Wat zouden we daarvoor doen?
- Wat hebben we daarvoor gedaan?

Programma 1
Een sociale en vitale gemeente

2.1 PROGRAMMA: EEN SOCIALE EN VITALE GEMEENTE

1A. INWONERS EN BESTUUR

Beleidsverantwoording

Speerpunt	Ph.	Begroting 2017	Score doel	Score tijd	Score geld	Resultaten/Stand van zaken 2017
1a Inwoners en bestuur						
Samenwerking binnen de regio onderzoeken	HR	Op het niveau van de Regio Alkmaar worden de activiteiten op strategisch niveau voortgezet.	✓	✓	✓	Bestuurlijke samenwerking conform afspraken in de regio's en conform afspraken deelname van collegeleden in besturen samenwerkingsverbanden. BUCH-afstemming portefeuillehouders geïntensiveerd. Ambtelijke samenwerking op diverse niveaus en in diverse regio's geïntensiveerd; Speelveld Samenwerking tussen gemeentesecretarissen regio Alkmaar en NHN is geïntensiveerd. Speelveld en ambtelijke ondersteuning zijn op hoofdlijnen in beeld gebracht. De adviseurs werken aan het leggen en versterken van interne en externe verbindingen intern en extern en adviseren strategische positionering in de regio door contacten binnen regio Alkmaar, regio Noord-Holland Noord en Metropoolregio Amsterdam en met de provincie NH. Het proces van de jaarstukken 2016 en begrotingen 2018 van de gemeenschappelijke regelingen is doorlopen en heeft geleid tot zienswijzen van de raad aan de GR. In regionaal verband (NHN) is een voorstel ontwikkeld om raden meer grip op gemeenschappelijke regelingen te geven. Dit voorstel is in het 3e kwartaal van 2017 aangeboden aan alle griffiers en wordt via de presidia doorgeleid naar de raden. Binnen de werkorganisatie BUCH is het doorlopen proces geëvalueerd, verbeteragenda is in de maak en wordt uitgevoerd. Een onderzoek naar gemeentelijke samenwerkingsverbanden van de BUCH is uitgevoerd en eind 2017 opgeleverd aan het bestuur van de werkorganisatie BUCH.

Speerpunt	Ph.	Begroting 2017	Score doel	Score tijd	Score geld	Resultaten/Stand van zaken 2017
1a Inwoners en bestuur						
Optimaliseren dienstverlening	HR	In 2017 gaan we uit van een gemeenschappelijke visie op dienstverlening van de vier gemeenten. Er worden afspraken gemaakt over onze servicenormen (BUCH-breed). In 2017 ligt er een plan van aanpak met het doel om een van de beste dienstverlenende gemeenten van Nederland te worden.				Wij willen onze inwoners, ondernemers en bezoekers een fijne woon-, werk- en leefomgeving bieden. Om dat te realiseren willen wij een Top Dienstverlener zijn en is het programma Dienstverlening in 2017 gestart. Het programma heeft als motto 'digitaal waar het kan, persoonlijk waar het moet'. De stand van zaken van het programma is 24 mei 2017 gepresenteerd aan de Klankbordgroep, incl. de 4 thema's: a) 24/7 (service, bereikbaar, digitaal), b) Ondernemers (verbeteren relatie met ondernemers), c) Ontregelen (minder regels) en d) Inleven & Beleven (houding & gedrag). Samenspel is overgedragen aan het Programma Van Buiten Naar Binnen. Planning van de uitvoering is opgenomen in een dynamisch document. De digitalisering van de dienstverlening volgt de Digitale Agenda van de VNG/KING met daarin mijnoverheid.nl, de verhuisapp, digitale overlijdensaangifte en e-herkenning voor ondernemers. Vanaf 2017 kunnen alle Meldingen Openbare Ruimte digitaal ingediend worden. De aanbesteding van de nieuwe website is in 2017 opgestart; ingebruikname in 2018. In 2017 zijn de voorbereidingen getroffen voor 1 DMS (Document Management Systeem) voor de BUCH; ingebruikname in 2018, incl. centrale scanstraat en e-mail- en postprotocol. Het Kwaliteitssysteem voor de informatiehuishouding is in 2017 afgerond en wordt in januari 2018 in gebruik genomen. Hiermee wordt de kwaliteit van het beheer van de informatie binnen de BUCH gemeten wat input kan zijn voor verbeteringen.
						In 2017 is het centrale callcenter voorbereid, in februari 2018 wordt het geopend, incl. gebruik WhatsApp. In 2017 is het Kwaliteitshandvest (servicenormen) opgesteld dat in januari 2018 van kracht is. In 2017 is onder alle Frontofficemedewerkers een nulmeting gehouden en is het Hostmanship-ontwikkeltraject in voorbereiding. De wachttijd voor de bezoekers is minimaal. In 2017 is de Nieuwskamer geopend. Deze wordt vanaf 2018 actief in Heiloo. In het kader van het thema Ontregelen is de APV van Heiloo in 2017 gedereguleerd.

Speerpunt	Ph.	Begroting 2017	Score doel	Score tijd	Score geld	Resultaten/Stand van zaken 2017
1a Inwoners en bestuur						
Inwoners worden met participatie en communicatie betrokken bij beleid	HR, RO, EB, FD	In 2017 worden de resultaten van het project Samenspel van de gemeente en haar omgeving gebruikt bij nieuwe participatieprojecten. Het gaat daarbij zowel om de vormgeving van de eigen participatieprocessen als het aanhaken in een vroegtijdig stadium bij initiatieven van anderen.	✓	✓	✓	Inwoners zijn bij verschillende projecten betrokken, zowel bij uitvoering (bijvoorbeeld aanleg en inrichting van de Westerweg) alsmede bij beleidsvoorbereiding (zoals het opstellen van het Verkeersplan). De rekenkamercommissie van de BUCH heeft het afgelopen jaar onderzoek gedaan naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van participatie. De onderzoeksresultaten worden in 2018 gebruikt om het participatiebeleid verder aan te scherpen.

Wat heeft het gekost?

Programma onderdeel	Begr. 2017 na wijz.		Werkelijk 2017		Verschillen 2017					
Progr. 1a Inwoners en bestuur	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**		**Lasten**		**Saldo**	
Resultaat voor bestemmen	422	1.936	536	1.950	114	V	-14	N	100	V
Reserve mutaties	317	95	317	95	0	V	0	V	0	V
Resultaat na bestemmen	739	2.031	853	2.045	114	V	-14	N	100	V

Financiële toelichting

Programmaonderdeel 1A (lasten)		
Reisdocumenten en rijbewijzen In 2017 is met name een piek in nieuw aangevraagde reisdocumenten. Dit zorgt voor hogere uitgaven als afdracht aan het rijk. Dit wordt gecompenseerd door hogere inkomsten.	85.000	N
Overige leges Lagere uitgaven voor overige leges voor onder andere 'verklaring omtrent gedrag' en uittreksels. De inkomsten zijn voor ongeveer hetzelfde bedrag ook lager.	21.000	V
College van B&W Onderschrijding is een gevolg van lagere salariskosten.	26.000	V
Raad De uitgaven zijn lager voor vergoedingen raadsleden en accountantskosten.	26.000	V
Overige verschillen	3.000	N
Totaal	*14.000*	*N*
Programmaonderdeel 1A (baten)		
Reisdocumenten en rijbewijzen In 2017 is met name een piek in nieuw aangevraagde reisdocumenten. Dit resulteert in hogere inkomsten.	119.000	V
Overige leges De overige leges voor onder andere 'verklaring omtrent gedrag' en uittreksels blijven achter bij de begroting. De uitgaven zijn voor ongeveer hetzelfde bedrag ook lager.	23.000	N
Regionale samenwerking Een factuur voor het Portefeuillehouders Overleg Regio Alkmaar (PORA) is abusievelijk binnen dit programmaonderdeel als inkomsten geboekt. Dit betekent hier een voordeel van € 9.000,- en een nadeel in programma 3A.	9.000	V
Overige verschillen	9.000	V
Totaal	*114.000*	*V*

Subtotaal resultaat voor bestemming	100.000 V
Toelichting op mutaties reserves (lasten) Geen afwijkingen *Totaal*	-
Toelichting op mutaties reserves (baten) Geen afwijkingen	-
Subtotaal mutaties reserves	-
Resultaat na bestemming	**100.000 V**

1B. SAMENLEVEN

Beleidsverantwoording

Speerpunt	Ph.	Begroting 2017	Score doel	Score tijd	Score geld	Resultaten/Stand van zaken 2017
1b Samenleven						
Toegang We hebben een afwegingskader voor maatwerk ontwikkeld	EB	Bij de ontwikkeling van een afwegingskader voor maatwerk gaan we uit van eigen kracht, rechtmatigheid en efficiency	✓	✓	✓	De verordening sociaal domein is vastgesteld. (3 april 2017) Hierin is ook het artikel over maatwerk opgenomen. In artikel 5 is het afwegingskader opgenomen.
Maatschappelijke ondersteuning Voor inwoners is een aanbod aanwezig van voorliggende en algemene voorzieningen zodat zij zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen.	EB	Op basis van het integraal beleidskader sociaal domein BUCH worden subsidiepartners binnen het sociaal domein aangestuurd op grond van vooraf vastgesteld doelen en effecten. Op die manier wordt sturing gegeven aan en afstemming gecreëerd binnen het aanbod aan voorliggende en algemene voorzieningen.	✓	✓	✓	Algemeen kan worden gesteld dat er verschillende rapportages en evaluaties zijn gemaakt over diverse voorzieningen. Er zijn algemene ondersteunende voorzieningen beschikbaar gesteld zoals onafhankelijke clientondersteuning, klussendiensten rondom zelfstandig wonen en schoonmaakondersteuning en er is waar nodig per cliënt maatwerk geleverd.

Speerpunt	Ph.	Begroting 2017	Score doel	Score tijd	Score geld	Resultaten/Stand van zaken 2017
Werk en inkomen De arbeidsdeelname aan de onderkant van de arbeidsmarkt laten stijgen. We zetten in op een inclusieve arbeidsmarkt waarin een plek is voor iedereen, ook voor mensen met een arbeidsbeperking	FD	• Actieplannen worden uitgevoerd met ruimte voor experimenten en maatschappelijke initiatieven. • We dragen actief bij aan de activiteiten binnen het Werkbedrijf, die onder andere tot doel hebben: -het realiseren van voldoende garantiebanen. -het afstemmen van ondersteunend werkgeversinstrumentarium (zoals loonkostensubsidie, no risk-polis).	✓	✓	✓	Het Actieplan participatie (inclusief beschut werk) is in juli 2017 door het college vastgesteld. De implementatie fase is gestart. Het Actieplan minimabeleid en financiële zelfredzaamheid wordt naar verwachting in het 1e kwartaal 2018 door het college vastgesteld. Het Actieplan is in december ter advisering aan de adviesraden sociaal domein voorgelegd. Er wordt binnen het WERKbedrijf/RPA op beleids-, management-, en bestuurlijk niveau continue gewerkt aan een gezamenlijk werkgeversinstrumentarium vanuit de gemeenten. Hierdoor zijn er o.a. identieke voorwaarden voor loonkostensubsidies voor werkgevers. In het kader van de verdere eenduidigheid richting de werkgevers binnen de arbeidsmarktregio (AMR) wordt het re-integratie beleid waar mogelijk geharmoniseerd . Stekker 4 (een aansluiting waarmee gemeenten toegang krijgen tot de landelijke UWV-systemen) is geïmplementeerd, waardoor informatie tussen werkzoekenden en beschikbare vacatures beter gematcht kan worden. De kandidatenverkenner is gevuld met kandidaten die onder de banenafspraak vallen en in het doelgroepenregister staan. De banenafspraak is in zijn totaliteit in de AMR gehaald. In het eerste kwartaal van 2018 vindt de eerste evaluatie van beschut werk in de AMR plaats.

Speerpunt	Ph.	Begroting 2017	Score doel	Score tijd	Score geld	Resultaten/Stand van zaken 2017
Integratie nieuwkomers	FD	• Het integratiebeleid van vergunninghouders wordt in 2017 zowel op regionaal als lokaal niveau uitgevoerd. • We werken samen met de gemeenten in de regio Alkmaar aan een integraal programma waarin de inburgering, integratie en participatie parallel lopen. • We streven ernaar om achterstanden bij nieuwkomers te verminderen door in te zetten op preventie, gezondheidszorg en extra taalaanbod voor (schoolgaande) kinderen. • We gaan actief op zoek naar vrijwilligers voor de begeleiding en integratie van nieuwkomers.	✓	✓	✓	- Per 1 mei 2017 is het programma integratie en participatie vergunninghouders uitgerold. Met een extra impuls zijn ca. 40 vergunninghouders met een uitkering aangemeld voor het 2e onderdeel van het programma. Dit onderdeel is gericht op toelichting naar werk, opleiding en/of vrijwilligerswerk. Duur van het programma is maximaal 1 jaar. - De doelstelling om achterstanden bij nieuwkomers te verminderen wordt uitgewerkt in het actieplan vergunninghouders, dat eind 2018 wordt opgeleverd. - De partijen belast met de uitvoering van het programma integratie en participatie vergunninghouders werken samen met lokale vrijwilligers(organisaties).
Gezondheid, bewegen en sport Overdragen van het beheer en onderhoud van de buitensportaccommodaties	EB	We voeren gesprekken met de buitensportverenigingen of met een professionele sportorganisatie, afhankelijk van de in 2016 gemaakte afspraken.	–	–	✓	Eind 2016 is, na een intensief onderhandelingstraject, met de buitensportverenigingen in Heiloo overeengekomen dat beheer en onderhoud van de buitensportaccommodaties niet aan de verenigingen zal worden overgedragen. In 2017 zijn op basis van deze afspraak nieuwe huurovereenkomsten met de buitensportverenigingen in Heiloo overeen gekomen én ondertekend waardoor deze afspraken de komende jaren weer vast liggen. Daarmee is dit traject afgerond. In BUCH-verband wordt onderzocht of er mogelijkheden zijn om het beheer en onderhoud van buitensportaccommodaties te optimaliseren door dit in meerdere gemeenten op dezelfde wijze gestalte te gaan geven.

Wat heeft het gekost?

Programma onderdeel	Begr. 2017 na wijz.		Werkelijk 2017		Verschillen 2017					
Progr. 1b Samen leven	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten		Lasten		Saldo	
Resultaat voor bestemmen	5.242	19.773	4.470	17.548	-772	N	2.225	V	1.453	V
Reserve mutaties	45	303	40	303	-5	N	0	V	-5	N
Resultaat na bestemmen	5.287	20.076	4.510	17.851	-777	N	2.225	V	1.448	V

Financiële toelichting

Programmaonderdeel 1B (lasten)	
Onderwijshuisvesting In 2017 is een bedrag van € 29.000,- teruggevorderd over het jaar 2016 bij het PCC. Daarnaast is voor deze school het jaarbedrag 2017 verlaagd met € 17.000,-. De gemeentelijke bijdrage is namelijk gebaseerd op het bedrag dat per leerling voortgezet onderwijs wordt ontvangen in het gemeentefonds. Dit bedrag is verlaagd. Daarnaast een voordeel op andere schoolgebouwen van € 78.000,- voornamelijk door lagere onderhoudskosten en energielasten.	124.000 V
Belastingen gebouwen In 2017 is een verzamelfactuur voor de waterschapsbelasting volledig geboekt binnen programmaonderdeel 3c € 58.000,- (N). Echter dit had voor een groot deel betrekking op gebouwen binnen programmaonderdeel 1b, waar een voordeel is ontstaan € 24.000,- (V). Per saldo resteert een nadeel van € 34.000,- op belastingen.	24.000 V
Welzijnsaccommodaties De lagere kosten voor de diverse welzijnsaccommodaties worden vooral verklaard doordat minder onderhoudskosten zijn gerealiseerd.	97.000 V
Bibliotheek Lagere kosten bestaan uit verrekening subsidie eerdere jaren en minder groot onderhoud.	29.000 V
Jeugdzorg (inclusief PGB) Op basis van de afrekeningen met de zorgaanbieders resulteert een onderschrijding op het jeugdbudget. Uitgangspunt voor de begrote uitgaven zijn de inkomsten van het rijk geweest.	76.000 V

WMO begeleiding (inclusief PGB) Op basis van de afrekeningen met de zorgaanbieders is een onderschrijding op dit budget. Uitgangspunt voor de begrote uitgaven zijn de inkomsten van het rijk geweest.	421.000	V
Participatie reintegratie Het participatiebudget van het Rijk is niet volledig uitgegeven. Naast de uitgaven voor re-integratie door WNK (60% van het budget) zijn er minder trajecten ingekocht, omdat met inzet van jobhunters/Werkgeversservicepunt plaatsingen in eigen beheer zijn gedaan.	82.000	V
Participatie inburgering De in de begroting opgenomen rijksbudgetten voor opvang en begeleiding van statushouders zijn niet volledig besteed.	19.000	V
Huishoudelijke hulp (inclusief PGB) Net als in 2016 een voordeel op het budget hulp bij het huishouden met name door minder cliënten dan begroot.	145.000	V
WMO voorzieningen Er zijn in 2017 minder woningaanpassingen gerealiseerd en lagere kosten vervoersvoorzieningen.	187.000	V
Bijstandsbudget In de begroting zijn in navolging van voorgaande jaren de inhoudingen op de uitkeringen als baat begroot en de bruto uitkeringen als last. Met de start van de BUCH is gekozen voor een uniforme werkwijze. Hierdoor zijn de werkelijke uitbetalingen als last geboekt en is er dus een onderschrijding ontstaan. De baten sluiten nu aan op de werkelijke ontvangsten van het rijk. Per saldo geen effect op het rekeningresultaat.	787.000	V
Bijstand aan zelfstandigen Door het verbeterde economische klimaat is een lager beroep gedaan op deze regeling. Bovendien is er ook sprake van het terugbetalen van bedrijfskredieten.	69.000	V
Bijzondere bijstand Voor de minima zijn er in het actieplan nieuwe regelingen opgenomen, zoals het Jeugd Sport- en Cultuurfonds. Hierdoor is een extra beroep gedaan op de bijzondere bijstand, waardoor een tekort is ontstaan.	48.000	N
Sociale werkvoorziening Onderschrijding is een gevolg van een lager aantal gerealiseerde SE's (fte's in de sociale werkvoorziening) afgezet tegen de ontvangen rijksbijdrage.	89.000	V

Jeugd en jongerenwerk In de programmabegroting 2017 is een incidenteel subsidiebedrag beschikbaar gesteld voor nieuwe aanvragen voor het Integraal Jeugdbeleid. Het blijkt dat er geen nieuwe subsidieaanvragen zijn geweest in 2017.	53.000	V
Peuterspeelzalen Het eerste jaar van de nieuwe bekostigingswijze resulteerde in minder vergoedingen aan ouders dan begroot.	34.000	V
Leerlingenvervoer Door de wisseling van vervoerder zijn de kosten over 2017 lager dan begroot.	16.000	V
Onderwijsbegeleiding Het restant van het budget voor onderwijsbegeleiding is in 2017 niet volledig uitgegeven.	20.000	V
Overige verschillen	-	
Totaal	*2.225.000*	*V*
Programmaonderdeel 1B (baten)		
Bijstandsbudget Zie toelichting bij de lasten.	753.000	N
Bijstand aan zelfstandigen Door lagere uitgaven aan kredieten en onderzoekskosten is de rijksvergoeding voor deze regeling ook lager dan begroot.	80.000	N
Eigen bijdrage maatwerk voorziening WMO In 2017 (raad 3 april) is de eigen bijdrage naar beneden bijgesteld op basis van de landelijke parameters. Dit heeft lagere inkomsten tot gevolg gehad.	82.000	N
Huurinkomsten De huurinkomsten voor onderwijs-, sport-, en welzijn/cultuuraccommodaties zijn hoger dan begroot.	40.000	V
Inkomsten COA Dit betreft de niet begrote inkomsten vanuit het COA voor gehuisveste statushouders.	16.000	V

Verrekening PGB 2016 De SVB heeft teveel betaalde PGB budgetten over 2016 teruggestort.	26.000	V
Bijzondere bijstand Er is een groter verhaal geweest op de bijzondere bijstand dan verwacht.	22.000	V
Afrekening domotica De gemeente heeft een afrekening ontvangen van de provincie over 2016 voor het domotica project.	19.000	V
Overige verschillen	21.000	V
Totaal	*772.000*	*N*
Subtotaal resultaat voor bestemming	1.453.000	V
Toelichting op mutaties reserves (lasten) Geen afwijkingen.		
Toelichting op mutaties reserves (baten) **Bestemmingsreserve accommodatievraagstukken** In de begroting is een onttrekking van € 45.000,- opgenomen ten laste van de bestemmingsreserve accommodatievraagstukken voor aanpassingen Sluijsweidt. Dit valt iets lager uit, waardoor € 5.000,- minder uit de bestemmingsreserve onttrokken hoeft te worden. Per saldo geen gevolgen voor het rekeningresultaat. *Totaal*	5.000 *5.000*	N *N*
Subtotaal mutaties reserves	5.000	N
Resultaat na bestemming	**1.448.000**	**V**

1C. KERNGERICHT EN ONDERSTEUNEND

Beleidsverantwoording

Speerpunt	Ph.	Begroting 2017	Score doel	Score tijd	Score geld	Resultaten/Stand van zaken 2017
1c Kerngericht en ondersteunend						
Verbinding maken tussen buiten en binnen (de gemeente)	HR, RO, EB, FD		✓	✓	✓	De gebiedsregisseur is de ogen en oren in het dorp. Centraal daarbij staat het leggen van verbinding tussen partijen, het opbouwen en onderhouden van netwerken binnen en buiten de organisatie. Hij denkt mee met inwoners, bedrijven en collega's. Voorbeelden hiervan zijn contacten over het railscherm, aanleg groen en parkeren, contacten met maatschappelijke partijen, etc.

Wat heeft het gekost?
Er zijn geen bedragen begroot en uitgegeven en dus geen afwijkingen binnen dit programmaonderdeel.

Financiële toelichting
Geen afwijkingen binnen dit programmaonderdeel.

1D. EEN VEILIGE GEMEENTE

Beleidsverantwoording

Speerpunt	Ph.	Begroting 2017	Score doel	Score tijd	Score geld	Resultaten/Stand van zaken 2017
1d Een veilige gemeente						
Het in stand houden van het veiligheidsgevoel van inwoners van Heiloo	HR	• Uitvoering geven aan het Lokaal Integraal Veiligheidsplan voor de jaarschijf 2017. • Mede op grond van de uitkomsten van de Integrale Veiligheidsmonitor 2015 de prioriteiten voor 2017 bepalen en deze opnemen in een uitvoeringsplan.	✓	✓	–	*Woninginbraken:* Het aantal woninginbraken is in 2017 aanzienlijk gedaald door inzet van politie en buurtpreventie. Er is weer een wijkschouw gehouden waaraan ook raadsleden deelnamen. Preventief is er veel gedaan om woninginbraken te voorkomen, o.a. door communicatie. *Fietsendiefstal:* De fietsendiefstallen zijn ook teruggelopen. *Jeugd en veiligheid:* De jongerenwerkers zijn bezig met het herinrichten van Buk Buk voor de jongeren. Begin 2018 komt er een brainstormavond met de vrijwilligers en de aannemer. De verwachting is dat de Buk in de zomer 2018 weer officieel open gaat. Ook ambulant zijn de jongerenwerkers goed bezig. Via het jeugdveiligheidsoverleg stemmen politie, jongerenwerkers, de adviseur openbare orde en veiligheid en de beleidsmedewerker jeugd de aanpak van overlastsituaties af. De hangjongeren worden op locatie met regelmaat door politie en jongerenwerkers bezocht en indien er overlast door omwonenden ervaren wordt, worden de jongerenwerkers hiervoor ingezet om de overlast te laten stoppen. Er worden ook activiteiten voor bepaalde doelgroepen (o.a. meidenavonden) georganiseerd en deze worden zeer goed bezocht. *Personen met verward gedrag :* De problematiek rond personen met verward gedrag blijft een terugkerend probleem. Op het moment dat iemand in een instelling of andere instelling opgenomen wordt, lijkt de problematiek verdwenen maar zo gauw deze persoon weer in vrijheid komt, herhalen zich mogelijk de problemen als deze persoon weer in Heiloo aangetroffen wordt.

Speerpunt	Ph.	Begroting 2017	Score doel	Score tijd	Score geld	Resultaten/Stand van zaken 2017
						Er is een groep die tussen wal en schip valt, voornamelijk qua huisvesting. Voor deze groep is nu een bestuurlijke/ ambtelijke werkgroep waarin ook een medewerker van het Ministerie van J&V aansluit en gezamenlijk met de centrumgemeente Alkmaar gezocht wordt naar mogelijkheden om deze groep personen te huisvesten en verder te begeleiden. De ernstige incidenten, zoals in Den Dolder, roepen bij inwoners van Heiloo weer veel vragen op. Er wordt veel tijd in gestoken in voorlichting en persoonlijke gesprekken om de onrust bij de inwoners weg te nemen. Tot nu toe is nog steeds niet duidelijk of vanuit Veiligheid, met name voor de opvang van verwarde personen, hier budget beschikbaar voor moet worden gesteld. Tussentijds worden het college en de raad over de voortgang van de opvanglocatie geïnformeerd.
Het in stand houden van een adequate crisis- en rampenbestrijding sorganisatie volgens regionaal model en aangepast aan de regionale ontwikkelingen	HR	Het regionaal model wordt aangepast volgens de prestatie-eisen die vastgesteld zijn in het eindrapport Bevolkingszorg 8.01. Tevens wordt het lokale handboek op onderdelen geactualiseerd.	✓	✓	✓	Veiligheidsmonitor: Het onderzoek van de veiligheidsmonitor is eind november afgerond. Er heeft in Heiloo 43% van de ondervraagden meegedaan aan dit onderzoek. De verwachting is dat eind maart de resultaten bekend zijn. Deze resultaten worden meegenomen in het nieuwe LIVP 2019-2022.

Wat heeft het gekost?

Programma onderdeel	Begr. 2017 na wijz.		Werkelijk 2017		Verschillen 2017					
Progr. 1d Een veilige gemeente	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten		Lasten		Saldo	
Resultaat voor bestemmen	0	1.561	0	1.542	0	V	19	V	19	V
Reserve mutaties	0	0	0	0	0	V	0	V	0	V
Resultaat na bestemmen	0	1.561	0	1.542	0	V	19	V	19	V

Financiële toelichting

Programmaonderdeel 1D (lasten)	
Veiligheidsregio De Veiligheidsregio heeft een nacalculatie gedaan over de werkelijke indexatie over 2016 en dit resulteert in extra lasten. Hiertegenover staat een voordeel op de uitgaven voor het basispakket risicobeheersing door een vrijval van nog te betalen kosten over 2015. Dit voordeel valt binnen programmaonderdeel 3a.	25.000 N
Brandweerkazerne De huisvestingslasten voor de brandweerkazerne vallen lager uit door een gunstige afrekening van de energielasten en lagere schoonmaakkosten.	27.000 V
Bestrijding hondenoverlast De lasten voor de bestrijding van hondenoverlast zijn ten onrechte begroot binnen dit programmaonderdeel, terwijl de werkelijke lasten binnen straatreiniging zijn geboekt (programmaonderdeel 3c).Voorgesteld wordt dit te corrigeren in de programmabegroting.	12.000 V
Overige verschillen	4.000 V
Totaal	*19.000 V*
Programmaonderdeel 1D (baten)	
Geen afwijkingen.	

Subtotaal resultaat voor bestemming	19.000 V
Toelichting op mutaties reserves (lasten)	
Geen afwijkingen.	
Toelichting op mutaties reserves (baten) Geen afwijkingen.	
Subtotaal mutaties reserves	-
Resultaat na bestemming	**19.000 V**

Verbonden partijen per programmaonderdeel
Voor verdere informatie zie paragraaf F Verbonden partijen

PO	Verbonden partij
1a	Regionaal Historisch Centrum Alkmaar (RHCA)
1b	Gezondheidsdienst Hollands Noorden (GGD)
1b	Werkvoorzieningsschap Noord Kennemerland (WNK)
1b	Intergemeentelijke Stichting Openbaar Basisonderwijs (ISOB)
1d	Veiligheidsregio Noord-Holland Noord (VRNHN)

Verplichte indicatoren per programmaonderdeel

PO	nr	Overzicht verplichte indicatoren	B score	U score	C score	H score	NL score	jaar	eenheid	bron
1b	1	Absoluut verzuim	0	0,45	0,19	0,28	1,82	2017	per 1.000 inw. 5-18 jr	Ingrado
1b	2	Relatief verzuim	29,52	23,27	30,02	30,5	26,58	2017	per 1.000 inw. 5-18 jr	Ingrado

PO	nr	Overzicht verplichte indicatoren	B score	U score	C score	H score	NL score	jaar	eenheid	bron
1b	3	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	1	1	1,2	0,7	1,7	2016	%	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs
1b	4	% Niet-sporters	46,1	39,2	41,4	39,8	48,7	2016	%	Gezondheidsmonitor volwassenen, GGD'en, CBS en RIVM
1b	5	Banen	617,1	418,5	468	498,5	758,2	2017	per 1.000 inw 15-64jr	LISA
1b	6	Jongeren met delict voor rechter	0,85	1,2	1,01	0,55	1,45	2015	%	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
1b	7	Netto arbeidsparticipatie	62	71,6	68,2	67	65,8	2016	%	CBS - Arbeidsdeelname
1b	9	% Kinderen in armoede	2,5	2,67	2,69	2,24	6,58	2015	%	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
1b	10	% Jeugdwerkloosheid	0,41	0,43	0,66	0,57	1,52	2015	%	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
1b	11	Bijstandsuitkeringen	16,5	18,1	15,4	19	41,9	eerste half jaar 2017	per 1.000 inw 18jr eo	CBS - Participatiewet
1b	12	Aantal re-integratievoorzieningen	10,1	3,4	10,2	17,3	27,1	eerste half jaar 2017	per 1.000 inw 15-65jr	CBS - Participatiewet
1b	13	Jongeren met jeugdhulp	6,7	5,8	5,7	7,4	8,8	eerste half jaar 2017	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS - Beleidsinformatie Jeugd
1b	14	Jongeren met jeugdbescherming	0,7	0,3	0,5	0,8	1	tweede half jaar 2016	%	CBS - Beleidsinformatie Jeugd
1b	15	Jongeren met jeugdreclassering	0,2	-	-	-	0,4	tweede half jaar 2015	%	CBS - Beleidsinformatie Jeugd
1b	16	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	53	34	43	33	54	eerste half jaar 2017	per 1.000 inw	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO
1d	17	Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12-17 jaar	75	54	86	66	137	2016	aantal per 10.000 inw 12-17jr	Bureau Halt

PO	nr	Overzicht verplichte indicatoren	B score	U score	C score	H score	NL score	jaar	eenheid	bron
1d	18	Hardekern jongeren	0,85	1,2	1,01	0,55	1,45	2015	per 10.000 inw 12-14jr	Korps Landelijke Politiediensten (KLPD)
1d	19	Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	0,3	0,4	0,7	0,9	2,3	2016	aantal per 1.000 inwoners	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen
1d	20	Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	2,5	2,6	2,7	3,3	5	2017	aantal per 1.000 inwoners	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen
1d	21	Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	2,7	2,2	1,9	5,1	3,3	2016	aantal per 1.000 inwoners	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen
1d	22	Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	4,2	3,7	4,6	5,5	4,8	2017	aantal per 1.000 inwoners	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen

Programma 2
Een aantrekkelijke gemeente

2.2 PROGRAMMA: EEN AANTREKKELIJKE GEMEENTE

2A. CULTUUR, RECREATIE EN TOERISME

Beleidsverantwoording

Speerpunt	Ph.	Begroting 2017	Score doel	Score tijd	Score geld	Resultaten/Stand van zaken 2017
2a Cultuur, recreatie en						
Kunst en Cultuur Realiseren van ambitieniveau 1 Heiloo zet in op de huidige culturele infrastructuur, zoals omschreven in de kadernota Kunst en Cultuur 'Leven en Beleven'	EB	• De subsidies voor Kunst- en Cultuurorganisaties worden voor 2017 geïndexeerd met 1,92%. • De stijging van de huren als gevolg van de invoering van het maatschappelijk huurtarief wordt in 2017 gecompenseerd. • Regelmatig overleg, ambtelijk en bestuurlijk, met betrokken organisaties. • Direct contact met de culturele organisaties door deel te nemen aan enkele activiteiten en (bestuurs)-vergaderingen. • Organiseren van bijeenkomsten om het onderlinge contact te versterken. • Onderbrengen van de exploitatie van Theater De Beun bij een externe organisatie.	✓	✓	✓	De subsidies zijn geïndexeerd met 1,92%. Het maatschappelijk huurtarief is in 2017 gecompenseerd. In 2017 heeft regelmatig overleg plaatsgevonden met de betrokken organisaties, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Ook heeft direct contact plaatsgevonden met culturele organisaties. In 2017 hebben verschillende bijeenkomsten plaatsgevonden, met name met de culturele organisaties die gebruik maken van Theater De Beun. De exploitatie van Theater de Beun is middels aanbesteding gegund aan Sportservicepunt Langedijk. Deze partij neemt per 1 januari 2018 de exploitatie van de gemeente Heiloo over.

Speerpunt	Ph.	Begroting 2017	Score doel	Score tijd	Score geld	Resultaten/Stand van zaken 2017
Toerisme en Recreatie Een verbinding maken tussen cultuur(historie), toerisme en recreatie, waardoor 'Natuurlijk Heiloo' een begrip wordt en laat zien wat Heiloo allemaal te bieden heeft.	FD	Verdere uitvoering geven aan het plan van aanpak van 'Natuurlijk Heiloo'. Daarvoor wordt een onderzoek gedaan naar imago van de gemeente Heiloo en of dat overeenkomt met de identiteit en hoe we 'Natuurlijk Heiloo' beter vorm kunnen geven. Verder wordt alvast gestart met concrete plannen uit het plan van aanpak.	✓	✓	–	Er wordt ingezet op het ontwikkelen van een logo en het vullen van het merk 'Natuurlijk Heiloo'. In 2018 wordt hier vervolg aangegeven. Een sterkere inzet op de sociaal media, een promotiefilm bij het programma Woontips van RTL4. Er wordt samen met Bergen een religieuze route ontwikkeld.

Wat heeft het gekost?

Programma onderdeel	Begr. 2017 na wijz.		Werkelijk 2017		Verschillen 2017					
Progr. 2a Cultuur, recreatie en toerisme	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten		Lasten		Saldo	
Resultaat voor bestemmen	60	625	165	663	105	V	-38	N	67	V
Reserve mutaties	260	260	260	260	0	V	0	V	0	V
Resultaat na bestemmen	320	885	425	923	105	V	-38	N	67	V

Financiële toelichting

Programmaonderdeel 2A (lasten)		
Theater de Beun In 2017 zijn extra uitgaven gedaan vanwege het overnemen van het beheer van De Beun.	96.000	N
Beveiligen van artistieke beelden in de openbare ruimte en het opnieuw maken van beeld Pandor Dit is begin 2018 gerealiseerd. Bij de resultaatbestemming wordt voorgesteld dit budget beschikbaar te stellen in 2018.	55.490	V
Overige verschillen	2.000	V
Totaal	*38.000*	*N*
Programmaonderdeel 2A (baten)		
Theater de Beun Dit betreft de extra (huur)inkomsten voor de exploitatie De Beun.	110.000	V
Overige verschillen	5.000	N
Totaal	*105.000*	*V*
Subtotaal resultaat voor bestemming	67.000	V
Toelichting op mutaties reserves (lasten) Geen afwijkingen		
Toelichting op mutaties reserves (baten) Geen afwijkingen		
Subtotaal mutaties reserves		
Resultaat na bestemming	**67.000**	**V**

2B. ECONOMISCHE VITALITEIT

Beleidsverantwoording

Speerpunt	Ph.	Begroting 2017	Score doel	Score tijd	Score geld	Resultaten/Stand van zaken 2017
2b Economische vitaliteit						
Het versterken van het vestigingsklimaat voor het MKB waarvan de bedrijventerreinen een onderdeel zijn. Behoud van werkgelegenheid	FD	Actieve acquisitie voor het binnenhalen van nieuwe bedrijven voor de Boekelermeer Heiloo in samenwerking met Alkmaar. Contacten onderhouden met ondernemers om helder te krijgen waar de gemeente actie kan ondernemen om te komen tot een beter vestigingsklimaat.	✓	✓	✓	De belangstelling voor de kavels in de Boekelermeer trekt aan. Twee kavels zijn er verkocht en voor één kavel zijn de onderhandelingen in een verder stadium. De verkoop zal plaatsvinden begin 2018. Met het bestuur van de Ondernemersvereniging is contact geweest om te zien hoe we de samenwerking nog meer kunnen versterken.
Het bij elkaar brengen van onderwijs en bedrijfsleven	FD	Periodiek overleg met ondernemers en het afleggen van bedrijfsbezoeken geven inzicht hoe zij dingen beleven en waar de behoeften en wensen liggen. Onderzoeken waar wij als gemeente actie kunnen ondernemen, om het onderwijs en bedrijfsleven met elkaar te verbinden, bijvoorbeeld via stageplekken.	✓	✓	✓	Samenwerking heeft geleid tot het opzetten van Terra Technica. Convenant hiervoor wordt getekend in 2018. ONHN is hier leidend in.

Wat heeft het gekost?

Programma onderdeel	Begr. 2017 na wijz.		Werkelijk 2017		Verschillen 2017					
Progr. 2b Economische vitaliteit	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten		Lasten		Saldo	
Resultaat voor bestemmen	2.033	2.254	931	992	-1.102	N	1.262	V	160	V
Reserve mutaties	0	0	0	0	0	V	0	V	0	V
Resultaat na bestemmen	2.033	2.254	931	992	-1.102	N	1.262	V	160	V

Financiële toelichting

Programmaonderdeel 2B (lasten)

Grondexploitatie Boekelermeer 1.254.786 V

Het voordeel op de kosten voor de grondexploitatie Boekelermeer Fase A wordt voor een klein deel veroorzaakt door de lagere plankosten. De grootste afwijking van de kosten bestaat uit de mutatie naar de balans. Conform de boekhoudregels wordt het verschil tussen de gerealiseerde kosten en opbrengsten per saldo naar de balans geboekt en heeft geen gevolg voor het jaarrekeningresultaat. Er zijn in 2017 minder opbrengsten gerealiseerd, waardoor de onderhanden werk positie minder snel afneemt dan begroot.
Per saldo resteert een verschil van € 175.000,- tussen de kosten en de opbrengsten. Dit bestaat uit een lagere verliesvoorziening voor deze grondexploitatie en levert wel een voordeel op voor het rekeningresultaat (€ 75.000,- V). Daarnaast is door een administratieve verschuiving van € 100.000,- in de begroting tussen de grex Boekelermeer en Zuiderloo, een administratief voordeel voor Boekelermeer ontstaan (€ 100.000,- V) en nadeel voor Zuiderloo.

Overige verschillen 7.000 V

Totaal *1.262.000 V*

Programmaonderdeel 2B (baten)		
Grondexploitatie Boekelermeer In de nota actualisatie is toegelicht dat de raming van de jaarschijf 2017 voor de opbrengsten € 1,9 mln bedroeg en ging uit van 1 ha. gronduitgifte in 2017. Hiervan is € 0,9 mln aan verkoop van percelen bedrijfsterrein gerealiseerd. Dit is exclusief de gerealiseerde opbrengsten voor de bovenwijkse voorzieningen van € 52.000,-. De niet gerealiseerde grondopbrengsten in 2017 zijn in de actualisatie grondexploitaties doorgeschoven naar 2018. Zoals vermeld bij de lasten heeft alleen de lagere verliesvoorziening gevolgen voor het jaarrekeningresultaat.	1.080.000	N
Marktgelden De opbrengsten van de marktgelden blijven achter bij de begroting.	25.000	N
Overige verschillen	3.000	V
Totaal	*1.102.000*	*N*
Subtotaal resultaat voor bestemming	160.000	V
Toelichting op mutaties reserves (lasten) Geen afwijkingen		
Toelichting op mutaties reserves (baten) Geen afwijkingen		
Subtotaal mutaties reserves		
Resultaat na bestemming	**160.000**	**V**

2C. EEN BEREIKBARE GEMEENTE

Beleidsverantwoording

Speerpunt	Ph.	Begroting 2017	Score doel	Score tijd	Score geld	Resultaten/Stand van zaken 2017
2c Een bereikbare gemeente						
Infrastructuur Veilige verkeers-afwikkeling	RO	a. Actualiseren van het verkeersplan Heiloo.	✓	✗	✓	Het doel (actualisatie van het verkeersbeleid) is niet veranderd. De planning wijkt echter af van hetgeen aanvankelijk was beoogd. De vertraging heeft te maken met het intensieve participatietraject dat is doorlopen, dit heeft meer tijd en energie gevergd dan aanvankelijk voorzien. Daarnaast is vertraging ontstaan doordat het verkeersmodel (waarmee inzicht wordt geboden in de toekomstige verkeerssituatie) is geactualiseerd gedurende het proces rond het nieuwe verkeersbeleid. Het definitieve geactualiseerde verkeersmodel is uiteindelijk veel later opgeleverd dan aanvankelijk gepland. Mede op basis van de motie die medio nov. is aangenomen door de gemeenteraad is in samenspraak met vertegenwoordiging van bewonersgroepen een route uitgestippeld om een nieuw verkeersbeleid op 5 maart 2018 ter goedkeuring aan de gemeenteraad voor te leggen.

Speerpunt	Ph.	Begroting 2017	Score doel	Score tijd	Score geld	Resultaten/Stand van zaken 2017
	RO	b) Voorbereiding ondertunneling spoor Vennewatersweg.	✓	✓	✓	Op basis van een geactualiseerde raming in 2017 is het projectbudget door de gemeenteraad verhoogd en is de aanbesteding binnen de tunnelalliantie gestart. Gunning vindt plaats in het eerste kwartaal van 2018. In het derde kwartaal van 2018 zal de aannemer starten met voorbereidende werkzaamheden. Met de directe omgeving (bewoners en bedrijven) worden gesprekken gevoerd om de bereikbaarheid en verkeersveiligheid tijdens de werkzaamheden te waarborgen. De aanbiedingen van de aannemers worden beoordeeld, waarna gunning kan plaatsvinden. Vanuit de gemeente wordt het omgevingsmanagement voor het project verder opgepakt. Er wordt gesproken met bewoners, bedrijven en bewonersverenigingen. Waar mogelijk worden vooruitlopend op de werkzaamheden al verkeersmaatregelen getroffen of bewegwijzering aangepast. In aanloop van de realisatie wordt er vanuit de projectorganisatie intensief gecommuniceerd.
	RO	c) Werk met werk maken door ontsluiting Varne Buiten (BPD) te combineren met onderhoud Omloop (Zeeweg–Spillaan) en voetpad rotonde Zeeweg.	✓	✓	✓	De werkzaamheden zijn nagenoeg afgerond. Er is een bewuste keuze gemaakt om een van de aansluitingen nog niet geheel af te ronden. Dit is de locatie waar nog veel bouwverkeer voor Varne Buiten over heen gaat. Om te voorkomen dat de middengeleiders stuk worden gereden zijn deze nog niet aangebracht.
	RO	d) Onderzoek i.s.m. Prorail naar de mogelijkheden voor verbreding van de spoorwegovergang Belieslaan/Kerkelaan.	✓	✓	✓	Met ProRail en Natuurmonumenten zijn wij in overleg over de mogelijke oplossingsrichtingen en de daarbij horende kosten. Indien wij kunnen komen tot een gedragen voorstel wordt de raad over een later stadium over geïnformeerd.
	RO	e) Onderzoek naar mogelijkheid vergroten capaciteit fietsenstalling bij station Heiloo.	✓	✗	✓	Door de vertraging die is opgelopen bij het verkeersbeleid. Is dit project naar achter geschoven in de tijd. De uitbreiding van de fietsenstalling op korte termijn bij het station is gekoppeld aan het verkeersbeleid qua geld.

Wat heeft het gekost?

Programma onderdeel	Begr. 2017 na wijz.		Werkelijk 2017		Verschillen 2017					
Progr. 2c Een bereikbare gemeente	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten		Lasten		Saldo	
Resultaat voor bestemmen	3	255	1	253	-2	N	2	V	0	V
Reserve mutaties	55	0	55	0	0	V	0	V	0	V
Resultaat na bestemmen	58	255	56	253	-2	N	2	V	0	V

Financiële toelichting

Programmaonderdeel 2C (lasten)	
Verkeersmaatregelen Een klein verschil in het budget voor verkeersmaatregelen resulteert in een voordeel van € 2.000,- aan lagere lasten.	2.000 V
Totaal	*2.000 V*
Programmaonderdeel 2C (baten)	
Verkeersmaatregelen Een klein verschil in het budget voor verkeersmaatregelen resulteert in een nadeel van € 2.000,- aan lagere opbrengsten.	2.000 N
Totaal	*2.000 N*
Subtotaal resultaat voor bestemming	-
Toelichting op mutaties reserves (lasten)	
Geen afwijkingen	

Toelichting op mutaties reserves (baten) Geen afwijkingen	
Subtotaal mutaties reserves	
Resultaat na bestemming	**-**

Verbonden partijen per programmaonderdeel
Voor verdere informatie zie paragraaf F Verbonden partijen

PO	Verbonden partij
2a	Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer (RAUM)
2b	Ontwikkelingsbedrijf NHN NV (ONHN)

Verplichte indicatoren per programmaonderdeel

PO	nr	Overzicht verplichte indicatoren	B score	U score	C score	H score	NL score	jaar	eenheid	bron
2b	23	Functiemenging	41	39,7	39,1	39	52,4	2017	%	LISA
2b	25	Vestigingen	188,9	103,2	132	143,6	139,7	2017	per 1.000 inw 15-64jr	LISA
2c	26	Ziekenhuisopname nav verkeersongeval met motorvoertuig	11	9	9	10	8	2015	%	VeiligheidNL
2c	27	Ziekenhuisopname nav vervoersongeval met fietser	11	15	13	15	9	2015	%	VeiligheidNL

Programma 3
Een leefbare gemeente

2.3 PROGRAMMA: EEN LEEFBARE GEMEENTE

3A. WONEN EN LEEFOMGEVING

Beleidsverantwoording

Speerpunt	Ph.	Begroting 2017	Score doel	Score tijd	Score geld	Resultaten/Stand van zaken 2017
3a Wonen en leefomgeving						
Ruimtelijke ontwikkeling en volkshuisvesting Heiloo wil een kwalitatief hoog leef- en werkklimaat creëren voor de inwoners en werknemers. Binnen het kader van de gemeentelijke ruimtelijke ordening, zoals structuurvisies en bestemmingsplannen, wegen we af welke functies waar zijn gewenst.	RO	• Woonwensenonderzoek. • Vaststellen Woonvisie Heiloo. • Voorbereiden implementatie Omgevingswet (2019). • Verdere uitwerking en ontwikkeling Zuiderloo. • Vaststellen bestemmingsplan Zandzoom. • Vaststellen bestemmingsplan Landelijk Gebied. • Vaststellen bestemmingsplan A9. • Vaststellen bestemmingsplan De Lus Oosterzij.	✓	✓	✓	In februari 2017 is het woonwensenonderzoek opgeleverd. De woonvisie is op 20 december 2017 in de cie OR besproken. Op 5 februari 2018 wordt de woonvisie in de raad behandeld. Voor Zuiderloo wordt op 5 februari 2018 een nieuw exploitatieplan vastgesteld. Het ontwerpbestemmingsplan en -exploitatieplan Zandzoom is in voorbereiding Op 9 oktober 2017 is het bestemmingsplan aansluiting A9 vastgesteld. De aanbesteding van het werk loopt en gunning is gepland in de tweede helft van 2018. Op 11 december 2017 heeft de gemeenteraad ingestemd met de begrotingswijziging Aansluiting A9, waarmee de financiën rond het project gewaarborgd zijn. Het bestemmingsplan De Lus Oosterzij is op 12 december 2016 vastgesteld.

Speerpunt	Ph.	Begroting 2017	Score doel	Score tijd	Score geld	Resultaten/Stand van zaken 2017
Ruimtelijke projecten Het realiseren van woningbouw inclusief alle bijbehorende voorzieningen	RO	Het vaststellen van een meerjaren-prognose grondexploitaties (MPG). Uitwerking en onderbouwing financiële haalbaarheid bestemmingsplannen, indien noodzakelijk met exploitatieplannen. Gefaseerde planuitwerking en realisatie Zuiderloo en Zandzoom op basis van herziene bestemmingsplannen. Actualiseren bestemmingsplan voor het Landelijk Gebied. Deelname in project Aansluiting A9 en opstellen bestemmingsplan voor de Aansluiting A9. Deelname in project ondertunneling Vennewatersweg	✓	✓	✓	Zuiderloo is volop in ontwikkeling. Met grondeigenaren en initiatiefnemers in het gebied vindt intensief overleg plaats om anterieur of posterieur (voor of na vaststelling exploitatieplan) te kunnen contracteren. Na contractering worden nieuwe uitwerkingsplannen voorbereid. De initiatiefnemers aan de linten Zandzoom hebben een aanbieding gekregen voor het sluiten van een anterieure overeenkomst. Met de grotere eigenaren en initiatiefnemers in het gebied zijn werksessies gehouden met als doel om tot een integraal en breed gedragen plan te komen waarin o.a. de eventuele bedrijfsverplaatsingen zijn opgenomen. Bij positief resultaat zal dit worden vastgelegd in anterieure overeenkomsten Voor de verkeersstudie Vennewatersweg zijn meerdere varianten uitgewerkt De bouwvoorbereiding Melco is gestart. Varne Buiten is deels opgeleverd. Met de bouw van de appartementen Oostweide is gestart

Speerpunt	Ph.	Begroting 2017	Score doel	Score tijd	Score geld	Resultaten/Stand van zaken 2017
Noordergeestkerk			✓	✓	✓	In 2017 is het ontwikkelingsplan voor 15 sociale huurwoningen op de locatie Noordergeestkerk samen met Kennemer Wonen verder uitgewerkt. In december 2017 is een samenwerkingsovereenkomst ondertekend door de gemeente en Kennemer Wonen. Plankosten worden samen gedeeld, de gemeente verkoopt 5 kavels aan KW, de gemeente legt zelf 72 parkeerplaatsen aan, waarvan 21 door KW betaald. Voor de dekking van de kosten van de gemeente heeft de raad heeft in juni 2017 besloten budget vrij te maken uit het Fonds Sociale Woningbouw. De bestemmingsplanprocedure loopt met een inspraakprocedure vanaf juli 2017, naar verwachting kan het bestemmingsplan in de raad van maart 2018 worden vastgesteld. Hopelijk kan medio 2018 gestart worden met de bouw.
Voorbereiding op de omgevingswet	RO		✓	–	✓	Het college heeft op 4 april 2017 een bestuursopdracht en startnotitie Onderweg naar de Omgevingswet vastgesteld. Hierin is de aanpak voor de invoering van de Omgevingswet beschreven. 2017 stond in het teken van bewustwording en verkenning. De omvang van de opgave brengen we in kaart door middel van een impactanalyse. De impactanalyse biedt de basis voor het bepalen van de ambitie. Bij het vaststellen van de bestuursopdracht was de planning om in het vierde kwartaal van 2017 het ambitiedocument ter vaststelling aan te bieden aan de vier gemeenteraden. Het uitvoeren van de impactanalyse vergt echter meer tijd dan verwacht. In oktober 2017 is de gemeenteraad door middel van een raadsinformatiebrief geïnformeerd dat de planning is aangepast. Dat betekent dat de ambitie na de gemeenteraadsverkiezingen in 2018 wordt bepaald.

Wat heeft het gekost?

Programma onderdeel	Begr. 2017 na wijz.		Werkelijk 2017		Verschillen 2017					
Progr. 3a Wonen en leefomgeving	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten		Lasten		Saldo	
Resultaat voor bestemmen	8.294	8.231	9.261	8.622	967	V	-391	N	576	V
Reserve mutaties	212	7.118	119	7.118	-93	N	0	V	-93	N
Resultaat na bestemmen	8.507	15.349	9.380	15.740	874	V	-391	N	482	V

Financiële toelichting

Programmaonderdeel 3A (lasten)

Ondersteuning grote projecten — 110.000 N

In 2017 zijn extra personeelskosten gemaakt voor projecten waarvoor geen grondexploitatie kan worden geopend en voor algemene werkzaamheden met betrekking tot de projecten. Hierbij moet worden gedacht aan de bemensing van de aansluiting A9, planeconomische ondersteuning niet zijnde grondexploitaties en communicatie. De bedragen waren niet in de begroting opgenomen. Nu achteraf kijkend moeten we tot onze spijt constateren dat daar geen dekking voor was in de reguliere begroting. Met de overdracht van de oude Heilooër organisatie naar de werkorganisatie BUCH, is er een onjuiste aanname gemaakt over de dekking.

Noordergeestkerk — 175.000 V

Realisatie van dit project schuift door naar 2018. Voorgesteld wordt bij de kadernota dit budget opnieuw ter beschikking te stellen.

Grondexploitatie Zuiderloo — 205.000 N

In de nota actualisatie is toegelicht dat verwervingskosten die niet in 2017 zijn gerealiseerd, doorschuiven naar 2018. Daarnaast vallen geraamde investeringen in werkelijkheid lager uit, zoals de archeologische onderzoeken, grondwerk/sanering en het woonrijp maken. De lagere gerealiseerde lasten en de hogere opbrengsten van de grondexploitatie betekent per saldo dat de boekwaarde van Zuiderloo fors afneemt. De afname van de boekwaarde wordt boekhoudkundig als een last verwerkt, waardoor de grondexploitatie per saldo op 0 zou moeten uitkomen. Door een administratieve verschuiving van € 100.000,- in de begroting tussen de grex Boekelermeer en Zuiderloo levert dit ten opzichte van de begroting een nadeel op voor Zuiderloo en een voordeel voor Boekelermeer.

Lagere doorbelasting grondexploitaties In de nota actualisatie grondexploitaties is aangegeven dat de doorbelasting van de interne personele lasten volgens BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) op basis van de werkelijk gemaakte uren moet gebeuren. De werkelijke urenbesteding aan de grondexploitaties is veel lager dan begroot, waardoor minder kosten aan de grondexploitatie kunnen worden doorbelast. Aangezien de kosten en opbrengsten van een grondexploitatie grotendeels via de balans worden afgerekend, betekent een lagere doorbelasting een nadeel voor het jaarrekeningresultaat.	58.000	N
Basispakket risicobeheersing Het voordeel bestaat uit een vrijval van nog te betalen kosten over eerdere jaren voor het basispakket risicobeheersing aan de Veiligheidsregio.	15.000	V
Toegerekende omslagrente Zandzoom Voor de niet in exploitatie genomen gronden van Zandzoom is abusievelijk de omslagrente (rekenrente) niet begroot. Dit levert een nadeel op van € 191.000,- en voor hetzelfde bedrag een voordeel bij het product treasury (programma 4). Per saldo geen gevolgen voor het jaarrekeningresultaat.	191.000	N
Regionale urgentie commissie Dit betreft de vergoeding voor de leden van de Regionale Urgentiecommissie die door de gemeente Heiloo wordt betaald (€ 11.000,- N). De gemeente Heiloo brengt dit weer in rekening bij de deelnemende gemeenten (€ 16.000,- V). Per saldo een klein voordeel van € 5.000,-.	11.000	N
Planschadevergoeding De gemeente heeft een tegemoetkoming betaald in planschade voor meerdere gevallen van in totaal € 30.000,- (N). Hiervan is € 17.000,- verhaald op externe partijen.	30.000	N
Overige verschillen	24.000	V
Totaal	*391.000*	*N*

Programmaonderdeel 3A (baten)	
Inkomsten bovenwijkse voorzieningen In 2017 is in totaal een bijdrage van € 655.000,- ontvangen vanuit de grondexploitaties (Zuiderloo: € 603.000,- en Boekelermeer: € 52.000,-). Volgens de boekhoudregels van de BBV moet de storting van deze middelen via de bestemming van het jaarrekeningresultaat in de reserve bovenwijkse voorzieningen worden gestort. Bij de nota actualisatie grondexploitaties was nog uitgegaan van een bijdrage van € 712.000,- en was gebaseerd op de nota kostenverhaal. Hierin was een bijdrage van € 58.000,- opgenomen vanuit het project Campina. Inmiddels is gebleken dat deze kosten niet op de projectontwikkelaar verhaald kunnen worden.	655.000 V
Leges omgevingsvergunningen Na de positieve bijstelling van het budget in 2017 overtreffen de gerealiseerde leges ruimschoots de verwachtingen met name door de versnelde realisatie van Zuiderloo.	245.000 V
Grondexploitatie Zuiderloo In de nota actualisatie grondexploitaties is aangegeven dat de hogere opbrengst geheel is toe te schrijven aan een snellere uitgifte van bouwkavels aan BPD als gevolg van gunstige marktomstandigheden. Dit resulteert in een voordeel van € 105.000. Dit is exclusief de gerealiseerde opbrengsten voor de bovenwijkse voorzieningen van € 603.000,-. Hiervan wordt bij de bestemming van het resultaat voorgesteld dit te storten in de bestemmingsreserve.	105.000 V
Noordergeestkerk Realisatie van dit project schuift door naar 2018. Voorgesteld wordt bij de kadernota dit budget opnieuw ter beschikking te stellen.	77.000 N
Regionale urgentie commissie Dit betreft de ontvangen vergoeding van de deelnemende gemeenten aan de Regionale Urgentiecommissie (€ 16.000,- V). Zie ook de lasten. Per saldo een klein voordeel van € 5.000,-.	16.000 V
Planschadevergoeding De gemeente Heiloo heeft € 17.000,- aan planschade verhaald op externe partijen. Zie ook de lasten. Per saldo een nadeel van € 13.000,-.	17.000 V
Overige verschillen	6.000 V
Totaal	*967.000 V*
Subtotaal resultaat voor bestemming	576.000 V

Toelichting op mutaties reserves (lasten) Geen afwijkingen		
Toelichting op mutaties reserves (baten)		
Noordergeestkerk Realisatie van dit project schuift door naar 2018. Voorgesteld wordt vanuit het jaarrekeningresultaat dit budget opnieuw voor dit project te bestemmen.	84.000	N
Inhuur accommodatievraagstukken In 2017 was voor de inhuur accommodatievraagstukken een onttrekking van € 70.000,- begroot ten laste van de bestemmingsreserve accommodatievraagstukken. De inhuur valt lager uit en hierdoor ook de onttrekking uit de reserve. Per saldo geen effect voor het jaarrekeningresultaat.	10.000	N
Totaal	*93.000*	*N*
Subtotaal mutaties reserves	93.000	N
Resultaat na bestemming	**482.000**	**V**

3B. DUURZAAMHEID EN MILIEU

Beleidsverantwoording

Speerpunt	Ph.	Begroting 2017	Score doel	Score tijd	Score geld	Resultaten/Stand van zaken 2017
Leefbaarheid en duurzaamheid dichter bij elkaar te brengen door bedrijven, instellingen en inwoners te betrekken en te stimuleren om meer bewust en duurzaam met de leefomgeving om te gaan.	RO	Uitvoeren van het Duurzaamheidsbeleid Heiloo 2016-2020 en het bijbehorende Werkplan Heiloo 2016-2018 en hiervoor jaarlijks actieplannen opstellen. Uitvoering geven aan het Duurzaambouwenbeleid, waaronder verduurzaming bestaande bouw en duurzame wijk Zuiderloo/Zandzoom, met specifieke aandacht voor de waterhuishouding. Meer laadpalen realiseren voor elektrische/hybride auto's met een optimale spreiding over de gemeente , Stimuleren/faciliteren van duurzaamheids-initiatieven uit gereserveerde NUON-gelden. Project Railschermen verder uitwerken. Stimuleren van herbestemming van gebouwen.	✓	✓	–	Het actieplan 2017 is in belangrijke mate uitgevoerd. In 2017 zijn twee succesvolle wijkgerichte informatiebijeenkomsten over verduurzaming van bestaande koopwoningen georganiseerd. In nauwe samenwerking met de lokale duurzaamheidsorganisaties Duurzaam Heiloo en Heiloo Energie is een duurzame huizenroute inclusief een duurzaam-bouwen-markt georganiseerd. Aan energie coöperatie Cohesie zijn twee gemeentelijke daken ter beschikking gesteld voor zonnepaneelprojecten. Een aantal volgende daken is in voorbereiding. Het budget van de subsidieregelingen voor het verduurzamen van bestaande woningen is niet volledig benut. Voorgesteld wordt het resterende budget terug te laten vloeien in de bestemmingsreserve duurzaamheid. Van de subsidie voor energie neutrale nieuwbouw is ruim 30% van het totale meerjarige (2017-2020) budget benut. Heiloo is toegetreden tot Duurzame Energiecorporatie Regio Alkmaar (DECRA). Voorafgaand aan de duurzame huizenroute is een themakatern Duurzaamheid uitgegeven in de Uitkijkpost. Door toetreding tot het provinciaal samenwerkingsverband MRA-Elektrisch kan het netwerk laadpalen elektrisch vervoer budgetneutraal worden uitgebreid. Project Railschermen: De geluidssanering langs het spoor is een wettelijke opgave. Op verschillende locaties langs het spoor in Heiloo moeten raildempers en geluidsschermen worden geplaatst. Aan de betrokken bewoners is gevraagd een keuze te maken uit verschillende geluidsschermen van 180 cm boven het spoor. Een substantieel aantal bewoners heeft de wens geuit om een lager geluidsscherm. In 2018 wordt onderzocht of het mogelijk is om een lager geluidsscherm te ontwikkelen dat door ProRail wordt geaccepteerd en welke consequenties dit heeft voor zowel bewoners als de gemeente Heiloo.

Wat heeft het gekost?

Programma onderdeel	Begr. 2017 na wijz.		Werkelijk 2017		Verschillen 2017					
Progr. 3b Duurzaamheid en milieu	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**		**Lasten**		**Saldo**	
Resultaat voor bestemmen	4.645	3.843	4.594	3.892	-50	N	-49	N	-99	N
Reserve mutaties	0	0	0	0	0	V	0	V	0	V
Resultaat na bestemmen	4.645	3.843	4.594	3.892	-50	N	-49	N	-99	N

Financiële toelichting

Programmaonderdeel 3B (lasten)		
Riolering Door de transitie naar de BUCH werkorganisatie is er gefocust op de kerntaken van beheer en onderhoud. Extra onderzoeken, advisering door derden zijn niet opgestart. De uitgaven voor ingeleend personeel en advieskosten derden zijn derhalve € 53.000,- lager dan begroot. Daarnaast zijn de energie- en abonnementskosten € 15.000,- lager. Verder is de realisatie van een nieuw meetplan vertraagd en zijn hierdoor € 20.000,- minder kosten gemaakt. Tot slot is de dotatie aan de voorziening € 17.000 minder dan begroot.	105.000	V
Huishoudelijk afval 1. Door een stijging van de papierprijs is er meer uitbetaald aan verenigingen € 30.000,- (N); 2. De huisvuilwagens zijn verouderd, hierdoor is meer onderhoud nodig geweest € 25.000,- (N); 3. Implementatie app afvalwijzer € 10.000,- (N); 4. Kosten PMD (Plastic, Metaal, Drankkartons) als gevolg van verbeterde afvalscheiding wordt er meer PMD ingezameld. Voor de vermarkting, sortering en opslag moet een bedrag betaald worden. Dit bedrag was niet verhoogd in de begroting van de afgelopen jaren. € 54.000,- (N).	119.000	N
Milieubeheer Voor milieubeheer is € 10.000,- extra uitgegeven voor de deelname aan het strategisch overleg Schiphol en deelname aan het regionaal actieplan Duurzaamheid. Daarnaast € 9.000,- (N) uit aanvullende kosten 2016 van de RUD NHN voor uitvoering van demonderzoeken en uitvoering EED richtlijnen. Tot slot is een restitutie van de RUD over 2016 van € 16.000,- (N) niet correct verwerkt en dit zal in 2018 tot een voordeel leiden voor hetzelfde bedrag.	35.000	N
Totaal	*49.000*	*N*

Programmaonderdeel 3B (baten)		
Riolering De lagere kosten voor riolering betekent dat een lager bedrag uit de egalisatievoorziening onttrokken hoeft te worden.	100.000	N
Huishoudelijk afval Door een betere afvalscheiding zijn er meer opbrengsten overige afvalstromen € 86.000,- (V). Daarnaast een mutatie op de voorziening van € 27.000,- (N).	59.000	V
Overige verschillen	9.000	N
Totaal	*50.000*	*N*
Subtotaal resultaat voor bestemming	99.000	N
Toelichting op mutaties reserves (lasten) Geen afwijkingen		
Toelichting op mutaties reserves (baten) Geen afwijkingen		
Subtotaal mutaties reserves	-	
Resultaat na bestemming	**99.000**	**N**

3C. BEHEER EN ONDERHOUD

Beleidsverantwoording

Speerpunt	Ph.	Begroting 2017	Score doel	Score tijd	Score geld	Resultaten/Stand van zaken 2017
3c Beheer en onderhoud	**RO**					
Het op een verantwoorde en duurzame manier verwijderen en verwerken van diverse afvalstromen.			✗	✗	✓	Er is in december 2017 een BUCH breed Portefeuillehouders overleg geweest waarin is afgesproken vóór de verkiezingen in maart 2018, geen nieuw afvalbeleidsplan vast te laten stellen. In december 2017 zijn de wethouders van de BUCH gemeenten overeengekomen om het afvalbeleidsplan na de verkiezingen ter vaststelling aan de raad aan te bieden.
Onderhoud- en beheersvraagstukken voorleggen aan wijkbewoners. Inzetten op het planmatig onderhouden van de openbare ruimte.			✓	✓	✓	Wijkbewoners zijn actief betrokken bij werkzaamheden in de wijk hierbij valt te denken aan het kappen van bomen, kleinschalige renovaties in de openbare ruimte. Vanaf 1 januari 2017 werken we teamoverstijgend intensief samen binnen het domein wijkbeheer. Inzet van mens, materiaal en machines levert efficiency op in het werken binnen de BUCH. Dit blijven we continueren.

Wat heeft het gekost?

Programma onderdeel	Begr. 2017 na wijz.		Werkelijk 2017		Verschillen 2017					
Progr. 3c Beheer en onderhoud	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**		**Lasten**		**Saldo**	
Resultaat voor bestemmen	652	4.648	952	4.977	300	V	-329	N	-29	N
Reserve mutaties	7.118	7.331	7.118	7.331	0	V	0	V	0	V
Resultaat na bestemmen	7.770	11.979	8.070	12.308	300	V	-329	N	-29	N

Financiële toelichting

Programmaonderdeel 3C (lasten)		
Wegenonderhoud In 2017 zijn extra uitgaven gedaan vanwege het project 'Reconstructie de Omloop. Hiertegenover staan extra inkomsten vanuit een subsidie van de provincie Noord-Holland en een bijdrage van BPD.	266.000	N
Openbare verlichting De uitgaven voor schade en vandalisme zijn € 18.000,- (V) lager. Hiertegenover staat dat ook minder schade is verhaald als inkomsten € 11.000,-. Daarnaast zijn de afschrijvingen en toegerekende omslagrente € 19.000,- lager dan begroot. Tot slot een klein voordeel van € 3.000,- op de energielasten.	40.000	V
Openbaar groen In 2017 zijn extra kosten gemaakt door de stormschade en noodzakelijk onderhoud bomen.	30.000	N
Belastingen gebouwen In 2017 is een verzamelfactuur voor de waterschapsbelasting volledig geboekt binnen programmaonderdeel 3c € 58.000,- (N). Echter dit had voor een groot deel betrekking op gebouwen binnen programmaonderdeel 1b, waar een voordeel is ontstaan € 24.000,- (V). Per saldo resteert een nadeel van € 34.000,- op belastingen.	58.000	N
Overige verschillen	15.000	N
Totaal	*329.000*	*N*

Programmaonderdeel 3C (baten)		
Wegenonderhoud Dit zijn extra inkomsten voor het project 'Reconstructie de Omloop': subsidie Provincie Noord-Holland en bijdrage BPD.	265.000	V
Verkoop perceel grond Dit zijn incidentele verkoopopbrengsten van meerdere percelen grond nabij Rechte Hondsbosschelaan en Baetenburg.	149.000	V
Zwerfafval In de begroting is ten onrechte een bedrag van € 60.000,- aan inkomsten opgenomen. Dit was gebaseerd op incidentele inkomsten uit de jaren 2013 en 2014, waarna dit structureel is begroot (60.000,- N). Daarnaast een kleine afwijking op de reguliere inkomsten uit zwerfafval € 5.000,- (N).	65.000	N

Openbare verlichting Minder schade door vandalisme, waardoor minder is verhaald als inkomsten € 11.000,-.	11.000	N
Reclame-uitingen De begrote inkomsten van € 45.000,- uit reclame-uitingen op het openbaar gebied zijn te hoog ingeschat. De inkomsten zijn geregeld in contracten met reclamebureaus en bedragen niet meer dan € 28.000,-. Per saldo een nadeel van € 17.000,-.	17.000	N
Baten begraafplaatsen De baten van de begraafplaatsen zijn € 19.000,- lager.	19.000	N
Werken voor derden Particulieren betalen voor de aanleg van een inrit. De inkomsten zijn lager (€ 6.000,- N), omdat het aantal aangelegde inritten ook lager is. De kosten zijn ook iets lager € 3.000,-.	6.000	N
Overige verschillen	4.000	V
Totaal	*300.000*	*V*
Subtotaal resultaat voor bestemming	29.000	N
Toelichting op mutaties reserves (lasten) Geen afwijkingen		
Toelichting op mutaties reserves (baten) Geen afwijkingen		
Subtotaal mutaties reserves	-	
Resultaat na bestemming	**29.000**	**N**

Verbonden partijen per programmaonderdeel
Voor verdere informatie zie paragraaf F Verbonden partijen

PO	Verbonden partij
3b	Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (RUD)
3b	Vuilverbrandingsinstallatie e.o. (VVI)
3b	Duurzame Energie Coöperatie Regio Alkmaar (DECRA)

Verplichte indicatoren per programmaonderdeel

PO	nr	Overzicht verplichte indicatoren	B score	U score	C score	H score	NL score	jaar	eenheid	bron
3a	28	WOZ-waarde woningen	369	253	277	309	223	2013	dzd euro	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
3a	28	WOZ-waarde woningen	349	242	258	288	223	2014	dzd euro	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
3a	28	WOZ-waarde woningen	346	237	251	278	223	2015	dzd euro	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
3a	28	WOZ-waarde woningen	347	240	255	281	223	2016	dzd euro	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
3a	28	WOZ-waarde woningen	355	247	267	292	223	2016	dzd euro	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
3a	29	Nieuwbouw woningen	4,9	3,8	8,9	2,4	6,4	2015	aantal per 1.000 woningen	ABF - Systeem Woningvoorraad
3a	30	Demografische druk	98,6	70,9	83,6	92,4	69	2017	%	CBS - Bevolkingsstatistiek
3b	31	Fijn huishoudelijk restafval	210	204	202	180	187	2016	kg per inwoner	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval
3b	32	Hernieuwbare elektriciteit	0,1	1,7	2,4	1,3	12,6	2016	%	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor

Programma 4
Een financieel gezonde gemeente

2.4 PROGRAMMA: EEN FINANCIEEL GEZONDE GEMEENTE

4A. EEN FINANCIEEL GEZONDE GEMEENTE

Beleidsverantwoording

Speerpunt	Ph.	Begroting 2017	Score doel	Score tijd	Score geld	Resultaten/Stand van zaken 2017
4 Een financieel gezonde						
Optimaliseren van de financiële functie.	RO	Vloeiende overgang van de financiële taken naar de Werkorganisatie BUCH door een gedegen voorbereiding en goede procesbeschrijvingen. Versnelde betalingstermijn voor de crediteuren, waardoor er een hogere waardering bij leverancier wordt bereikt.	X	X	X	Er is veel aandacht en effort gestoken in de voorbereidingen voor de nieuwe werkorganisatie de BUCH. Voor de financiële taken zijn onder andere het rekeningschema opnieuw ingericht, het financieel beleid geharmoniseerd en de P&C cyclus opnieuw ingericht. Ondanks deze voorbereidingen is de praktijk van het fusietraject complex gebleken en dit heeft gevolgen gehad voor de uitvoering van de financiële taken. De werkorganisatie BUCH heeft prioriteit gegeven aan de continuïteit van de dienstverlening aan de inwoners en bedrijven. De vergunningen zijn verleend, de uitkeringen zijn verstrekt en de zorginstellingen zijn betaald. Echter de juiste, volledige en tijdige administratieve afhandeling daarvan is hierbij achtergebleven. Nieuwe werkprocessen, wijziging van taken, andere of nieuwe medewerkers en niet werkende koppelingen tussen de verschillende applicaties zijn hierbij van grote invloed geweest.

Wat heeft het gekost?

Programma onderdeel	Begr. 2017 na wijz.		Werkelijk 2017		Verschillen 2017					
Progr. 4 Een financieel gezonde gemeente	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**		**Lasten**		**Saldo**	
Resultaat voor bestemmen	29.332	8.452	29.200	8.593	-132	N	-141	N	-273	N
Reserve mutaties	7.855	129	7.855	129	0	N	0	V	0	V
Resultaat na bestemmen	37.186	8.581	37.054	8.722	-132	N	-141	N	-273	N

Financiële toelichting

Programmaonderdeel 4 (lasten)		
Lagere doorbelasting grondexploitaties In de nota actualisatie grondexploitaties is aangegeven dat de doorbelasting van de interne personele lasten volgens BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) op basis van de werkelijk gemaakte uren moet gebeuren. De werkelijke urenbesteding aan de grondexploitaties is veel lager dan begroot, waardoor minder kosten aan de grondexploitatie kunnen worden doorbelast. Aangezien de kosten en opbrengsten van een grondexploitatie grotendeels via de balans worden afgerekend, betekent een lagere doorbelasting een nadeel voor het jaarrekeningresultaat.	360.000	N
Treasury Voor de niet in exploitatie genomen gronden van Zandzoom is abusievelijk de omslagrente (rekenrente) niet begroot. Dit levert een voordeel op van € 191.000,- bij het product treasury en een nadeel voor hetzelfde bedrag in programma 3a. Per saldo geen gevolgen voor het jaarrekeningresultaat. Daarnaast zijn de werkelijke rentelasten over 2017 bij de BNG € 20.000,- lager. Dit laatste komt doordat de rentelasten op de rekening-courant over 2017 nihil zijn geweest vanwege de lage rentestand.	211.000	V
Bestuursondersteuning Doordat de ambtenaren over zijn naar de werkorganisatie BUCH is grondslag (% van de totale loonsom) voor de hoogte van de werkkostenregeling (WKR) voor raad en het college nog maar erg klein, waardoor de belastingdienst over het hogere bedrag 80% naheffing berekend. Hierdoor ontstaat een nadeel van € 43.000,- (N) op salarissen. Daarnaast is een nadelig verschil ontstaan van € 20.000,- (N) doordat een interne doorbelasting als negatieve lasten stond begroot en niet is geboekt. Het niet doorbelasten betekent een voordeel in programma 1b (€ 12.000,-) en 3a (€ 8.000,-). Per saldo geen gevolg voor het rekeningresultaat. Tot slot nog diverse kleine overschrijdingen van in totaal € 7.000,- (N).	70.000	N
Voorlichting Door meer artikelen in de lokale krant en kosten representatiebijeenkomsten (dodenherdenking, nieuwe inwonersbijeenkomst, veteranendag) is de raming overschreden.	12.000	N
Bovenformatief personeel De kosten voor bovenformatief personeel vallen lager uit doordat eerder dan verwacht uitstroom naar ander werk heeft plaatsgevonden.	52.000	V
Digitalisering bouwdossiers Het beschikbare incidentele inhuurbudget voor het digitaliseren van bouwdossiers is niet benut. De digitalisering is binnen De BUCH opgepakt.	26.000	V

Gemeentehuis De kosten voor het gemeentehuis zijn lager door minder onderhoudskosten € 33.000,- (V), lagere energielasten € 13.000,- (V) en overige kosten € 11.000,- (V).	57.000	V
Dotatie dubieuze debiteuren Het uitstaande saldo van de debiteuren sociaal domein is toegenomen in 2017 en een extra dotatie aan de voorziening is nodig.	30.000	N
Overige verschillen	14.000	N
Totaal	*141.000*	*N*
Programmaonderdeel 4 (baten)		
Algemene uitkering De uitkomst van de decembercirculaire heeft tot een voordeel geleid door hoeveelheidsverschillen voor met name de maatstaven lage inkomens, minderheden en loonkostensubsidie. Daarnaast valt de algemene uitkering hoger uit door een positieve afrekening van de jaren 2015 en 2016 (€ 19.000,- V).	125.000	V
Dividend GKNH De gemeente Heiloo is aandeelhouder van GasKop Noord-Holland (GKNH). Dit is een beheermaatschappij waarin meerdere gemeenten hun aandelenbelang van Alliander hebben zitten. De belastingdienst heeft GKNH een voorlopige aanslag vennootschapsbelasting opgelegd over het van Alliander ontvangen dividend van 2016 en 2017, wat hiervoor niet eerder is gebeurd. Vanwege deze kwestie met de belastingdienst is besloten door het bestuur van GKNH om vooralsnog geen dividend uit te keren aan de gemeenten. En is inmiddels besloten tot liquidatie over te gaan, waardoor de gemeenten per 1-1-2018 rechtstreeks aandeelhouder worden van Alliander. Gezien het kleine economische belang van een individuele gemeente is hiermee het risico op vennootschapsbelasting verdwenen. Pas als de discussie met de belastingdienst ten einde is, kan het bedrag dat resteert aan de voormalige aandeelhouders worden uitgekeerd.	128.000	N
Stelpost onderuitputting Op de algemene baten en lasten is een stelpost onderuitputting begroot van € 158.000,-. Deze is niet gerealiseerd binnen dit programmaonderdeel.	158.000	N
Doorschuif BTW Voordeel van € 17.000,- ontstaat doordat de gemeente een deel van de BTW van de veiligheidsregio mag compenseren, de zogenaamde doorschuif BTW.	17.000	V

Overige verschillen	12.000	V
Totaal	*132.000*	*N*
Subtotaal resultaat voor bestemming	273.000	N
Toelichting op mutaties reserves (lasten) Geen afwijkingen		
Toelichting op mutaties reserves (baten) Geen afwijkingen		
Subtotaal mutaties reserves	-	
Resultaat na bestemming	**273.000**	**N**

Verbonden partijen per programmaonderdeel
Voor verdere informatie zie paragraaf F Verbonden partijen

PO	Verbonden partij
4a	Werkorganisatie BUCH (BUCH)
4a	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Verplichte indicatoren per programmaonderdeel

PO	nr	Overzicht verplichte indicatoren	B score	U score	C score	H score	NL score	jaar	eenheid	bron
4a	33	Woonlasten éénpersoonshuishouden	975	657	674	591	644	2017	euro	COELO, Groningen
4a	34	Woonlasten meerpersoonshuishouden	1061	737	740	708	723	2017	euro	COELO, Groningen

3. PARAGRAFEN

PARAGRAAF A: LOKALE HEFFINGEN

Inleiding
Van de lokale heffingen is de opbrengst van de onroerende zaak belasting de grootste post die tot de algemene dekkingsmiddelen wordt gerekend. De andere lokale heffingen hebben meestal een specifieke bestemming (zoals afvalstoffenheffing, rioolrecht, grafrechten en hondenbelasting). Voor de afval- en rioolheffing wordt de kostendekkendheid geregeld door middel van een egalisatievoorziening. Voor de andere belastingen geldt dit niet en is er slechts sprake van een bestedingsdoel.

Overzicht lokale belastingen en heffingen en algemene dekkingsmiddelen
In de tabel wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen en de belangrijkste lokale heffingen. Onder de tabel worden de onderdelen kort toegelicht.

grootboeknr.	Progr. Ond.	Belastingsoort	Begroting 2017	Werkelijk 2017
6630150	1b	Kwijtscheldingen	-72.000	-90.000
6730100	3b	Afvalstoffenheffing	2.318.000	2.333.000
6720100	3b	Rioolheffing	1.802.000	1.813.000
6750100	3c	Lijkbezorgingsrechten	127.000	99.000
6061100	4	OZB woningen	3.188.000	3.245.000
6062100	4	OZB bedrijven	357.000	313.000
6064100	4	Hondenbelasting	63.000	60.000
6340200	4	Toeristenbelasting	39.000	29.000

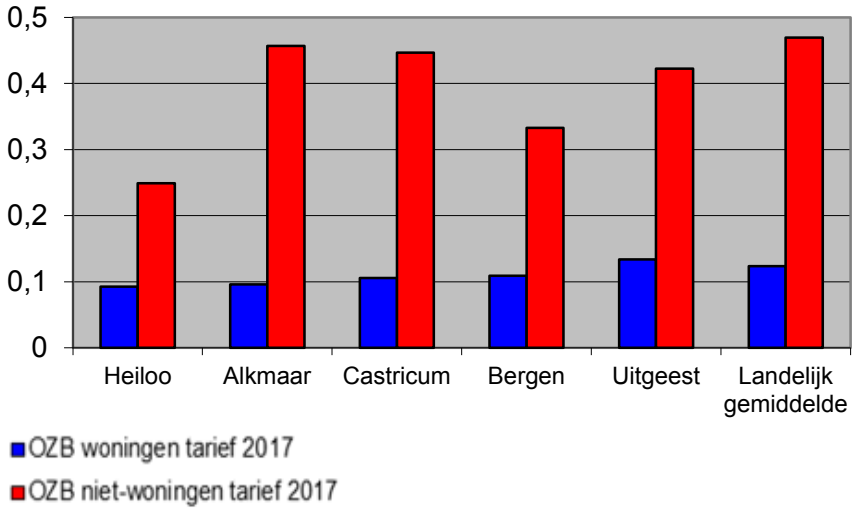
Onroerende Zaak Belasting
De begrote OZB-opbrengst wordt berekend door de opbrengst van het voorgaande jaar te verhogen met een door de raad vastgesteld indexpercentage. Op basis van deze indexering en de verwachte marktwaarde-ontwikkeling van woningen en niet-woningen (WOZ) zijn eind 2016 de nieuwe tarieven berekend en vastgesteld in de verordening.

De tarieven worden vanaf 2011 uitgedrukt in een percentage van de totale WOZ-waarde. De tarieven voor 2017 zijn aangepast ten opzichte van 2016, waarbij rekening is gehouden met de waardeontwikkeling van alle objecten in de gemeente en de geïndexeerde begrote OZB opbrengst. De wijzigingen van de tarieven voor 2017 waren:

- Eigenaren woningen van 0,0935% naar 0,0925%
- Eigenaren niet-woningen van 0,1403% naar 0,1385%
- Gebruikers niet-woningen van 0,1122% naar 0,1108%

Het OZB-tarief bedraagt dus voor een woning 0,0925% en voor een niet-woning (eigenaren en gebruikers) 0,2493% van de WOZ-waarde.

Vergelijking OZB tarieven 2017 in de regio. Bron: Coelo

De maximering van de tarieven van de OZB is per 1 januari 2008 door het Rijk geschrapt. Daarvoor in de plaats is een macronorm voor de OZB-tarieven ingesteld. De wettelijk vastgestelde macronorm voor 2017 is 1,97 %. Concreet houdt de macro norm in dat de stijging van de OZB opbrengsten van alle gemeenten tezamen de norm niet mag overschrijden.

Uitgangspunten tariefbeleid
Er is voor de heffing van de OZB het volgende uitgangspunt geformuleerd:
Bij de tariefstelling voor de OZB moet rekening worden gehouden met de waardeontwikkeling van 1 januari 2015 tot 1 januari 2016 en de macronorm voor de OZB-tarieven van 1,97%.
Het uitgangspunt voor de OZB-tarieven is de OZB-opbrengst van 2016 vermeerderd met 0,9%.

Het werkelijk geïnde totaal aan OZB is nagenoeg gelijk aan de begrote opbrengst. De minder-opbrengst aan OZB voor woningen wordt gecompenseerd met de meeropbrengst aan OZB voor niet-woningen.

Opbrengsten OZB	Begroting 2017	Werkelijk 2017
OZB woningen	3.188.000	3.245.000
OZB bedrijven	357.000	313.000
Totaal opbrengst OZB	3.545.000	3.558.000

Naast de OZB zijn de afvalstoffenheffing en de rioolrechten van belang voor het totaalbeeld van de lokale lasten. Hieronder wordt een beeld gegeven van de tarieven in Heiloo en het kwijtscheldingsbeleid.

Afvalstoffenheffing
Uitgangspunt voor de berekening van de tarieven is maximaal 100% dekking van de kosten voor inzameling huishoudelijk afval. De afgelopen jaren is het tarief beperkt verhoogd, maar zijn de kosten gestegen. Het tekort op het product werd aangevuld met een bijdrage uit de egalisatievoorziening. Het tarief voor een eenpersoonshuishouden bedroeg in 2017 €153 en voor een meerpersoonshuishouden €270. Bij de berekening van de tarieven 2017 is uitgegaan van een kostendekkend tarief en de uitputting van de financiële voorziening voor de afvalstoffenheffing.

Vervolgens is het tarief gecorrigeerd met de inflatiecorrectie van 0,9%.

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing	*2017*
Kosten taakveld afval, incl. (omslag)rente	2.198.000
Inkomsten, excl. heffingen	372.000
Netto kosten	1.826.000
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	523.000
BTW	200.000
A Totale kosten	**2.549.000**
Opbrengst heffingen	2.333.000
Kwijtschelding	36.000
B Totale opbrengsten	**2.297.000**
B-A opbrengsten minus kosten	**-252.000**
Onttrekking voorziening	-72.000
Dekkingspercentage (B/A)	**90%**

Rioolheffing
De tarieven voor de rioolheffing zijn vastgelegd in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2012-2016. Op basis van de geplande investeringen zijn meerjarig de kostendekkende tarieven berekend. Het tarief uit het GRP is vervolgens gecorrigeerd naar prijspeil 2017. Op basis van bovenstaande is het tarief voor 2017 bepaald op € 168. Met de rioolheffing worden onderhoud en investeringen in het rioolstelsel bekostigd.

Kostendekkendheid rioolheffing	*2017*
Kosten taakveld riolering, incl. (omslag)rente	1.433.000
Inkomsten, excl. heffingen	0
Netto kosten taakveld	**1.433.000**
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	152.000
BTW	197.000
A Totale kosten	**1.782.000**
Opbrengst heffingen	1.813.000
Kwijtschelding	54.000
B Totale opbrengsten	**1.759.000**
B-A opbrengsten minus kosten	-23.000
Storting voorziening	-23.000
Dekkingspercentage (B/A)	**98,71%**

Kwijtschelding lokale lasten
Per 2007 wordt voldaan aan de wettelijke voorschriften door de invoering van het kwijtscheldingsbeleid lokale lasten. Bij toewijzing van een verzoek om kwijtschelding wordt de aanslag gemeentelijke heffingen formeel kwijtgescholden. Er wordt samengewerkt met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Doel van de samenwerking is er voor te zorgen, dat de belastingplichtige slechts één maal een verzoek om kwijtschelding hoeft in te dienen. Dit verzoek kan bij het Hoogheemraadschap of bij de gemeente Heiloo worden ingediend. De gegevens worden beoordeeld en uitgewisseld. Totaal is in 2017 € 90.000,- aan belastingen kwijtgescholden.

Hondenbelasting
Conform de gemaakte afspraken is de begrote opbrengst van de hondenbelasting met € 35.000,- verminderd. Hierdoor zijn de tarieven gedaald met 35% ten opzichte van 2016.

PARAGRAAF B: WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOMANAGEMENT

1. Aanleiding en achtergrond

Wij hebben de risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering in kaart gebracht. Door inzicht in de risico's wordt de gemeente in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige ontwikkelingen in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie. Op basis van de geïnventariseerde risico's is ook het weerstandsvermogen berekend.

Daarnaast zijn in deze paragraaf de vijf verplichte BBV (Besluit Verantwoording Begroting) financiële kengetallen opgenomen. Doelstelling is dat de kengetallen en de beoordeling gezamenlijk op eenvoudige wijze inzicht geven aan de raad over de financiële positie van de gemeente.

2. Risicoprofiel

Om de risico's van onze gemeente in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. Uit de inventarisatie zijn vanuit de domeinen de risico's in beeld gebracht met een mogelijk financieel gevolg, waarbij wij voor deze jaarrekening geselecteerd hebben op het jaar 2018 en verder. In het volgende overzicht worden de 5 risico's gepresenteerd met de meeste invloed op de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit.

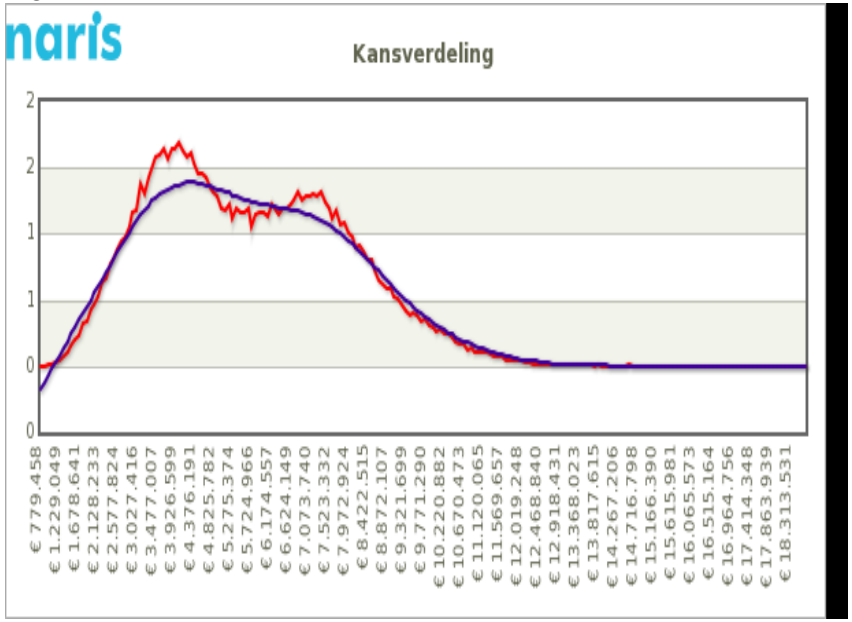
Top 5 financiële risico's
Grondexploitaties: risico op niet te verhalen kosten
Grondexploitaties: afwaardering gronden die niet tot ontwikkeling worden gebracht
Grondexploitaties: verkopen leveren minder op dan verwacht
Grondexploitaties: ophogen gronden voor waterhuishouding
Grondexploitaties: onvoorzien archeologisch onderzoek en bodemverontreiniging

De top 5 wordt gedomineerd door risico's uit de grondexploitaties. Een al eerder benoemd risico in de voortgangsrapportage grote projecten is de mogelijke afwaardering op gronden die niet tot ontwikkeling voor Zandzoom worden gebracht. Niet alle gemeentelijke gronden liggen in het ontwikkelgebied Zandzoom zoals in de Kadernota Zandzoom is opgenomen en zullen niet via een grondexploitatie worden ontwikkeld. Deze gronden staan tegen een relatief hoge boekwaarde op de balans. Bij het invoeren van de nieuwe regelgeving over grondexploitaties in 2016 heeft de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) een overgangsregeling ingesteld. Volgens deze overgangsregeling moet uiterlijk 31 december 2019 een toets plaatsvinden op de marktwaarde van deze gronden tegen de geldende bestemming op het moment van de marktwaardetoets. Als daarbij een duurzame waardevermindering wordt vastgesteld, dan moet dat uiterlijk 31 december 2019 leiden tot een afwaardering van deze gronden.

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie (ook wel Monte Carlo simulatie genoemd) uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag aan risico's van € 34.945.975,- ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden.

Figuur 1 toont de resultaten van de risicosimulatie. De horizontale as bevat schattingen van de totale schadelast van alle risico's, de verticale as geeft weer hoe groot de kans is dat de op de horizontale as vermelde bedragen voorkomen (het gaat hier om percentages). De rode lijn in de grafiek geeft de daadwerkelijke uitkomsten aan van de Monte Carlo simulatie. De blauwe lijn is de trendlijn die de extreme pieken uit de rode lijn haalt.

Figuur 1

Uit de volgende tabel is af te lezen dat het 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 8.598.577,- (benodigde weerstandscapaciteit).

Tabel 2: Benodigde weerstandscapaciteit	
Zekerheidsperc.	Bedrag in €
5%	2.390.525
10%	2.868.039
15%	3.229.943
20%	3.528.654
25%	3.811.964
30%	4.085.089
35%	4.360.566
40%	4.672.471
45%	5.013.656
50%	5.399.219
55%	5.790.625
60%	6.174.622
65%	6.547.847
70%	6.901.870
75%	7.254.257
80%	7.630.373
85%	8.054.257
90%	**8.598.577**
95%	9.462.280

Daarnaast moet rekening worden gehouden met de bedrijfsvoeringsrisico's die door de werkorganisatie BUCH worden gedragen. Dit is becijferd in de begroting 2019 van de BUCH en komt voor Heiloo uit op € 675.141,-. De totale benodigde weerstandscapaciteit bedraagt hiermee € 9.273.718,-

3. Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de volgende componenten:

I. Reserves
II. Onbenutte belastingcapaciteit

III. Post onvoorzien

Ad. I Reserves
De reserves zijn in twee typen onder te verdelen: de algemene reserve en de bestemmingsreserves.

Algemene reserve
Van de reserves vormt de algemene reserve het deel dat kan worden aangewend ter financiering van opgetreden risico's.

Bestemmingsreserves
De bestemmingsreserves worden bij Heiloo niet meegenomen in de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit.

Ad. II Onbenutte belastingcapaciteit 2018

- De gemeente Heiloo heeft in de programmabegroting 2018 een begrote opbrengst OZB van € 3.620.000,-. De eigen inkomstenmaatstaf van de algemene uitkering gaat uit van € 4.139.000,-. Per saldo is sprake van een onbenutte belastingcapaciteit van € 519.000,-.
- Daarnaast geldt voor riool een kostendekkendheid van ca 90% in 2018. Dat resulteert in een onbenutte belastingcapaciteit van € 210.000,-.
- Tot slot is voor afval de kostendekkendheid 97% in 2018 en resteert een onbenutte belastingcapaciteit van € 74.000,-

Ad. III Post onvoorzien
Deze post kan via een raadsbegrotingswijziging incidenteel worden ingezet als dekking.

Het totaal per 1 januari 2018 van de hiervoor genoemde, in te zetten opties ter afdekking van incidentele risico's blijkt uit de volgende tabel:

Tabel 3: Beschikbare weerstandscapaciteit

Weerstand	Startcapaciteit in €
Algemene reserve	9.615.459
Resultaat 2017	1.605.000
Onbenutte belastingcapaciteit	803.000
Post onvoorzien	10.000
Totale weerstandscapaciteit	12.033.459

4. Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit
Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. In de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit heeft Heiloo een behoudend uitgangspunt door de onbenutte belastingcapaciteit niet mee te nemen. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsratio.

$$\text{Ratio} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscap}}{\text{Benodigde weerstandscap.}} = \frac{\text{€ 11,230 mln.}}{\text{€ 9.274 mln.}} = 1{,}21$$

De onderstaande normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van het berekende ratio.

Tabel 4: Weerstandsnorm

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4-2,0	ruim voldoende
C	1,0-1,4	Voldoende
D	0,8-1,0	Matig
E	0,6-0,8	onvoldoende
F	<0,6	ruim onvoldoende

Het ratio valt in klasse C. Dit duidt op een voldoende weerstandsvermogen. De ratio is gedaald ten opzichte van de jaarrekening 2016 (1,31), met name door het risico afwaardering gronden Zandzoom. Deze kwalificatie moet in samenhang worden beoordeeld met de kengetallen hieronder.

5. Kengetallen

Doelstelling van deze kengetallen en bijbehorende beoordeling is om op eenvoudige wijze inzicht geven over de financiële positie van de gemeente. Het gaat om de volgende kengetallen:

1. Netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
   De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen.
2. Solvabiliteitsratio
   Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.
3. Structurele exploitatieruimte
   De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe wendbaar een gemeente is. Als de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is een gemeente in staat om (structurele) tegenvallers op te vangen.
4. Grondexploitatie
   In dit kengetal wordt de waarde van de bouwgrond gerelateerd aan de totale baten.
5. Belastingcapaciteit
   Deze indicator geeft aan hoe de belastingdruk zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde.

De provincie als financieel toezichthouder heeft zogenaamde signaleringswaarden gedefinieerd. Deze signaleringswaarden moeten worden gezien als een hulpmiddel om het risico per kengetal in te schatten en is hiermee geen norm. De provincie onderscheidt drie categorieën: A: minst risicovol, B: gemiddeld risico en C: meest risicovol. In de onderstaande tabel worden de kengetallen met signaleringswaarden getoond:

Signaleringswaarde		A	B	C
1a.	Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
1b.	Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte len.	< 90%	90 - 130%	> 130%
2.	Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
3.	Structurele exploitatier.	> 0%	0%	< 0%
4.	Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
5.	Belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

Hieronder worden de uitkomsten van de verschillende kengetallen gepresenteerd:

KENGETALLEN:	Rek. 2016	Begr. 2017	Rek. 2017
netto schuldquote	99%	112%	89%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	99%	112%	88%
solvabiliteitsratio	27%	20%	24%
structurele exploitatieruimte	4% *	0%	1%
grondexploitatie	41%	45%	32%
belastingcapaciteit	96%	95%	98%

*) Structurele exploitatieruimte 2016 is een herberekening van het % zoals opgenomen in de jaarrekening 2016 (10%).

Onderstaand worden de kengetallen kort toegelicht:

- De netto schuldquote daalt doordat in 2017 grote bedragen ontvangen zijn door de gunstige ontwikkeling van de grondexploitatie Zuiderloo en de extra leges omgevingsvergunningen. Deze hebben geleid tot extra liquide middelen die in mindering worden gebracht op de schuldpositie. De vaste schuld is met de aflossing van € 500.000,- afgenomen naar € 52,7 mln.
- De solvabiliteitsratio komt uit op 24%. Dit kengetal wordt negatief beïnvloed door het hogere balanstotaal vanwege de vooruit ontvangen bedragen van de spoorwegonderdoorgang en de aansluiting A9. Het eigen vermogen is gestegen ten opzichte van de jaarrekening 2016 (+5%).
- De structurele exploitatieruimte is in 2017 boven de 0% gebleven.
- Het belang van de grondexploitaties (Zuiderloo en Boekelermeer) is afgenomen. Op het moment dat de grex Zandzoom wordt vastgesteld zal deze ratio weer toenemen.
- De belastingcapaciteit is gestegen richting het landelijk gemiddelde.

PARAGRAAF C: ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

In onze gemeente maken de inrichting en het beheer van de openbare ruimte met alles wat daarin en daarop ligt, ook wel de kapitaalgoederen genoemd, een belangrijk onderdeel uit van onze taken. Dit legt dan ook een aanzienlijk beslag op de financiële middelen. Deze paragraaf geeft inzicht in het (beleid met betrekking tot het) onderhoud van de kapitaalgoederen van de gemeente.

a. Wegen

Aan het wegbeheer wordt inhoud gegeven door regulier onderhoud en de reconstructies vanuit het Beleidsplan wegbeheer. Reconstructies van wegen vinden, voor zover mogelijk, zoveel mogelijk plaats gelijktijdig met rioolvervanging en verkeersreconstructies. Daarnaast wordt bij de programmering rekening gehouden met grote infrastructurele projecten binnen de gemeente Heiloo. Voor de periode 2013-2017 is het Wegenbeleidsplan vastgesteld. In 2018 wordt een nieuw beleidsplan Wegbeheer opgesteld. Binnen dit beleidsplan vindt een evaluatie plaats van de afgelopen planperiode. Daarnaast wordt aan de hand van de meest recente kwaliteitsopname van ons areaal wegen een inschatting gemaakt van de onderhoudsbehoefte in de toekomst.

b. Kunstwerken

Onderhoud aan kunstwerken wordt niet tot wegonderhoud gerekend. Voor dit onderdeel is een apart jaarlijks investeringsbudget beschikbaar en dit wordt ingezet naar aanleiding van behoefte die blijkt uit meldingen en inspecties. In 2014 heeft een inspectie van de kunstwerken plaats gevonden. Op basis van deze inspectie is een meerjarenonderhoudsplan opgesteld voor de periode 2015-2019.

c. Riolering

In 2011 is het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) geactualiseerd. Dit heeft een looptijd van 2012 tot en met 2016 binnen de kaders van de Leidraad Riolering (Stichting Rioned), wetgeving op het gebied van de Wet milieubeheer en aan de hand van uitgevoerde inspecties. Het GRP omvat onder meer het overzicht van onderhoudswerkzaamheden, onderzoeken en aanleg van nieuwe riolering voor de looptijd van het plan. Een onderdeel van het plan is toetsing op kostendekkendheid over een periode van 60 jaar. In 2016 is een oplegnotitie vastgesteld waarmee het huidige rioleringsbeleid wordt voortgezet voor een periode van 2 jaar. Daarnaast heeft een actualisatie plaatsgevonden van de kostendekkendheidsberekeningen.

In 2018 wordt samen met de gemeente Castricum gewerkt aan een nieuw GRP. Binnen dit GRP wordt aandacht besteed aan belangrijke nieuwe beleidsontwikkelingen zoals klimaatadaptatie, de invoering van de omgevingswet en de overstap naar risico gestuurd beheer.

Naast het reguliere rioolbeheer zijn we met de andere waterkwaliteit- en kwantiteitbeheerders (regiogemeenten en Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier) op zoek naar financiële en technische optimalisatie van het rioolbeheer en daaraan rakende beleidsvelden zoals water.
Dit doen we door gemeenschappelijke studies binnen het samenwerkingsverband.

d. Water

In augustus 2012 is een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met de gemeenten Bergen en Castricum en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier waarin de afspraken zijn vastgelegd in het kader van het Regionaal Waterplan. De hoofdthema's waar het waterplan zich op richt zijn: veiligheid; Kaderrichtlijn Water (KRW), Waterbeheer 21e eeuw (WB21); grondwaterbeheer; herinrichting en uitbreiding stedelijk gebied; recreatie; en duurzaamheid en verbetering van de belevingswaarde van water. De relatie tussen water en ruimtelijke ordening zal bij deze thema's aan de orde komen. Het Waterplan vormt een beleidsmatig kader voor diverse onderliggende plannen zoals het Baggerplan en het Gemeentelijk Rioleringsplan en bevat een pakket aan maatregelen.

Een belangrijke mijlpaal binnen het uitvoeringsplan van het waterplan is in 2014 gerealiseerd met het overnemen van het beheer en onderhoud van het watersysteem binnen het stedelijk gebied door het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier.

Daarnaast is de afgelopen jaren bijna 3 km natuurvriendelijke oevers aangelegd. Recent onderzoek heeft aangetoond dat de aanleg van natuurvriendelijke oevers bijdraagt aan de visstand en de biodiversiteit van het stedelijk water. De komende jaren (2018-2021) wordt nog ruim 2 km aan natuurvriendelijke oevers binnen de gemeente Heiloo gerealiseerd.

e. Groen en spelen

Net als bij de onderdelen wegen en riolering, wordt ook aan het groenbeheer door middel van een beheerprogramma inhoud gegeven. Dit groenbeheerprogramma wordt gevoed met de uitgangspunten uit het Groenbeleidsplan Heiloo. Hierin zijn opgenomen de met uw raad gemaakte afspraken over (ecologisch) beheer en de nota Bomenbeleid. In 2013 is het vigerende groenbeheerplan opgesteld.

Naar aanleiding van het bomenbeleid werken we jaarlijks de lijst met te beschermen monumentale en beeldbepalende bomen op openbaar en particulier terrein bij.

Voor de speelruimtes in Heiloo wordt dit jaar nieuw beleid opgesteld. In het speelruimtebeleid worden de kaders opgenomen voor de hoeveelheid, de inrichting en het beheer van speelplaatsjes, trapveldjes en de ontmoetingsplekken.

f. Accommodaties

In de afgelopen jaren is een stap gezet met het uitwerken van het beleid "Veranderopgave maatschappelijke accommodaties". Dit om de bezetting van de accommodaties te herschikken en die accommodaties die niet bijdragen aan de taken van de gemeente af te stoten. Dit zal in de komende jaren worden voorgezet. Met inachtneming van de financiële mogelijkheden zal verantwoord regulier groot onderhoud worden uitgevoerd. Hiervoor zijn meerjarenonderhoudsplannen beschikbaar, maar zal er ook gekeken worden naar de juiste afstemming tussen beschikbare budgetten en de noodzaak van het geplande onderhoud.
In 2018 zal de gemeente Heiloo een EED audit (Europese Energie-Efficiency Richtlijn) voor maatschappelijke gemeentelijke gebouwen laten uitvoeren. In deze audit wordt weergegeven wat de energiebesparende maatregelen zijn die genomen kunnen worden. Indien deze in 5 jaar kunnen worden terugverdiend dan eist de RUD (Regionale Uitvoerings Dienst) dat deze maatregelen worden uitgevoerd. Bovenstaande zal t.z.t. in geactualiseerde meerjarenonderhoudsplannen worden verwerkt.

g. Openbare verlichting

Er is het laatste jaar veel aandacht geweest voor het optimaliseren van het beheer van de openbare verlichting in Heiloo. Eind 2012 zijn er voorlopige beleidskeuzes vastgesteld. In het 2018 wordt een beleidsplan openbare verlichting opgesteld voor de gemeenten Uitgeest, Castricum en Heiloo. Binnen dit beleidsplan gaan wij vanuit efficiency oogpunt uit van een gemeenschappelijke basis. Uiteraard biedt het plan ook ruimte voor lokale visie en ambities.

In 2015 is een nieuw meerjarenvervangingsplan voor de openbare verlichting gemaakt. Bij alle grootschalige vervangingen van lichtmasten worden LED-armaturen en dimmers aangebracht. Hierdoor besparen we op de energiekosten. Op deze manier dragen wij bij aan de doelstelling uit het Energieakkoord. Samen met het beleidsplan openbare verlichting wordt ook een nieuw beheerplan voor de komende planperiode (2018-2022) opgesteld. Binnen dit beheerplan wordt aan de hand van de areaalgegevens (kwantiteit en kwaliteit) een inschatting gemaakt van de onderhoudsbehoefte voor de komende planperiode.

In de bijgevoegde tabel onderhoud kapitaalgoederen staat een overzicht van alle beleidsvelden en belangrijkste aandachtpunten.

Categorie	Beleidskaders	Gewenst kwaliteitsniveau	Beheers- en onderhoudsplannen / Looptijd plannen	Financiële consequenties conform plannen	Ramingen t.l.v. exploitatie / voorzieningen	Ramingen volledig en reëel in begroting?**	Is sprake van achterstallig onderhoud (AOH)?	Zo ja, zijn er toereikende voorzieningen/reserves voor AOH?
Wegen (incl. kunstwerken en verlichting)	Beleidsplan wegbeheer 2013-2017 (Beleidsplan 2018-2021 in ontwikkeling)	basis	2013-2017	ja	exploitatie	ja	ja, maar wordt ingelopen	ja
	Meerjarenprogramma kunstwerken 2015 - 2019	basis	2015-2019	ja	exploitatie	ja	nee	n.v.t.
	Beleidsplan openbare verlichting in ontwikkeling	n.t.b.	in ontwikkeling	ja	exploitatie	ja	n.t.b.	n.v.t.
Riolering	Oplegnotitie en kostendekkingsplan 2017-2018 (vastgesteld 12 december 2016). Nieuw GRP in ontwikkeling.	'Streefbeelden kwaliteit vrijvervalriolen'	2017-2018	ja	exploitatie en voorziening	ja	nee	n.v.t.
Water	Regionaal Waterplan Bergen, Castricum en Heiloo	basis	2012-2017	ja	exploitatie	ja	nee	n.v.t.
Groen (incl. sportfaciliteiten)	Groenbeleidsplan Heiloo 2012 - 2022 en Nota bomenbeleid 2008	basis	2016-2020	ja	exploitatie	ja	nee	n.v.t.
	Speelruimtebeleids-plan in ontwikkeling	n.t.b.	in ontwikkeling	ja	exploitatie	ja	n.t.b.	n.v.t.
Gebouwen (incl. onderwijs)	geen	basis	MJOP	ja	exploitatie en reserve	ja	nee	n.v.t.

1. Inleiding

In deze paragraaf staat de gemeentelijke financieringsfunctie centraal en de beheersing van bijbehorende risico's. De gemeentelijke treasuryfunctie voert financiële taken uit binnen de kaders van de Wet financiering decentrale overheden (fido). Voor Heiloo is dit verder uitgewerkt in het treasurystatuut (vastgesteld in de raad van 3 oktober 2016). Allereerst wordt in deze paragraaf ingegaan op de financieringsbehoefte. Daarna worden de verschillende risico's en de beheersing hiervan behandeld.

2. Financieringspositie

Omvang leningenportefeuille

Bedragen x € 1.000	Jrk 15	Jrk 16	Jrk 17
Stand per 01-01	49.200	53.700	53.200
Nieuwe leningen	5.000	0	0
Regulieren aflossingen	500	500	500
Vervroegde aflossingen	0	0	0
Stand per 31-12	**53.700**	**53.200**	**52.700**

In 2017 zijn geen nieuwe leningen aangetrokken en de schuldpositie is met € 0,5 mln afgenomen.

Liquiditeitsontwikkeling

Het saldo op de rekening-courant neemt ten opzichte van 2016 met € 21.0 mln toe tot € 23.6 mln eind 2017.

De belangrijkste redenen voor dit positieve verschil zijn:

- Vooruitontvangen bedrag voor spoorwegonderdoorgang (€ 7,5 mln).
- Vooruitontvangen bedragen aansluiting A9 (€ 7,4 mln).
- Versnelde gronduitgifte Zuiderloo en doorschuiven kosten (€ 4,4 mln).
- Extra leges omgevingsvergunningen (€ 0,5 mln).

3. Risicobeheer

Renterisico vlottende schuld (kasgeldlimiet)

Een belangrijk uitgangspunt van de Wet fido is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten. Teneinde een grens te stellen aan de korte financiering (rentetypische looptijd tot één jaar) is in de Wet fido de kasgeldlimiet opgenomen. De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage (8,5%) van het totaal van de begroting van de gemeente bij aanvang van het jaar. In de volgende tabel wordt de ontwikkeling van de kasgeldlimiet per kwartaal weergegeven:

Kwartalen	Kasgeldlimiet	Gemidd netto saldo	Niet benutte ruimte
1	5.679	78	5.757
2	5.679	1.995	7.674
3	5.679	10.409	16.088
4	5.679	18.655	24.334

Uit het bovenstaande tabel blijkt dat we alle kwartalen ruim binnen de norm zijn gebleven.

Renterisico vaste schuld (renterisiconorm)
De renterisiconorm is ingesteld om de rentegevoeligheid van de leningportefeuille met een rentetypische looptijd van langer dan een jaar te beperken. De renterisiconorm wordt berekend door een vastgesteld percentage (20%) te vermenigvuldigen met het begrotingstotaal. Het renterisico heeft betrekking op de vaste schuld en op het bedrag waarover renterisico wordt gelopen. Naast de renteherzieningen zijn hiervoor ook de herfinancieringen van belang, want het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden.

In de volgende tabel wordt de renterisiconorm vergeleken met het renterisico:

Bepaling rente risiconorm	**2017**
Rente risiconorm	10.316
Afgeloste leningen en renteherziening	500
Ruimte onder rente risiconorm	9.816

We hebben geen renteherzieningen gehad in 2017. Het totaal aan aflossingen blijft meerjarig ruim binnen de renterisiconorm.

Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico dat de tegenpartij niet aan haar contractuele verplichtingen kan voldoen en dus aan de gemeente zijn verstrekte lening niet terugbetaalt. In de volgende tabel worden de bedragen van de verstrekte leningen weergegeven:

Bedragen x € 1.000	Jrk 15	Jrk 16	Jrk 17
Verstrekte geldleningen			
Stand per 01-01	223	135	135
Investeringen	135		
Desinvesteringen			
Aflossingen/ afschrijvingen	223		
Stand per 31-12	**135**	**135**	**135**

De gemeente Heiloo heeft een uitstaande lening van € 135.000,- aan de bibliotheek.

Garanties

Categorie	Omschrijving	Oorspr. bedrag	% borg	Boekw. 31-12-2016	Boekw. 31-12-2017
A	Stichting Viva Zorggroep	1.361	100,00%	408	374
B	WSW leningen	16.542	50,00%	7.834	6.293
C	Waarborgfonds sport	0		0	0
D	HVC	9.767	100,00%	7.500	7.500
E	MCA/St Noordwest Ziekenhuisgroep	11.345	100,00%	1.815	1.361
Partic.	Hypotheken	6.711	100,00%	4.031	3.262
	Totaal	**45.725**		**21.588**	**18.790**

WSW leningen:
Als het misgaat met een woningcorporatie (bijvoorbeeld rente en aflossing worden niet meer betaald en de borg dreigt te worden aangesproken), zijn er verschillende vangnetten en buffers in het garantiestelsel:

- Primaire zekerheid: De financiële middelen van de corporatie
- Secundaire zekerheid: de borgstellingsreserve van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)
- Tertiaire zekerheid: de achtervangpositie van Rijk en gemeenten. Alleen indien voorgaande zekerheden ontoereikend zijn, moeten Rijk en gemeenten op verzoek van WSW renteloze leningen aan WSW verstrekken

De kans dat onze gemeente als achtervang wordt aangesproken is bijzonder klein.

Rentetoerekening
De gemeente Heiloo hanteert het systeem van integrale financiering. Dat wil zeggen dat er niet noodzakelijk een direct verband bestaat tussen individuele investeringen en de financiering van deze investeringen.

De berekening van de rekenrente is met ingang van 2018 verplicht voorgeschreven. Eerdere toepassing was aanbevolen. Wij hebben deze aanbeveling overgenomen via onderstaande tabel.

Saldo werkelijk betaalde- en ontvangen rente	**2017**
Betaalde rente:	
Rente van opgenomen / op te nemen geldleningen	1.539
Ontvangen rente:	
Rente op uitgezette leningen -/-	1
Saldo werkelijk betaalde rente	**1.538**
Rentetoerekening grondexploitaties -/-	760
Rente i.v.m. projectfinanciering (woningbouwverenigingen) -/-	0
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	**778**

Saldo werkelijk betaalde- en ontvangen rente	**2017**
Rente over eigen vermogen	0
Rente over voorzieningen	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen externe rente	**778**
De aan de taakvelden toegerekende rente (renteomslag 3%)	1.671
Renteresultaat op het taakveld treasury	**-893**

Heiloo hanteert een omslagrente (rekenrente) van 3,0% op de investeringen. Hieruit volgt een veel hoger bedrag dan de werkelijk betaalde rente aan de BNG. Dit verschil is het (fictieve) renteresultaat op het taakveld treasury en heeft geen gevolgen voor het rekeningresultaat. Wel blijkt uit de bovenstaande berekening dat de omslagrente van 3,0% naar beneden bijgesteld moet worden. Dit zal worden voorgesteld bij de programmabegroting 2019.

PARAGRAAF E: BEDRIJFSVOERING

Werkorganisatie BUCH is per 1 januari 2017 in werking getreden. De BUCH is een bestuursrechtelijke rechtspersoon op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). De Wgr stelt dat bij de regeling waaraan uitsluitend colleges van burgemeesters en wethouders deelnemen, kan een bedrijfsvoeringsorganisatie worden ingesteld in het geval de regeling uitsluitend wordt getroffen ter behartiging van de sturing en beheersing van ondersteunende processen en van uitvoeringstaken van de deelnemers. De BUCH is de bedrijfsvoeringsorganisatie van de gemeenten Bergen NH, Uitgeest, Castricum en Heiloo. Aangezien bedrijfsvoering de enige taak is waarvoor de gemeenschappelijke regeling is opgericht kent de gemeenschappelijke regeling derhalve ook maar één programma, namelijk het programma bedrijfsvoering. Voor de verantwoording over het programma bedrijfsvoering in 2017 verwijzen wij u naar de jaarrekening 2017 van De BUCH.

Wat heeft het programma gekost?

Programma onderdeel	Begroting 2017		Begroting 2017 na wijziging		Werkelijk 2017		Verschillen 2017					
Progr. 1 Bedrijfsvoering	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**		**Lasten**		**Saldo**	
Personele en personeelsgerelateerde kosten	€ -	€ 48.974	€ -	€ 50.139	€ 559	€ 50.876	€ 559		€ -737		€ -178	
Transitiekosten	€ -	€ -	€ 325	€ 325	€ 353	€ 353	€ 28		€ -28		€ -	
Overige kosten	€ -	€ 7.833	€ -	€ 7.557		€ 7.201	€ -		€ 356		€ 356	
Bijdrage deelnemende gemeenten	€ 56.807	€ -	€ 57.696	€ -	€ 57.518	€ -	€ -178		€ -		€ -178	
Resultaat voor bestemmen	**€ 56.807**	**€ 56.807**	**€ 58.021**	**€ 58.021**	**€ 58.430**	**€ 58.430**	**€ 409**	**V**	**€ -409**	**N**	**€ -**	**V**
Reserve mutaties	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	V	€ -	V	€ -	V
Resultaat na bestemmen	**€ 56.807**	**€ 56.807**	**€ 58.021**	**€ 58.021**	**€ 58.430**	**€ 58.430**	**€ 409**	**V**	**€ -409**	**N**	**€ -**	**V**

Overzicht eindafrekening GR Werkorganisatie De BUCH				
Verdeel-sleutel	Gemeente	Begroot na 2e rapportage BUCH	Werkelijk 2017	verschil
		€ 57.696.000	€ 57.517.129	€ 178.871
32,44%	Bergen	€ 18.718.086	€ 18.660.056	€ -58.030
11,67%	Uitgeest	€ 6.731.863	€ 6.710.992	€ -20.870
34,32%	Castricum	€ 19.803.015	€ 19.741.621	€ -61.394
21,57%	Heiloo	€ 12.443.036	€ 12.404.459	€ -38.576
	totaal	**€ 57.696.000**	**€ 57.517.129**	**€ -178.871**

PARAGRAAF F: VERBONDEN PARTIJEN

Algemeen

Een gemeente kan zelf bepalen hoe een bepaalde gemeentelijke taak wordt uitgevoerd. De gemeente kan kiezen om de uitvoering zelf te doen of de uitvoering gezamenlijk te regelen met een aantal regiogemeenten. Indien de gemeente ervoor kiest om de taken in gezamenlijkheid uit te voeren, worden deze taken vaak weggezet in een verbonden partij.

In deze paragraaf wordt conform artikel 15 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) inzicht verschaft in, en informatie verstrekt over, alle partijen waar de gemeente bestuurlijke en financiële banden mee onderhoudt en de ontwikkelingen die gaande zijn.

Definitie verbonden partij?

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Als de verbonden partij een publiekrechtelijke rechtsvorm heeft, wordt gesproken over een gemeenschappelijke regeling. De gemeente heeft een bestuurlijk belang als ze zeggenschap heeft, middels vertegenwoordiging in het bestuur of middels stemrecht. De gemeente heeft een financieel belang als aan een verbonden partij een bedrag ter beschikking wordt gesteld, wat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat of als de gemeente aansprakelijk is voor een bedrag indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.
Instellingen waarmee alleen een subsidierelatie is aangegaan zonder dat het hiervoor beschreven bestuurlijk en financieel belang aanwezig is, vallen buiten de definitie van verbonden partij.

Visie en kaders

De BUCH-gemeenten willen meer sturen op resultaten van de gemeenschappelijke regelingen en streven, met andere aangesloten gemeenten, naar omvorming van de huidige begroting van de gemeenschappelijke regelingen naar een outputbegroting (outputfinanciering van producten).
Met het systeem van outputfinanciering kan meer grip worden gehouden op de gewenste resultaten en kunnen er resultaatverplichtingen worden afgesproken.
Wensen van individuele gemeenten kunnen worden gerealiseerd door middel van dienstverleningsovereenkomsten (DVO).
Om deze wensen van de gemeenten in toekomstige samenwerkingsverbanden te waarborgen, willen de BUCH-gemeenteraden in vroeg stadium participeren in het proces van de samenwerking.

Op 3 maart 2014 is de nota Verbonden Partijen door de raad vastgesteld. In deze nota zijn de uitgangspunten opgenomen voor sturing, beheersing en evaluatie van de samenwerkingsverbanden. Ook zijn de rollen van en verantwoordelijkheden van de raad en het college benoemd. Voor meer informatie wordt verwezen naar deze nota.

Verbonden partijen gemeente Heiloo

In 2017 nam Heiloo deel in 14 verbonden partijen. In onderstaande figuur en het schema hebben we alle verbonden partijen voor u opgenomen. Ook is sprake van bestuurlijke samenwerking Regio Alkmaar en in Noord-Holland Noord.

Ontwikkelingen landelijk

Gemeenteraadsverkiezingen 2018

De gemeenteraadsverkiezingen in 2018 leiden tot bestuurswisselingen in gemeenschappelijke regelingen

Ontwikkelingen (boven)regionaal

Mutaties in verbonden partijen 2017

Heiloo neemt sinds 1 januari 2017 deel aan een nieuwe gemeenschappelijke regeling genaamd ‘Werkorganisatie BUCH’. Ook is Heiloo per die datum toegetreden tot de Duurzame Energie coöperatie regio Alkmaar (DECRA). De houdstermaatschappij Gasbedrijf Kop van Noord Holland is in 2017 geliquideerd.

Onderzoek samenwerkingsverbanden

In artikel 28 van de Gemeenschappelijke regeling werkorganisatie BUCH is bepaald dat alle, op het moment van inwerkingtreding van de GR, bestaande privaatrechtelijke of publiekrechtelijke samenwerkingsverbanden van de gemeenten afzonderlijk of gezamenlijk met derden blijven bestaan. Dit tot het moment waarop ieder van de colleges van de gemeenten, na een gezamenlijke inventarisatie daarvan met het bestuur, besloten heeft welke van de per gemeente geïnventariseerde samenwerkingsverbanden door de betreffende gemeente gehandhaafd of opgezegd moet worden. Deze inventarisatie is eind 2017 afgerond en in het eerste kwartaal 2018 door het bestuur van de werkorganisatie aangeboden aan de vier colleges. Advies voor Heiloo is om alle samenwerkingsverbanden (voorlopig) ongewijzigd te continueren en in enkele gevallen is het advies gegeven om de samenwerking nader te onderzoeken. Zodra een dergelijk onderzoek leidt tot wijzigingen, zal de raad hierover geïnformeerd worden.

Informatievoorziening en uw kaderstellende rol

Medio 2016 is door de gemeenteraden in Noord Holland Noord – via de presidia - opdracht gegeven aan de griffiers om te komen met een set aan voorstellen en deze te ontwikkelen in samenwerking met de GR-en. De voorstellen richten zich op informatievoorziening en zijn ervoor bedoeld om gemeenteraden te ondersteunen bij uw kaderstellende en controlerende rol in GR-en. Voor de uitvoering van de opdracht is de werkgroep informatievoorziening ingesteld. De resultaten van de werkgroep zijn begin 2018 in uw raad behandeld.

Toezicht verbonden partijen

Het op afstand zetten van één of meerdere taken in verbonden partijen, brengt het organiseren van toezicht voor de gemeente met zich mee. De ene verbonden partij brengt meer risico’s mee dan een ander, het benodigde toezicht per verbonden partij verschilt daardoor.

Verdiepende informatie per verbonden partij

Op de volgende pagina's vindt u van alle verbonden partijen een overzicht met informatie over onder meer het doel van de regeling, ontwikkelingen, bestuurlijke en financiële belangen.

Als hulpmiddel bij de financiële gegevens is een verkeerslichtenmodel toegevoegd, waarmee snel inzichtelijk wordt of de ontwikkeling positief is of niet.

			
Aandelenkapitaal	Stijgt	Blijft gelijk	Daalt
Impuls bijdrage	Daalt	Blijft gelijk	Stijgt
Exploitatiebijdrage	Daalt	Blijft gelijk	Stijgt
Eigen vermogen	Stijgt	Blijft gelijk	Daalt
Vreemd vermogen	Daalt	Blijft gelijk	Stijgt
Exploitatieresultaat	Stijgt	Blijft gelijk	Daalt

Publiekrechtelijke verbonden partijen-gemeenschappelijke regelingen

1. Werkorganisatie BUCH (BUCH)

Uitgeest	Werkorganisatie	Programma 4: Een financieel gezonde gemeente
Openbaar belang		
De regeling wordt getroffen t.b.v. het bewerkstelligen van een krachtige en professionele uitvoering van de door de gemeente opgedragen taken. De BUCH een kwalitatief hoogwaardige, efficiënte en innovatieve dienstverlening aan de 'klanten' van de gemeenten: inwoners, bedrijven en instellingen.		
Bijdrage beleidsdoelstellingen		
De BUCH draagt bij aan de beleidsdoelstellingen voor een gezonde financiële positie, verantwoorde gemeentelijke lasten en optimale (werk)processen.		
Ontwikkelingen		
(Markt) ontwikkelingen	De organisatie is vanaf 01-01-2017 officieel van start gegaan. Twee speerpunten van het bedrijfsplan blijven achter op schema ('wenkend perspectief' op dienstverlening en structureel besparings-oordeel). Door de aantrekkende economie en verhoogd ziekteverzuim wordt de werkdruk als hoog ervaren. Eind 2017 is een verbeterplan opgesteld en aan de raden van de deelnemende gemeenten aangeboden voor zienswijze.	
Financiële positie	- Stijging loonkosten door nieuwe cao gemeenteambtenaren - Wegens hoge werkdruk vertraging en onderbesteding budgetten. Verzoek om budgetten in 2018 op te nemen. - Verwachte besparingen worden niet gerealiseerd.	
Risico's	- Het uitvoeren van alle wettelijke taken, binnen de gestelde termijnen, terwijl de organisatie in opbouw is. - Complexiteit ICT infrastructuur - Hoog ziekteverzuim leidt tot hogere kosten en vertraging.	

Deelnemende partijen	Gemeente Bergen, Castricum, Heiloo en Uitgeest.		
Bestuurlijk belang			
Elk lid van het bestuur heeft één stem.	Portefeuillehouder Leden bestuur	T.J. Romeyn M.R. Opdam	
	Stemverhouding	Heiloo	25,0%
		BUCH	100,0%

Financieel belang

Jaarrekening	***2016***	***Concept 2017***	***Ontwikkelingen***
Aandelenkapitaal		€ 0	
Impuls bijdrage		€ 0	
Exploitatiebijdrage		€ 12.404.000	

Financiële positie

Jaarrekening	***31-12-2016***	***Concept 31-12-2017***	***Ontwikkelingen***
Eigen vermogen		€ 0	
Vreemd vermogen		€ 11.500.000	
Exploitatieresultaat		€ 0	

2. Gezondheidsdienst Hollands Noorden (GGD)

Alkmaar	Openbaar lichaam	Programma 1b: Een sociale en vitale gemeente-Samen-leven
Openbaar belang		
Het gezamenlijk behartigen van belangen, die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de gezondheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied.		
Bijdrage beleidsdoelstellingen		
De GGD voert de taken uit die die Wet Publieke Gezondheid opdraagt aan de gemeenten.		
Ontwikkelingen		
(Markt) ontwikkelingen	Vanaf 1 januari 2017 is een nieuwe voorzitter van de RvB gestart. De maatstaf inwoner 0-19 is bijgesteld naar inwoner 0-18, zoals deze landelijk wordt gehanteerd. Ook treft de GGD voorbereidingen voor de invoering van de omgevingswet. In verband met dreigingen van antibioticaresistentie is specifieke kennis noodzakelijk.	
Financiële positie	Het bijstellen van de maatstaf inwoners heeft gevolgen voor de financiering via de gemeentelijke bijdrage. Er zijn herverdeeleffecten voor individuele gemeenten. Dit wordt voor het eerst zichtbaar bij de begroting 2018.	
Risico's	Het risico dat de GGD onvoldoende aansluiting vindt bij de veranderende maatschappij. Het aandeel personele lasten in de begroting van de GGD is substantieel, wat de GGD minder flexibel maakt in haar mogelijkheden om op de ontwikkelingen in te spelen. De eerste aanbesteding van het digitaal dossier is niet geslaagd en vormt een risico voor de GGD. Eind 2017 is de opdracht opnieuw aanbesteed en gegund. Na een afname van de wachtlijsten veilig thuis, zijn ze toch weer opgelopen en vormt een financieel risico.	

Deelnemende partijen	Gemeente Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel		
Bestuurlijk belang			
Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente, welke het vertegenwoordigt.	Portefeuillehouder Lid AB	E. Beens M.R. Opdam (plv)	
	Stemverhouding	Heiloo	4,1%
		BUCH	13,7%

Financieel belang

Jaarrekening	***2016***	***Concept 2017***	***Ontwikkelingen***
Aandelenkapitaal	€ 0	€ 0	
Impuls bijdrage	€ 0	€ 0	
Exploitatiebijdrage	€ 727.000	€ 710.000	

Financiële positie

Jaarrekening	***31-12-2016***	***Concept 31-12-2017***	***Ontwikkelingen***
Eigen vermogen	€ 57.000	€ 133.000-	
Vreemd vermogen	€ 10.099.000	€ 10.490.000	
Exploitatieresultaat	€ 451.000-	€ 213.000-	

3. Veiligheidsregio Noord-Holland Noord (VRNHN)

Alkmaar	Openbaar lichaam	Programma 1d: Een sociale en vitale gemeente-Een veilige gemeente
Openbaar belang		
Het gezamenlijk behartigen van belangen, die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de veiligheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied.		
Bijdrage beleidsdoelstellingen		
Uitvoeren wettelijke taken uit de Wet veiligheidsrisico's. Dit wordt vormgegeven door het organiseren en operationeel hebben van de brandweerzorg, GHOR, meldkamer en het veiligheidshuis.		
Ontwikkelingen		
(Markt) ontwikkelingen	Hoofddoel uit het beleidsplan 2016-2019 is het voorkomen van Leed en Schade, uitgesplitst in *voorkomen en voorbereiden* en *coördineren en hulpverlenen*. Door vertraging bij de vernieuwing van C2000 stijgen de projectkosten en slinken de besparingskansen. De VRNHN ontwikkelt zich steeds verder naar een stabiele organisatie waarin grip op begroting groter wordt en lange termijnplanning betrouwbaarder.	
Financiële positie	Een sluitend meerjarenperspectief voor 2018 e.v. is nog niet ontvangen	
Risico's	- door de verschillende (markt)ontwikkelingen ontstaat nieuwe druk op de bestaande organisatie - De ICT organisatie en de informatieveiligheid - Vertraging van de nieuwe centrale meldkamer - Het niet halen van de wettelijk vastgestelde aanrijtijden voor brandweer.	

Deelnemende partijen	Gemeente Alkmaar, Bergen, Castricum, Den-Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel		
Bestuurlijk belang			
Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente, welke het vertegenwoordigt.	Portefeuillehouder Lid AB en DB	T.J. Romeyn A.N. Dellemijn (plv)	
	Stemverhouding	Heiloo	3,0 %
		BUCH	13,4%

Financieel belang

Jaarrekening	***2016***	***Concept 2017***	***Ontwikkelingen***
Aandelenkapitaal	€ 0	€ 0	🟡
Impuls bijdrage	€0	€ 0	🟡
Exploitatiebijdrage	€ 1.180.000	€ 1.214.000	🔴

Financiële positie

Jaarrekening	***31-12-2016***	***Concept 31-12-2017***	***Ontwikkelingen***
Eigen vermogen	€ 6.568.000	€ 5.269.000	🔴
Vreemd vermogen	€ 52.672.000	€ 55.995.000	🔴
Exploitatieresultaat	€ 2.725.000	€ 106.000	🔴

4. Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (RUD)

Hoorn	Openbaar lichaam	Programma 3b: Een leefbare gemeente-Duurzaamheid en milieu
Openbaar belang		
De regeling wordt getroffen ter ondersteuning van de deelnemers bij de uitvoering van hun taken op het gebied van vergunningsverlening, toezicht en handhaving (landelijke milieu- en Wabotaken), duurzaamheid en de nieuwe omgevingswet.		
Bijdrage beleidsdoestellingen		
Ondersteunen en uitvoeren projecten uit duurzaamheidsbeleid 2015 en Structuurvisie Buiten Gewoon Castricum (BGC) 2030.		
Ontwikkelingen		
(Markt) ontwikkelingen	- Als gevolg van de groeiende economie blijft de vraag naar adviezen, toetsingen en andere opdrachten groeien. - De VTH taken worden uitgevoerd op basis van risico en gedrag en niet meer op basis van aantal controles - De RUD is bezig met een professionaliseringsslag - De adviestermijnen staan onder druk	
Financiële positie	In 2017 is gestart met een onderzoek naar outputgerichte financiering als vervanging voor de huidige lumpsum financiering. In 2017 is een verbeterplan met bijbehorende begroting naar de raden gestuurd voor zienswijze. Voor 2017 en 2018 heeft dit nog geen financiële gevolgen voor de gemeentelijke bijdrage.	
Risico's	- Door toenemende aanvragen en de druk op de begroting is de werkdruk de afgelopen periode flink gestegen. - Bij de RUD is niet of nauwelijks weerstandsvermogen aanwezig. - De bedrijfsvoering, met name ICT, behoeft de komende periode grote aandacht.	

Deelnemende partijen	Gemeente Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec, Texel en Provincie Noord-Holland		
Bestuurlijk belang			
Elk lid van het algemeen bestuur heeft een vastgesteld aantal stemmen, waarbij de stemverdeling voor de gemeenten is gebaseerd op inwoneraantal en ingebracht budget en het aantal stemmen voor de Provincie is gebaseerd op het in te brengen budget.	Portefeuillehouder Lid AB	M.R. Opdam E. Beens	
	Stemverhouding	Heiloo	3,0%
		BUCH	12,0%

Financieel belang

Jaarrekening	***2016***	***Concept 2017***	***Ontwikkelingen***
Aandelenkapitaal	€ 0	€ 0	🟠
Impuls bijdrage	€0	€ 0	🟠
Exploitatiebijdrage	€ 296.000	€ 302.000	🔴

Financiële positie

Jaarrekening	***31-12-2016***	***Concept 31-12-2017***	***Ontwikkelingen***
Eigen vermogen	€ 902.000	€ 2.114.000	🟢
Vreemd vermogen	€ 3.451.000	€ 5.393.000	🔴
Exploitatieresultaat	€ 653.000	€ 1.233.000	🟢

5. Regionaal Historisch Centrum Alkmaar (RHCA)

Alkmaar	Openbaar lichaam	Programma 1a: Een sociale en vitale gemeente-Inwoners en burgers
Openbaar belang		
Het in het samenwerkingsverband vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis door het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie (regionaal) historisch bronnenmateriaal en deze op een zo actief mogelijke wijze dienstbaar maken voor een breed publiek.		
Bijdrage beleidsdoelstellingen		
Gericht op beleid voor en door onze inwoners, ondernemers en organisaties.		
Ontwikkelingen		
(Markt) ontwikkelingen	Digitale informatie van lokale overheden worden vanaf 2018 overgedragen aan elektronische bewaardepots (e-depots). In september is een presentatie geweest van de business case om over te gaan tot aanschaf en inrichting van een e-depot. Verder een uitbreiding van de adviesfunctie voor de overheidspartners voor het digitaal archiefbeheer en toenemende complexiteit en meer omvattende inspectietaak. Toenemende digitale dienstverlening (website, beeldbank en social media)	
Financiële positie	In vergelijking met andere vergelijkbare archiefdiensten is de personele en financiële ruimte krap, verhoging gemeentelijke bijdrage geeft RHCA om e-depot te realiseren. De ontwikkelingen t.a.v. het e-depot zijn financieel nog niet volledig uitgekristalliseerd.	
Risico's	- Ontwikkeling e-depot vertraagt of valt duurder uit. - Binnen RHCA is geen ruimte meer voor aanvullende bezuinigingstaakstellingen. - Inkomsten uit verhuur depotruimten voor langere termijn onzeker.	

Deelnemende partijen	Gemeente Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Langedijk, Schagen, Texel en HHNK		
Bestuurlijk belang			
Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente, welke het vertegenwoordigt.	Portefeuillehouder Lid AB	T.J. Romeyn A.N. Dellemijn (plv)	
	Stemverhouding	Heiloo	6,3%
		BUCH	20,8%

Financieel belang

Jaarrekening	***2016***	***Concept 2017***	***Ontwikkelingen***
Aandelenkapitaal	€ 0	€ 0	
Impuls bijdrage	€ 0	€ 0	
Exploitatiebijdrage	€ 79.000	€ 88.000	

Financiële positie

Jaarrekening	***31-12-2016***	***Concept 31-12-2017***	***Ontwikkelingen***
Eigen vermogen	€ 114.000	€ 196.000	
Vreemd vermogen	€ 505.000	€ 585.000	
Exploitatieresultaat	€ 10.000-	€ 99.000	

6. Werkvoorzieningsschap Noord Kennemerland (WNK)

Alkmaar	Openbaar lichaam	Programma 1.b: Een sociale en vitale gemeente-Samen leven
Openbaar belang		
Het schap heeft tot doel in haar rechtsgebied de Wet Sociale Werkvoorziening uit te voeren. Het schap behartigt de belangen van de gemeenten gezamenlijk en afzonderlijk m.b.t. de uitvoering van de Wet en richt zich op het behoud, herstel en bevordering van arbeidsbekwaamheid, alsmede het in dienst nemen van c.q. (bevorderen van) uitstroom naar arbeidsplaatsen bij andere werkgevers van personen met een arbeidsbeperking.		
Bijdrage beleidsdoelstellingen		
Goed werkgeverschap voor onze inwoners met een WSW dienstverband.		
Ontwikkelingen		
(Markt) ontwikkelingen	Transitie van WNK bedrijven (productie) naar WNK personeelsdiensten (dienstverlening) is bijna afgerond. In 2017 is een onderzoek gestart naar een samenvoeging van de GR HalteWerk! en WNK.	
Financiële positie	Door natuurlijk verloop en stop instroom daalt het aantal SW-medewerkers en de loonkosten met circa 4% per jaar. Door instroom van nieuwe medewerkers o.b.v. de Participatiewet stijgen de loonkosten. De gemeentelijke bijdrage is vanaf 2017 € 0,-. Door geringe resultaatverwachting zal nog geen sprake zijn van terugbetaling transitiekosten.	
Risico's	- Verhouding opdrachtportefeuille van publieke en private opdrachtgevers - Verloopt afbouw van de rijksbijdrage gelijk aan afbouw van de WSW populatie in de komende jaren .	

Deelnemende partijen	Gemeente Alkmaar, Bergen, Castricum, Heerhugowaard, Heiloo en Langedijk		
Bestuurlijk belang			
Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente, welke het vertegenwoordigt.	Portefeuillehouder Lid AB en DB	A.N. Dellemijn E. Beens (plv)	
	Stemverhouding	Heiloo	17,1%
		BUCH	40,0%

Financieel belang

Jaarrekening	***2016***	***Concept 2017***	***Ontwikkelingen***
Aandelenkapitaal	€ 0	€ 0	
Impuls bijdrage	€ 80.421	€ 103.000	
Exploitatiebijdrage	€ 28.190	€ 0	

Financiële positie

Jaarrekening	***31-12-2016***	***Concept 1-12-2017***	***Ontwikkelingen***
Eigen vermogen	€ 13.000	€ 0	
Vreemd vermogen	€ 4.592.000	€ 6.484.000	
Exploitatieresultaat	€ 461.000-	€ 910.000-	

7. Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer (RAUM)

Uitgeest	Openbaar lichaam	Programma 2a: een aantrekkelijke gemeente-Cultuur, recreatie en toerisme

Openbaar belang

Binnen een vastgesteld gebied:
a. het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie en watersport
b. het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu
c. het tot stand brengen en onderhouden van een landschap, dat is afgestemd op het onder a en b geformuleerde.

Bijdrage beleidsdoelstellingen

Meer recreatief/cultuur aanbod voor bezoekers en meer werkgelegenheid voor inwoners.

Ontwikkelingen

(Markt) ontwikkelingen	- Ontwikkeling van Erfgoedpark De Hoop - Meer promotie en afstemming met ondernemers. - Geen evenwicht tussen onderhoudskosten en inkomsten.
Financiële positie	Momenteel is er een sluitende meerjarenbegroting. Wel is een disbalans tussen (onderhouds)kosten enerzijds en inkomsten anderzijds. Initiatieven om de inkomsten te verhogen lopen. Vanaf 2018 wordt vaartoezicht teruggelegd naar de gemeenten. Van de structurele taakstelling van € 135.000 is € 75.000 ingevuld.
Risico's	- Uitblijven van een aanvaardbaar onderhoudsniveau door onvoldoende inkomsten. Het uitvoeringsniveau is lager dan het gewenste en noodzakelijke niveau. - Uitblijven van voldoende inkomsten om de noodzakelijke onderhoudskosten te dekken. - Trage voortgang ontwikkeling erfgoedpark De Hoop, gemeenteraad van Uitgeest heeft besloten om de exploitatie voorlopig een halt toe te roepen.

Deelnemende partijen	Gemeente Alkmaar, Beverwijk, Castricum, Heemskerk, Heiloo, Uitgeest, Zaanstad en Provincie Noord-Holland		
Bestuurlijk belang			
Elk lid van het algemeen bestuur heeft één stem.	Portefeuillehouder Lid AB	A.N. Dellemijn T.J. Romeyn (plv)	
	Stemverhouding	Heiloo	12,5%
		BUCH	37,5%

Financieel belang

Jaarrekening	***2016***	***Concept 2017***	***Ontwikkelingen***
Aandelenkapitaal	€ 0	€ 0	
Impuls bijdrage	€ 0	€ 0	
Exploitatiebijdrage	€ 24.000	€ 25.000	

Financiële positie

Jaarrekening	***31-12-2016***	***Concept 31-12-2017***	***Ontwikkelingen***
Eigen vermogen	€ 895.000	€ 1.080.000	
Vreemd vermogen	€ 188.000	€ 99.000	
Exploitatieresultaat	€ 151.000	€ 185.000	

8. Vuilverbrandingsinstallatie e.o. (VVI)

Alkmaar	Openbaar lichaam	Programma 3c: Een leefbare gemeente-Duurzaamheid en milieu
Openbaar belang		
De gemeenschappelijke regeling wordt getroffen ter behartiging van het belang van de verwerking van de door de deelnemende gemeenten ingevolge de Afvalstoffenwet verkregen afvalstoffen. Gemeente Heiloo is met omliggende gemeenten verbonden in de VVI, zij is aandeelhouder in de HVC.		
Bijdrage beleidsdoelstellingen		
Toezicht en zeggenschap van deelnemende gemeenten beheren in HVC. Hiermee wordt invulling gegeven aan de gemeentelijke taken die voortvloeien uit de Afvalstoffenwet.		
Ontwikkelingen		
(Markt) ontwikkelingen	- Meer inzetten op scheiding afval en verlaging aanbod huishoudelijk afval. - Inkomstendaling compenseren met import restafval uit Europa - Met het verbranden van restafval het opwekken van energie en warmte. - Gebruik vergistingsinstallatie bij verwerken GFT. - Bouw voorscheidingsinstallatie, waarmee afval uit ondergrondse containers gesorteerd kan worden.	
Financiële positie	- HVC wil aantal garant gestelde leningen door gemeenten terugdringen. De komende jaren zal de gemeente minder garantstellingsprovisie ontvangen. - Om voldoende weerstandsvermogen op te bouwen is het resultaat 2015 toegevoegd aan de algemene reserve en zal de komende jaren geen dividend uitgekeerd worden.	
Risico's	- Meer afvalscheiding dan afvalverwerking, hierdoor minder rendement verbrandingsovens. - Afhankelijkheid van olieprijzen bij de HVC	

Deelnemende partijen	Gemeente Alkmaar, Bergen, Castricum, Heerhugowaard, Heiloo, Langedijk, Uitgeest en Wormerland.		
Bestuurlijk belang			
Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente, welke het vertegenwoordigt.	Portefeuillehouder Lid AB	M.R. Opdam A.N. Dellemijn (plv)	
	Stemverhouding	Heiloo	7,4%
		BUCH	33,2%

Financieel belang

Jaarrekening	***2016***	***Concept 2017***	***Ontwikkelingen***
Aandelenkapitaal	€ 0	€ 0	🟡
Impuls bijdrage	€ 0	€ 0	🟡
Exploitatiebijdrage [1]	€ 76.000-	€ 74.000-	🔴

Financiële positie

Jaarrekening	***31-12-2016***	***Concept 31-12-2017***	***Ontwikkelingen***
Eigen vermogen	€ 24.000	€ 24.000	🟡
Vreemd vermogen	€ 2.072.000	€ 2.473.000	🔴
Exploitatieresultaat	€ 0	€ 0	🟡

[1] Te ontvangen garantstellingsprovisie voor garantstelling leningen van HVC

9. ISOB-raad

Castricum	Gemeenschappelijk orgaan	Programma 1b: Een sociale en vitale gemeente-Samen leven
Openbaar belang		
De ISOB-raad coördineert en oefent de bevoegdheden van de raad uit als bedoeld in artikel 46 WPO en in de statuten van de stichting, met uitzondering van de opheffing van de scholen, de wijziging van de statuten of de ontbinding van de stichting of de terugvordering van de scholen.		
Bijdrage beleidsdoelstellingen		
Uitvoeren gemeentelijk beleid voor onderwijs.		

Deelnemende partijen	Gemeente Alkmaar, Bergen, Castricum, Heiloo en Uitgeest.		
Bestuurlijk belang			
Elk lid van het bestuur heeft één stem.	Portefeuillehouder Lid bestuur	E. Beens M.R. Opdam (plv)	
	Stemverhouding	Heiloo	20,0%
		BUCH	80,0%
Financieel belang			
De gemeente draagt momenteel financieel niet bij aan de regeling. De gemeente heeft uit hoofde van de Wet primair onderwijs wel verplichtingen die zijn overgedragen aan de ISOB. Mocht de ISOB hierin tekort schieten, blijft de wettelijke verplichting voor de gemeente wel staan.			

Privaatrechtelijke verbonden partij

10. Intergemeentelijke Stichting Openbaar Basisonderwijs (ISOB)

Castricum	Stichting	Programma 1b: Een sociale en vitale gemeente-Samen leven
Openbaar belang		
Het in stand houden van openbare scholen voor primair onderwijs als bedoeld in artikel 48 van de WPO.		
Bijdrage beleidsdoelstellingen		
Uitvoeren gemeentelijk beleid voor onderwijs.		
Ontwikkelingen		
(Markt) ontwikkelingen	De ISOB heeft vanwege de structurele verlaging van de rijksinkomsten een bezuinigingsplan meerjarig vastgesteld, waarbij ieder jaar 4% wordt bezuinigd op het personeel. Dit houdt gelijke tred met de jaarlijkse daling van de rijksinkomsten als gevolg van de leerlingendaling.	
Financiële positie	Meerjarenbegroting is niet sluitend, waarin bovenstaande bezuiniging is verwerkt. Door het structurele negatieve resultaat zal de goede liquiditeitspositie en het hoge eigen vermogen snel afnemen.	
Risico's	- daling van de rijksinkomsten is structureel. De vraag is of het lukt om de bezuiniging op personeel conform planning uit te voeren. - Veel leegstand bij ISOB scholen. ISOB schrijft hiervoor een notitie. - Normvergoeding en premie worden met 20% verlaagd. In principe een budgetneutrale mutatie. Bij hoger ziekte verzuim leidt dit tot een nadeel bij de ISOB - De Inspectie van het Onderwijs heeft een bijzonder onderzoek ingesteld naar de rechtmatige verkrijging van de bijzondere bekostiging van de samenvoeging van de Paltrok en de Wissel in 2014.	

Deelnemende partijen	Gemeente Alkmaar, Bergen, Castricum, Heiloo en Uitgeest.		
Bestuurlijk belang			
De ISOB raad heeft het recht van zienswijzen op de begroting en de jaarrekening. Daarnaast heeft de ISOB raad informatierecht.	Portefeuillehouder	E. Beens M.R. Opdam (plv)	
	Stemverhouding	Heiloo	20,0%
		BUCH	80,0%

Financieel belang

Jaarrekening	***2015***	***2016***	***Ontwikkelingen***
Aandelenkapitaal	€ 0	€ 0	🟡
Impuls bijdrage	€ 0	€ 0	🟡
Exploitatiebijdrage	€ 0	€ 0	🟡

Financiële positie

Jaarrekening	***31-12-2015***	***31-12-2016***	***Ontwikkelingen***
Eigen vermogen	€ 5.351.000	€ 5.057.000	🔴
Vreemd vermogen	€ 2.813.000	€ 3.506.000	🔴
Exploitatieresultaat	€ 167.000-	€ 300.000-	🔴

11. Duurzame Energie Coöperatie Regio Alkmaar (DECRA)

Castricum	Coöperatie met uitgesloten aansprakelijkheid	Programma 3b: Een leefbare gemeente-Duurzaamheid en milieu

Openbaar belang

De coöperatie heeft als doel te voorzien in bepaalde stoffelijke behoeften van haar leden krachtens met hen gesloten ledeninbreng overeenkomsten. In het bedrijf dat zij te dien einde te hunnen behoeve uitoefent of doet uitoefenen, met betrekking tot de doelen zoals opgenomen in artikel 2.1 van de oprichtingsakte van de coöperatie.

Bijdrage beleidsdoelstellingen

Gericht op het, op termijn, energieneutraal maken van de gemeente, door de vraag naar energie te verminderen en overige energie opgewekt wordt met duurzame bronnen. Uitvoering aan projecten uit het duurzaamheidsbeleid 2015-2017 met een focus op projecten die het meest effectief CO2 helpen reduceren.

Ontwikkelingen

(Markt) ontwikkelingen	De windmolen Boekel op de Boekelermeer is in september overgedragen aan de energiecoorperaties van Castricum, Alkmaar, Bergen en Heiloo. Inwoners van de regio kunnen deelnemen in de windmolen.
Financiële positie	Het fonds is een revolverend fonds. Het fonds houdt zich na de eerste storting in stand met de winsten uit duurzame energie projecten. Door deze wijze van financiering behoudt het kapitaal van de coöperatie over een langere termijn zijn waarde. Publieke middelen worden optimaal ingezet en kan de regio blijven financieren in verschillende projecten.
Risico's	Projecten sluiten niet/onvoldoende aan bij wensen en behoeften van de markt en burgers. Projecten leveren onvoldoende rendement op om de coöperatie in stand te houden.

Deelnemende partijen	Gemeente Alkmaar, Bergen, Castricum, Heerhugowaard, Heiloo, Uitgeest en NV HVC.

Bestuurlijk belang

Elk lid van de algemene vergadering heeft een aantal stemmen zoals vooraf in de oprichtingsakte is vastgesteld.	Portefeuillehouder Lid AV	M.R. Opdam	
	Stemverhouding	Heiloo	10,0%
		BUCH	35,0%

Financieel belang

Jaarrekening	***2016***	***Concept 2017***	***Ontwikkelingen***
Aandelenkapitaal	€ 0	€ 0	
Impuls bijdrage	€ 0	€ 0	
Exploitatiebijdrage	€ 0	€ 0	

Financiële positie

M.Jaarrekening	***31-12-2016***	***31-12-2017***	***Ontwikkelingen***
Eigen vermogen	€ 462.000	€ 511.000	
Vreemd vermogen	€ 6.000	€ 4.000	
Exploitatieresultaat	€ 17.000-	€ 13.000	

12. Ontwikkelingsbedrijf NHN NV (ONHN)

Alkmaar	Naamloze vennootschap	Programma 2b: Een aantrekkelijke gemeente-Economische vitaliteit
Openbaar belang		
a. Het versterken van de strategische organisatie van en onderlinge afstemming tussen ondernemers, onderwijsinstellingen, kennisinstellingen en lokale en provinciale overheden in de regio Noord-Holland Noord verder te ontwikkelen b. Het bevorderen van samenhang in Noord-Holland Noord, zodat de regio effectief kan handelen bij samenwerkingsmogelijkheden met andere regio's in Nederland of daarbuiten.		
Bijdrage beleidsdoelstellingen		
Samenwerking met ondernemers aan uitvoering van projecten. Meer aanbod voor bezoekers en meer werkgelegenheid voor inwoners. Bevorderen aantrekkelijkheid winkelgebieden en werklocaties.		
Ontwikkelingen		
(Markt) ontwikkelingen	De regionale economische samenwerking in Noord-Holland Noord wordt gecontinueerd en versterkt gedurende de periode 2018-2025. Hiervoor is een nieuwe dienstverlenings-overeenkomst en aandeelhoudersovereenkomst getekend door alle aandeelhouders. Dit betekent dat het ONHN ingezet wordt als uitvoeringsorganisatie voor deze regionaal economische samenwerking. Uitgeest is toegetreden.	
Financiële positie	De bijdrage van ONHN is 50% van de provincie en 50% van de gemeenten o.b.v. inwoneraantal.	
Risico's	- Het ONHN bouwt de deelname in vastgoed- en participatieactiviteiten af. Twee deelnemingen vormen een financieel risico (Distriport en bedrijventerrein zuid). - Uittreding van één of meerdere partijen.	

Deelnemende partijen	Provincie N-H, Gemeente Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel.		
Bestuurlijk belang			
Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal aandeel de gemeente bezit.	Portefeuillehouder	A.N. Dellemijn	
	Stemverhouding	Heiloo	1,3%
		BUCH	6,0%

Financieel belang

Jaarrekening	***2016***	***2017***	***Ontwikkelingen***
Aandelenkapitaal	€ 761	€ 726	🔴
Impuls bijdrage	€ 0	€ 0	🟠
Exploitatiebijdrage	€ 0	€ 0	🟠

Financiële positie

Jaarrekening	***31-12-2015***	***31-12-2016***	***Ontwikkelingen***
Eigen vermogen	€ 835.000	€ 890.000	🟢
Vreemd vermogen	€ 2.487.000	€ 2.087.000	🟢
Exploitatieresultaat	€ 222.000	€ 55.000	🔴

13. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Den Haag	Naamloze vennootschap	Programma 4: Een financieel gezonde gemeente

Openbaar belang

Het behouden van substantiële marktaandelen in het Nederlandse publiek en semipublieke domein en het behalen van een redelijk rendement voor de aandeelhouders. Voorwaarden voor het realiseren van deze doelstellingen zijn het handhaven van de excellente kredietwaardigheid, het behoud van een scherpe inkooppositie en een zo effectief en efficiënt mogelijke bedrijfsvoering. Maatschappelijk verantwoord ondernemen is inherent aan de kernactiviteiten van BNG.

Bijdrage beleidsdoelstellingen

Een gezonde financiële positie en verantwoorde gemeentelijke lasten.

Ontwikkelingen

(Markt) ontwikkelingen	In 2017 is de nettowinst gestegen met 6,5%. Het renteresultaat nam toe en de solvabiliteit is in 2017 verbeterd. In het najaar is de maatschappelijke vastgoedscan geïntroduceerd, waarmee gemeenten hun m2 maatschappelijk vastgoed in kaart kunnen brengen om te verduurzamen. Ook is het BNG duurzaamheidsfonds opgericht, waarbij leningen afgesloten kunnen worden tussen € 100.000 en € 2,5 mln. voor projecten die een bijdrage kunnen leveren aan de duurzaamheidsdoelstellingen van gemeenten en provincies.
Financiële positie	Van de aandelen BNG Bank is 50% in bezit van het rijk en 50% van gemeenten en provincies. We hebben 36.000 aandelen in bezit met een nominale waarde van € 2,50 per stuk. In 2016 is over het jaarresultaat een dividenduitkering geweest van € 1,02 per aandeel.
Risico's	Gevoeligheid van het renteresultaat a.g.v. politieke en economische ontwikkelingen binnen de Europese Unie.

Deelnemende partijen	Aandeelhouders van de bank zijn uitsluitend overheden. De staat is voor de helft aandeelhouder van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap.		
Bestuurlijk belang			
Stemrecht is afhankelijk van het aandelenbezit van de gemeente	Portefeuillehouder	A.N. Dellemijn	
	Stemverhouding	Heiloo	0,06%
		BUCH	0,16%

Financieel belang

Jaarrekening	***2016***	***2017***	***Ontwikke-lingen***
Aandelenkapitaal	€ 102.000	€ 102.000	🟠
Impuls bijdrage	€ 0	€ 0	🟠
Exploitatiebijdrage	€ 0	€ 0	🟠

Financiële positie

Jaarrekening	***31-12-2016***	***31-12-2017***	***Ontwikke-lingen***
Eigen vermogen	€ 4.486.000.000	€ 4.953.000.000	🟢
Vreemd vermogen	€ 149.514.000.000	€ 135.072.000.000	🟢
Exploitatieresultaat	€ 369.000.000	€ 393.000.000	🟢

14. Houdstermaatschappij Gasbedrijf Kop van Noord-Holland (GKNH)

Rotterdam	Naamloze vennootschap	Programma 4: Een financieel gezonde gemeente
Openbaar belang		
Gasbedrijf is houdster van de aandelen Alliander N.V. voor de deelnemende gemeenten. Zij beheert de aandelen en het stemrecht in de N.V.		
Bijdrage beleidsdoelstellingen		
Een gezonde financiële positie en verantwoorde gemeentelijke lasten.		
Ontwikkelingen		
(Markt) ontwikkelingen	Door de invoering van de vennootschapsbelastingplicht heeft de organisatie een grote belastingaanslag ontvangen. De organisatie zal deze aanvechten, maar een risico dat de aanslag gehandhaafd blijft, wordt ingeschat als reëel. Om toekomstige aanslagen te voorkomen is besloten om de houdstermaatschappij op te heffen en de aandelen over te dragen aan de deelnemende gemeenten. De aanslagen die ontvangen zijn, zullen nog steeds aangevochten worden bij de belastingdienst. Half december 2017 zijn de aandelen overgedragen aan de gemeente.	
Financiële positie	De gemeente Bergen ontvangt 240.741 aandelen in Alliander N.V. tegen een nominale waarde van € 5,- per aandeel.	
Risico's	Doordat de gemeente Bergen niet meer gezamenlijk participeert met andere gemeenten in Alliander N.V. is het stemrecht van de gemeente drastisch afgenomen.	

Deelnemende partijen	Gemeente Alkmaar, Bergen, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec, Texel		
Bestuurlijk belang			
Stemrecht is afhankelijk van het aandelenbezit van de gemeente	Portefeuillehouder	A.N. Dellemijn	
	Stemverhouding	Bergen	3,9%
		BUCH	10,0%

PARAGRAAF G: GRONDBELEID

Inleiding
In deze paragraaf wordt ingegaan hoe Heiloo het grondbeleid heeft vormgegeven, uitgevoerd en welke instrumenten hierbij gebruikt zijn. Eerst wordt de visie en de beleidsvorming toegelicht. Vervolgens wordt verslag gedaan van de financiële positie van de projecten. Tot slot wordt kort ingegaan op het verloop van de speerpunten voor de ruimtelijke projecten.

Wat is grondbeleid?
Grondbeleid is het samenhangende geheel van handelingen betreffende grondtransacties en -ontwikkeling. Het geeft aan welke mogelijkheden er zijn om een gebied tot ontwikkeling te brengen en welke rol de gemeente (actief/ faciliterend) hierin kan vervullen. Grondbeleid wordt gebruikt als sturingsinstrument om gemeentelijk beleid te realiseren op verschillende beleidsterreinen, zoals ruimtelijke ordening, wonen, economische ontwikkeling, energietransitie, infrastructuur, duurzame leefomgeving en voorzieningen.

Visie grondbeleid
De gemeente is verantwoordelijk voor het ontwikkelen en uitvoeren van een evenwichtig grondbeleid. Het doel is te komen tot een gevarieerd aanbod in wonen en werken zodat iedereen in Heiloo een plek kan vinden. In de nota grondbeleid zijn uitgangspunten en handvatten vastgelegd.

De gemeente Heiloo heeft de volgende beleidsstukken vanuit het grondbedrijf ter beschikking:
- Nota grondbeleid, vastgesteld in december 2017;
- Nota grondprijzen, vastgesteld in oktober 2012;
- Nota kostenverhaal, vastgesteld in april 2015.

Grondbeleid is geen doel op zich. Het is dienstbaar aan ruimtelijk beleid (wonen, werken en recreëren). Afhankelijk van de situatie en omstandigheden wordt een actief- of faciliterend grondbeleid gevoerd. Deze keuze wordt gemaakt op basis van een afweging tussen eigendomssituatie, de hoogte van de investering, invloed die de gemeente wil hebben en de risico's die de gemeente wil en kan dragen.

Belangrijke aspecten van het grondbeleid binnen Heiloo zijn:
- Per nieuw te starten project wordt de afweging voor actief of faciliterend grondbeleid gemaakt (faciliterend als het kan en actief als het moet);
- Bij actief grondbeleid is het uitgangspunt minnelijke verwerving waarbij onteigening wordt toegepast als minnelijke verwerving niet (snel) mogelijk blijkt;
- Grondprijsbepaling middels residuele grondwaardemethodiek zoals is vastgelegd in de Nota grondprijzen;
- De risico's van de grondexploitatie worden gedekt vanuit de reserve "grote projecten" (indien beschikbaar) of de algemene reserve;
- Omvang, indeling, fasering en opzet van de exploitatiegebieden wordt door de raad vastgesteld, uiterlijk bij vaststelling van een bestemmingsplan wordt een gemeentelijke grondexploitatie of een exploitatieplan ter vaststelling aan de raad aangeboden. De Wet ruimtelijke ordening is het kader.

Het grondbedrijf heeft voor 2017 de volgende doelstellingen geformuleerd:

- Vaststelling van een Meerjarenperspectief Grondexploitaties (MPG); een MPG is in 2017 wegens capaciteitsgebrek niet opgesteld. Anderzijds is echter de jaarlijks gebruikelijke actualisatie grondexploitaties zodanig uitgebouwd dat deze reeds voor een aanzienlijk deel voorziet in het met een meerjarenprognose beoogde doel. Met de vaststelling van de Nota Grondbeleid is ook het MPG gepositioneerd. De planning is dat de MPG in het najaar van 2018 voor het eerst verschijnt in samenhang met de begroting.
- Actualiseren van de nota's Grondbeleid, Grondprijzen en Kostenverhaal;
  - De nota grondbeleid is in december 2017 vastgesteld.
  - De actualisering van de Nota kostenverhaal is ook ter hand genomen echter nog niet vastgesteld. De afronding van de Nota kostenverhaal is afhankelijk van de besluitvorming omtrent het verkeersplan waarvan de raad heeft gevraagd om met uitgebreidere scenario's te komen.
- In de begroting 2017 is opgenomen dat in 2017 het risicomanagement op projectniveau binnen de gemeente verder wordt geprofessionaliseerd. In de Nota grondbeleid 2017 is aangegeven dat deze planning niet haalbaar bleek en dat in 2018 het risicomanagement verder wordt versterkt. In het kader van de nota Actualisatie Grondexploitaties hebben risico analyse gesprekken met de projectleiders van de projecten plaatsgevonden om de risico's te inventariseren. Deze risico's zijn vertaald naar project generieke en specifieke risico's en is bepaald per risico wat het financiële gevolg is en de kans dat het risico optreedt. Tevens is een aanzet gegeven voor te nemen beheersmaatregelen In 2018 wordt dit onderdeel van risicomanagement verder vormgegeven.

Projecten

Binnen het grondbedrijf is het gebruikelijk onderscheid te maken in projecten die in exploitatie zijn genomen, projecten die onderdeel zijn van de balanscategorie Materiele Vaste Activa (MVA) en gronden in exploitatie door derden. Onderstaand wordt kort ingegaan op de financiële stand van zaken ultimo 2017.

a. Bouwgrond in exploitatie

In onderstaande tabel is de financiële stand van zaken weergegeven voor de lopende grondexploitaties. De grondexploitaties zijn geactualiseerd in aansluiting op de ontwikkelingen in 2017. Voor het jaar 2017 zijn er 2 actieve grondexploitaties, Zuiderloo en Boekelermeer.

Van de grondexploitatie Zuiderloo worden de deelprojecten Timpaan en BPD gezamenlijk gepresenteerd en het deelproject Overig wordt apart gepresenteerd. De gemeente voert in deze projecten een grotendeels actief grondbeleid en draagt de financiële risico's. Binnen de deelexploitatie Overig zijn ook de facilitaire ontwikkelingen opgenomen, waarvoor een anterieure overeenkomst is gesloten. Bij het onherroepelijk worden van het exploitatieplan Zuiderloo (verwacht in 2018) worden de facilitaire ontwikkelingen conform BBV gesplitst van de eigen grondproductie en afzonderlijk geadministreerd. De grondexploitatie Zuiderloo heeft een positief resultaat.

Voor het project Boekelermeer geldt een actief grondbeleid met de bijbehorende financiële risico's voor de gemeente. Voor het negatieve resultaat van Boekelermeer fase A is een verliesvoorziening getroffen. Dit betreft de volledige voorziening van

het grondbedrijf. De getroffen voorziening per 1-1-2018 bedraagt € 2,47 mln.

Bouwgr. in Exploitatie	Boekwaarde 31-12-2017	(Verlies) voorziening	Balanswaarde 31-12-2017	Oppervlakte plangebied	Prognose Einddatum
Zuiderloo	10.065.880		10.065.880	172.871	2021
Boekelermeer	8.522.428	2.465.947	6.056.481	137.119	2022

b. Faciliterende projecten

In 2013 is voor het eerst inzichtelijk gemaakt in welke projecten de gemeente een faciliterende rol kiest. Grondeigenaren kunnen en mogen voor eigen rekening en risico ontwikkelen. De gemeente is verantwoordelijk voor de toetsing aan het beleid, de bestuurlijke visie en de planologische procedures. De gemeente moet deze kosten verhalen op de ontwikkelaar door middel van een exploitatieplan, anterieure of posterieure overeenkomst.

De projecten waarvoor geldt dat de gemeente een faciliterende rol heeft (exploitatie door derden) zijn Campina, Nieuw Varne en de onlangs vastgestelde Noordergeestkerk.

Het voormalige Campinaterrein is in eigendom van HBB-Groep. Voor dit terrein is reeds een vigerend bestemmingsplan (2010) dat de realisatie van woningen mogelijk maakt. Bij dit bestemmingsplan is een exploitatieplan vastgesteld. In december 2016 is een posterieure overeenkomst getekend met HBB Groep en De Geus Bouw voor woningbouw op dit terrein.
Het project betreft koop- en huurwoningen. Verwacht wordt dat de eerste woningen vanaf eind 2018 worden opgeleverd. Niet eerder dan het derde kwartaal 2018 zal de makelaar beginnen met de verhuurprocedure voor de woningen.

De verkoop van de grondgebonden woningen bij Nieuw Varne zijn gestart half december 2017. De kosten over 2017 voor Nieuw Varne kunnen volgens overeenkomst niet meer worden doorbelast en in de jaarrekening zijn deze kosten ten laste gebracht van het rekeningresultaat.

Woningstichting Kennemer Wonen en de gemeente Heiloo willen in samenwerking de locatie van de voormalige Noordergeestkerk en het naastgelegen parkeerterrein herontwikkelen tot woningbouwlocatie voor 15 sociale huurwoningen. In 2017 heeft de gemeente het bestemmingsplan opgesteld en een aantal ruimtelijke onderzoeken gedaan.

c. Materiële Vaste Activa

De projecten die onderdeel zijn van de balanscategorie MVA bestaan uit Holleweg, Zandzoom en Boekelermeer Fase B en C.
Voor het gebied Zandzoom geldt dat de gemeente slechts voor een beperkt deel eigenaar is van de gronden in het ontwikkelgebied. De gemeente is niet voornemens extra gronden te verwerven, de gemeente zal dus vooral een faciliterend grondbeleid voeren. De eigen gronden worden wel middels een actief grondbeleid ontwikkeld. Het streven was om eind 2017 een BIE-grondexploitatie door de raad te laten vaststellen voor het project Zandzoom.
Voor Zandzoom geldt dat de voorbereidingskosten, met name het voeren van gesprekken met verschillende grondeigenaren om te komen tot anterieure overeenkomsten, zullen worden opgenomen in de immateriële vaste activa.

d. Overige plannen

Het project Oosterzij De Lus is administratief afgesloten en als administratieve restplan wordt dit project voltooid. Eind 2016 is een bestemmingsplan vastgesteld. Er komen huurwoningen en koopwoningen. De koopwoningen zijn verkocht. Half 2018 worden

de appartementen opgeleverd en eind 2018 de laatste grondgebonden woningen.

Het civieltechnische project Aansluiting A9 draagt bij aan de ontsluiting van deze gebieden en de bestaande dorpskern. Heiloo neemt actief deel in dit project en heeft aandeel in de uitwerking van de verwervingsstrategie.

Financiële positie: reserves en risico's
Bestemmingsreserve Bovenwijkse Voorziening
De vorig jaar ingestelde Bestemmingsreserve Bovenwijkse Voorzieningen wordt gevoed vanuit reeds vastgestelde gemeentelijke BIE-grondexploitaties, anterieure overeenkomsten en exploitatieplannen. Op het moment dat een nieuwe BIE-grondexploitatie of een exploitatieplan wordt vastgesteld door de raad of een anterieure overeenkomst wordt gesloten door het college volgen daaruit ook bijdragen die voeding vormen voor de Bestemmingsreserve.

Op basis van geraamde jaarschijven wordt de voortgang halfjaarlijks bewaakt door de realisatie en de prognose voor het betreffende jaar op te nemen en te toetsen. Dit gebeurt zoals gezegd in de Nota Actualisatie Grondexploitaties en het MeerjarenPerspectief Grondexploitaties.

Verliesvoorziening
Per 31 december 2017 zijn de grondexploitaties herzien naar de meest recente actualiteiten en deze zijn uitgebreid toegelicht in de Nota Actualisatie Grondexploitaties; eindprognose 2017. In de nota is aan de raad voorgesteld een verliesvoorziening op te nemen van € 2,47 mln.

De verliesvoorziening wordt jaarlijks bijgesteld als de grondexploitaties voorafgaand aan de jaarrekening worden geactualiseerd. In de begroting 2017 is een rentepost opgenomen om de verliesvoorziening (tegen netto contante waarde) op peil te houden.

Risico's
Met de Nota Actualisatie Grondexploitaties is het risicomanagement verder vorm gegeven. Er is een onderscheid gemaakt tussen project generieke en project specifieke risico's.
Per grondexploitatieproject worden de gevolgen van het optreden van risico's doorgerekend. De financiële afwijkingen van deze doorrekeningen ten opzichte van de vastgestelde grondexploitaties worden opgenomen in het risicomanagement systeem Naris voor de bepaling van het benodigde weerstandsvermogen van de gemeente. De paragraaf weerstandsvermogen gaat hier verder op in.

4. JAARREKENING

4.1 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

Totaal resultaat:

Omschrijving	Aangepaste begroting 2017			Werkelijk 2017			Verschillen 2017					
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten		Lasten		Saldo	
Programma onderdeel	**2017 gew**	**2017 gew**	**2017 gew**	**2017 W**	**2017 W**	**2017 W**	**2017**	**V/N**	**2017**	**V/N**	**2017**	**V/N**
Prog 1a Inwoners en bestuur	739	2.031	-1.292	853	2.045	-1.192	114	V	-14	N	100	V
Prog 1b Samen Leven	5.287	20.076	-14.789	4.510	17.851	-13.341	-777	N	2.225	V	1.448	V
Prog 1d Een veilige gemeente	0	1.561	-1.561	0	1.542	-1.542	0	V	19	V	19	V
Totaal programma 1	**6.026**	**23.668**	**-17.642**	**5.363**	**21.438**	**-16.075**	**-663**	**N**	**2.230**	**V**	**1.567**	**V**
Prog 2a Cultuur, recreatie en toerisme	320	885	-565	425	923	-498	105	V	-38	N	67	V
Prog 2b Economische vitaliteit	2.033	2.254	-221	931	992	-61	-1.102	N	1.262	V	160	V
Prog 2c Een bereikbare gemeente	58	255	-197	56	253	-197	-2	N	2	V	0	V
Totaal programma 2	**2.411**	**3.394**	**-983**	**1.412**	**2.168**	**-756**	**-999**	**N**	**1.226**	**V**	**227**	**V**
Prog 3a Wonen en leefomgeving	8.506	15.349	-6.843	9.380	15.740	-6.360	874	V	-391	N	483	V
Prog 3b Duurzaamheid en milieu	4.645	3.843	802	4.594	3.892	702	-51	N	-49	N	-100	N
Prog 3c Beheer en onderhoud	7.770	11.979	-4.209	8.070	12.308	-4.238	300	V	-329	N	-29	N
Totaal programma 3	**20.921**	**31.171**	**-10.250**	**22.044**	**31.940**	**-9.896**	**1.123**	**V**	**-769**	**N**	**354**	**V**
Overige programma 4	8.400	316	8.084	8.037	289	7.748	-363	N	27	V	-336	N
Algemene dekkingsmiddelen	27.983	414	27.569	28.212	216	27.996	229	V	198	V	427	V
Overhead	804	7.851	-7.047	805	8.217	-7.412	1	V	-366	N	-365	N
Heffing VPB	0	0	0	0	0	0	0	V	0	V	0	V
Bedrag onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	V	0	V	0	V
Totaal programma 4	**37.187**	**8.581**	**28.606**	**37.054**	**8.722**	**28.332**	**-133**	**N**	**-141**	**N**	**-274**	**N**
Saldo van baten en lasten	**269**	**0**	269			0	-269	N	0	V	-269	N
Gerealiseerd resultaat	**66.814**	**66.814**	**0**	**65.873**	**64.268**	**1.605**	**-941**	**N**	**2.546**	**V**	**1.605**	**V**

Resultaat exclusief mutaties reserves:

Omschrijving	Aangepaste begroting 2017			Werkelijk 2017			Verschillen 2017					
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten		Lasten		Saldo	
Programma onderdeel	**2017 gew**	**2017 gew**	**2017 gew**	**2017 W**	**2017 W**	**2017 W**	**2017**	**V/N**	**2017**	**V/N**	**2017**	**V/N**
Prog 1a Inwoners en bestuur	422	1.936	-1.514	536	1.950	-1.414	114	V	-14	N	100	V
Prog 1b Samen Leven	5.242	19.773	-14.531	4.470	17.548	-13.078	-772	N	2.225	V	1.453	V
Prog 1d Een veilige gemeente	0	1.561	-1.561	0	1.542	-1.542	0	V	19	V	19	V
Totaal programma 1	**5.664**	**23.270**	**-17.606**	**5.006**	**21.040**	**-16.034**	**-658**	**N**	**2.230**	**V**	**1.572**	**V**
Prog 2a Cultuur, recreatie en toerisme	60	625	-565	165	663	-498	105	V	-38	N	67	V
Prog 2b Economische vitaliteit	2.033	2.254	-221	931	992	-61	-1.102	N	1.262	V	160	V
Prog 2c Een bereikbare gemeente	3	255	-252	1	253	-252	-2	N	2	V	0	V
Totaal programma 2	**2.096**	**3.134**	**-1.038**	**1.097**	**1.908**	**-811**	**-999**	**N**	**1.226**	**V**	**227**	**V**
Prog 3a Wonen en leefomgeving	8.294	8.231	63	9.261	8.622	639	967	V	-391	N	576	V
Prog 3b Duurzaamheid en milieu	4.645	3.843	802	4.594	3.892	702	-51	N	-49	N	-100	N
Prog 3c Beheer en onderhoud	652	4.648	-3.996	952	4.977	-4.025	300	V	-329	N	-29	N
Totaal programma 3	**13.591**	**16.722**	**-3.131**	**14.807**	**17.491**	**-2.684**	**1.216**	**V**	**-769**	**N**	**447**	**V**
Overige programma 4	545	187	358	182	160	22	-363	N	27	V	-336	N
Algemene dekkingsmiddelen	27.983	414	27.569	28.212	216	27.996	229	V	198	V	427	V
Overhead	804	7.851	-7.047	805	8.217	-7.412	1	V	-366	N	-365	N
Heffing VPB	0	0	0	0	0	0	0	V	0	V	0	V
Bedrag onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	V	0	V	0	V
Totaal programma 4	**29.332**	**8.452**	**20.880**	**29.199**	**8.593**	**20.606**	**-133**	**N**	**-141**	**N**	**-274**	**N**
Saldo van baten en lasten	**50.683**	**51.578**	**-895**	**50.109**	**49.032**	**1.077**	**-574**	**N**	**2.546**	**V**	**1.972**	**V**

Toelichting afwijkingen in het kader van de begrotingsrechtmatigheid
In het kader van de begrotingsrechtmatigheid staat hieronder een overzicht van de programma's waarbij de lasten in 2017 zijn overschreden. Dit betreffen lasten die passen binnen het door de raad vastgestelde beleid. De onderschrijding van de baten en de saldi per programma hoeven in dit kader niet afzonderlijk gepresenteerd te worden. Eventuele structurele verschillen worden meegenomen in de eerste financiële rapportage van 2018.

Programma onderdeel	Overschrijding lasten (x € 1.000,-		Begrotingsrechtmatigheid categorisering
Prog 1a Inwoners en bestuur	-14	N	Afwijking wordt met name veroorzaakt door de afdracht van leges aan het rijk voor reisdocumenten, hier staan ook baten tegenover. De uitvoering van deze taak vindt plaats binnen bestaand beleid. Rechtmatig.
Prog 2a Cultuur, recreatie en toerisme	-38	N	In 2017 zijn extra uitgaven gedaan vanwege het overnemen van het beheer van De Beun. Deze worden gecompenseerd door de gerelateerde huurinkomsten. Rechtmatig.
Prog 3a Wonen en leefomgeving	-391	N	Overbesteding door de onderstaande zaken: <u>Ondersteuning grote projecten</u> In 2017 zijn extra personeelskosten gemaakt voor projecten waarvoor geen grondexploitatie kan worden geopend en voor algemene werkzaamheden met betrekking tot de projecten. Hierbij moet worden gedacht aan de bemensing van de aansluiting A9, planeconomische ondersteuning niet zijnde grondexploitaties en communicatie. De bedragen waren niet in de begroting opgenomen. Met de overdracht van de oude Heilooër organisatie naar de werkorganisatie BUCH, is er een onjuiste aanname gemaakt over de dekking. Dit betreft bestaand beleid. Rechtmatig. <u>Technische afwijkingen grondexploitaties</u> Voor Zuiderloo is en Zandzoom heeft een verschuiving plaatsgevonden naar programmaonderdelen 2b en 4. Per saldo geen overschrijding. Rechtmatig. <u>Regionale urgentie commissie</u> Dit betreft de vergoeding voor de leden van de Regionale Urgentiecommissie die door de gemeente Heiloo wordt betaald. Deze wordt gecompenseerd via extra inkomsten. Rechtmatig. <u>Planschadevergoeding</u> Betaalde tegemoetkoming voor planschade is deels verhaald op externe partijen. Rechtmatig.

Programma onderdeel	Overschrijding lasten (x € 1.000,-		Begrotingsrechtmatigheid categorisering
Prog 3b Duurzaamheid en milieu	-49	N	Overschrijding binnen dit programmaonderdeel worden veroorzaakt door huishoudelijk afval en duurzaamheid. Afval: Voor afval geldt dat de lasten van de afvalinzameling (papier en kunststof) hoger zijn, extra onderhoud huisvuilwagens en implementatie app afvalwijzer. De uitvoering van deze gemeentelijke taken vinden plaats binnen bestaand beleid. Rechtmatig. Duurzaamheid en milieu: Voor milieubeheer is extra geld uitgegeven voor de deelname aan het strategisch overleg Schiphol en deelname aan het regionaal actieplan Duurzaamheid. Daarnaast aanvullende kosten 2016 van de RUD NHN voor uitvoering van bodemonderzoeken en uitvoering EED richtlijnen. Tot slot is een restitutie van de RUD over 2016 niet correct verwerkt en dit zal in 2018 tot een voordeel leiden. De uitvoering van deze taak vindt plaats binnen bestaand beleid. Rechtmatig.
Prog 3c Beheer en onderhoud	-329	N	De overschrijding bestaat uit diverse onderwerpen: Wegenonderhoud In 2017 zijn extra uitgaven gedaan vanwege het project 'Reconstructie de Omloop. Hiertegenover staan extra inkomsten vanuit een subsidie van de provincie Noord-Holland en een bijdrage van BPD. Rechtmatig. Openbaar groen In 2017 zijn extra kosten gemaakt door de stormschade en noodzakelijk onderhoud bomen. Dit is veroorzaakt door externe factoren. Rechtmatig. Belastingen gebouwen In 2017 is een verzamelfactuur voor de waterschapsbelasting volledig geboekt binnen dit programmaonderdeel. Echter dit had voor een groot deel betrekking op gebouwen binnen programmaonderdeel 1b. Rechtmatig.

Programma onderdeel	Overschrijding lasten (x € 1.000,-		Begrotingsrechtmatigheid categorisering
Prog 4 Een financieel gezonde gemeente	-141	N	<u>Lagere doorbelasting grondexploitaties</u> De werkelijke urenbesteding aan de grondexploitaties is veel lager dan begroot, waardoor minder kosten aan de grondexploitatie kunnen worden doorbelast. Dit is conform bestaand beleid. Rechtmatig. <u>Bestuursondersteuning</u> Doordat de ambtenaren over zijn naar de werkorganisatie BUCH is grondslag (% van de totale loonsom) voor de hoogte van de werkkostenregeling (WKR) voor raad en het college nog maar erg klein, waardoor de belastingdienst over het hogere bedrag 80% naheffing berekend. Hierdoor ontstaat een nadeel op salarissen. Daarnaast is een nadelig verschil ontstaan doordat een interne doorbelasting als negatieve lasten stond begroot en niet is geboekt. Rechtmatig.

Mutaties reserves:

	Aangepaste begroting 2017			Werkelijk 2017			Verschillen 2017					
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten		Lasten		Saldo	
Programma onderdeel	**2017 gew**	**2017 gew**	**2017 gew**	**2017 W**	**2017 W**	**2017 W**	**2017**	**V/N**	**2017**	**V/N**	**2017**	**V/N**
Prog 1a Inwoners en bestuur	317	95	222	317	95	222	0	V	0	V	0	V
Prog 1b Samen Leven	45	303	-258	40	303	-263	-5	N	0	V	-5	N
Prog 1d Een veilige gemeente	0	0	0	0	0	0	0	V	0	V	0	V
Totaal programma 1	**362**	**398**	**-36**	**357**	**398**	**-41**	**-5**	**N**	**0**	**V**	**-5**	**V**
Prog 2a Cultuur, recreatie en toerisme	260	260	0	260	260	0	0	V	0	V	0	V
Prog 2b Economische vitaliteit	0	0	0	0	0	0	0	V	0	V	0	V
Prog 2c Een bereikbare gemeente	55	0	55	55	0	55	0	V	0	V	0	V
Totaal programma 2	**315**	**260**	**55**	**315**	**260**	**55**	**0**	**V**	**0**	**V**	**0**	**V**
Prog 3a Wonen en leefomgeving	212	7.118	-6.906	119	7.118	-6.999	-93	N	0	V	-93	N
Prog 3b Duurzaamheid en milieu	0	0	0	0	0	0	0	V	0	V	0	V
Prog 3c Beheer en onderhoud	7.118	7.331	-213	7.118	7.331	-213	0	V	0	V	0	V
Totaal programma 3	**7.330**	**14.449**	**-7.119**	**7.237**	**14.449**	**-7.212**	**-93**	**N**	**0**	**V**	**-93**	**N**
Overige programma 4	7.855	129	7.726	7.855	129	7.726	0	V	0	V	0	V
Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0	0	V	0	V	0	V
Overhead	0	0	0	0	0	0	0	V	0	V	0	V
Heffing VPB	0	0	0	0	0	0	0	V	0	V	0	V
Bedrag onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	V	0	V	0	V
Totaal programma 4	**7.855**	**129**	**7.726**	**7.855**	**129**	**7.726**	**0**	**V**	**0**	**V**	**0**	**V**
Saldo van baten en lasten	**15.862**	**15.236**	**626**	**15.764**	**15.236**	**528**	**-98**	**N**	**0**	**V**	**-98**	**N**

Zie voor een toelichting op de mutaties van de reserves, de toelichting op het eigen vermogen bij de balans.

4.2 BALANS PER 31 DECEMBER 2017

	Bedragen x € 1.000			Bedragen x € 1.000	
ACTIVA	**31-12-2017**	**31-12-2016**	**PASSIVA**	**2017**	**2016**
Vaste activa			**Vaste passiva**		
Immateriele vaste activa					
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	86	0	**Eigen vermogen**		
	86	**0**	Algemene reserve	9.615	9.607
Materiële vaste activa			Bestemmingsreserves	13.147	6.162
Investeringen met een economisch nut	31.404	32.871	Gerealiseerd resultaat	1.605	7.521
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;	13.639	13.515		**24.367**	**23.290**
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	9.352	9.622	**Voorzieningen**		
	54.395	**56.008**	Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	63	101
Financiële vaste activa			Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	2.221	2.397
Kapitaalverstrekkingen aan:				**2.284**	**2.498**
- deelnemingen	357	357	Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		
Overige langlopende leningen	135	135	Onderhandse leningen van:		
	492	**492**	-binnenlandse banken en overige financiële instellingen	52.700	53.200
			Waarborgsommen	15	17
				52.715	**53.217**
Totaal vaste activa	**54.973**	**56.500**	**Totaal vaste passiva**	**79.366**	**79.005**

Vlottende activa			**Vlottende passiva**		
Voorraden			Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één		
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	16.122	22.180	Bank- en girosaldi	21	0
	16.122	**22.180**	Overige schulden	3.711	3.010
Uitzettingen met een rentetypische looptijd van korter dan één jaar				**3.732**	**3.010**
Vorderingen op openbare lichamen	3.930	2.521	Overlopende passiva		
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	23.585	2.199	Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	4.374	2.331
Overige vorderingen	787	1.312	De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	54	147
	28.302	**6.032**	Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.	15.255	2.018
Liquide middelen				**19.683**	**4.496**
Kassaldi	3	3			
Banksaldi	10	415			
	13	**418**			
Overlopende activa					
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaat door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	341				
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	3.030	1.381			
	3.371	**1.381**			
Totaal vlottende activa	**47.808**	**30.011**	**Totaal vlottende passiva**	**23.415**	**7.506**
Totaal generaal	**102.781**	**86.511**	**Totaal generaal**	**102.781**	**86.511**

4.3 TOELICHTING OP DE BALANS

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa
De post immateriële vaste activa bestaat uit:

	Boek-waarde 31-12-2017	Boek-waarde 31-12-2016
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	86	0
Totaal	**86**	**0**

Het onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2017:

	Boek-waarde 31-12-2016	Investe-ringen	Des-investe-ringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Afwaar-derin-Gen	Boek-waarde 31-12-2017
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	0	86					86
Totaal	**0**	**86**	**0**	**0**	**0**	**0**	**86**

De investeringen zijn voorbereidingskosten voor de grondexploitatie Zandzoom. Conform de BBV notitie grondexploitaties 2016 mogen onder voorwaarden de voorbereidingskosten voor een grondexploitatie voor maximaal 5 jaar worden geactiveerd onder de immateriële vaste activa. Na deze periode moeten de kosten hebben geleid tot een actieve grondexploitatie danwel worden afgeboekt t.l.v. het jaarresultaat.

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa bestaat uit de volgende onderdelen:

	Boek-waarde 31-12-2017	Boek-waarde 31-12-2016
Investeringen met een economisch nut	31.404	32.871
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	13.639	13.515
Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	9.352	9.622
Totaal	**54.395**	**56.008**

De investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boek-waarde 31-12-2017	Boek-waarde 31-12-2016
Gronden en terreinen	16.659	17.107
Bedrijfsgebouwen	571	451
Vervoermiddelen	117	144
Machines, apparaten en installaties	886	1.357
Overige materiële vaste activa	13.171	13.812
Totaal	**31.404**	**32.871**

Het onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de overige investeringen met een economisch nut gedurende het jaar 2017:

	Boek-waarde 31-12-2016	Investe-ringen	Des-investe-ringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Afwaar-derin-Gen	Boek-waarde 31-12-2017
Gronden en terreinen	17.107	38	486				16.659
Bedrijfsgebouwen	451	160		38	2		571
Vervoermiddelen	144			27			117
Machines, apparaten en installaties	1.357	422		893			886
Overige materiële vaste activa	13.812	46		687			13.171
Totaal	**32.871**	**666**	**486**	**1.645**	**2**		**31.404**

De belangrijkste investeringen staan in onderstaand overzicht.

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2017	Cumulatief besteed tot en met 2017
Renovatie grasveld Foresters	50	31	31
Het Baafje tegels zwembassins	100	35	35
Renovatie toren Witte Kerkje	100	97	97
Geluidsinstallatie raadzaal	28	28	28
Trekkenwand theater De Beun	260	182	182
Aanschaf veegmachine *)	140	163	163
Aanschaf maaimachine	55	48	48
Vervangen speeltoestellen	50	46	46
Totaal	**783**	**630**	**630**

*) De aanbesteding is hoger uitgevallen dan voorzien. Oorzaak is dat bij de raming van de veegmachine rekening is gehouden met de aanschaf van 2 opzetborstels. Uiteindelijk is vanwege de efficiency en effectiviteit van de machine een derde onkruidborstel toegevoegd. Dit is alleen niet vertaald in de begroting.

De investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boek-waarde 31-12-2017	Boek-waarde 31-12-2016
Bedrijfsgebouwen	165	181
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	13.433	13.264
Vervoermiddelen	27	54
Overige materiele vaste activa	14	16
Totaal	**13.639**	**13.515**

Het onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven weer:

	Boek-waarde 31-12-2016	Investe-ringen	Des-investe-ringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Afwaar-derin-Gen	Boek-waarde 31-12-2017
Bedrijfsgebouwen	181			16			165
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	13.264	659		453	37		13.433
Vervoermiddelen	54			27			27
Overige materiele vaste activa	16			2			14
Totaal	**13.515**	**659**	**0**	**498**	**37**	**0**	**13.639**

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.
De belangrijkste investeringen staan in onderstaand overzicht.

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2017	Cumulatief besteed tot en met 2017
Reconstructie Heiloo Noord-West	1.780	468	506
Aanleg drainage Het Wielemakersland	100	93	93
Overname gemaal Boekelermeer	66	61	61
Totaal	**1.946**	**622**	**660**

De investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boek-waarde 31-12-2017	Boek-waarde 31-12-2016
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	8.990	9.221
Overige materiele vaste activa	362	401
Totaal	**9.352**	**9.622**

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut had het volgende verloop:

	Boek-waarde 31-12-2016	Investe-ringen	Des-investe-ringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Afwaar-derin-Gen	Boek-waarde 31-12-2017
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	9.221	879		421	689		8.990
Overige materiële vaste activa	401			39			362
Totaal	**9.622**	**879**	**0**	**460**	**689**	**0**	**9.352**

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2017	Cumulatief besteed tot en met 2017
Ondertunneling spoor Vennewatersweg onderzoek	136	43	133
Reconstructie Kanaalweg	341	-690	341
Ondertunneling spoor Vennewatersweg realisatie	6.092	358	492
Reconstructie Westerweg	267	37	240
Reconstructie wegen	70	40	40
Vervanging lichtmasten 2016	212	97	158
Vervanging lichtmasten 2017	212	200	200
Beschoeiingen 2015	205	98	205
Totaal	**7.535**	**182**	**1.808**

Financiële vaste activa
Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2017:

	Boek-waarde 31-12-2016	Investe-ringen	Des-investe-ringen	Afschrij-vingen/af-lossingen	Afwaar-derin-gen	Boek-waarde 31-12-2017
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	357					357
Overige langlopende leningen	135					135
Totaal	**492**	**0**	**0**	**0**	**0**	**492**

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden
De in de balans opgenomen voorraden worden gesplitst naar de volgende categorieën:

	Boek-waarde per 31-12-2017	Boek-waarde per 31-12-2016
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	16.122	22.180
Totaal	**16.122**	**22.180**

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de bouwgronden in exploitatie gedurende het jaar 2017:

	Boek-waarde 01-01-2017	Investe-ringen	Op-breng-sten	Winst uitname	Boek-waarde 31-12-2017	Voorzien ing verlies-latend complex	Balans-waarde 31-12-2017
Zuiderloo	15.774	1.745	7.453		10.066	0	10.066
Boekelermeer	8.897	605	880		8.522	2.466	6.056
Totaal	**24.671**	**2.350**	**8.333**	**0**	**18.688**	**2.466**	**16.122**

Voor een nadere toelichting en doorrekening van de grondexploitaties wordt verwezen naar de nota actualisatie grondexploitaties.

Uitzettingen met een rente-typische looptijd korter dan één jaar
De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder is als volgt gespecificeerd:

	Boek-waarde 31-12-2017	Voorziening oninbaar-heid	Balans-waarde 31-12-2017	Balans-waarde 31-12-2016
Vorderingen op openbare lichamen	3.930		3.930	2.521
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	23.585		23.585	2.199
Overige vorderingen	1.348	561	787	1.312
Totaal	**28.863**	**561**	**28.302**	**6.032**

In 2017 is de liquiditeitspositie flink toegenomen door onder meer vooruitontvangen bedragen voor de spoorwegonderdoorgang en aansluiting A9, versnelde gronduitgifte Zuiderloo en extra leges omgevingsvergunningen.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)					
	Verslagjaar				
(1)	**Drempelbedrag**	**501**			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	89	174	85	126
(3a)=(1)>(2)	Ruimte onder het drempelbedrag	412	327	416	375
(3b)=(2)>(1)	Overschrijdingen van het drempelbedrag	-	-	-	-

(1) Berekening drempelbedrag		
Verslagjaar		
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	66.814
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	66.814
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-
(1)=(4b)*0,0075+(4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	501,11

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	8.018	15.808	7.860	11.616
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2)-(5a)/(5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangeboden	89	173	85	126

Liquide middelen
Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	Boek-waarde 31-12-2017	Boek-waarde 31-12-2016
Kassaldi	3	3
Banksaldi	10	415
Totaal	**13**	**418**

Overlopende activa
De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	Boek-waarde 31-12-2017	Boek-waarde 31-12-2016
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaat door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	341	0
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	3.030	1.381
Totaal	**3.371**	**1.381**

In 2017 zijn € 522.000,- aan voorbereidingskosten gemaakt in het kader van het faciliterend grondbeleid Zandzoom. Conform de BBV notitie faciliterend grondbeleid 2016 mogen onder voorwaarden deze voorbereidingskosten voor maximaal 5 jaar worden geactiveerd onder de overlopende activa. Na deze periode moeten de kosten hebben geleid tot een actieve grondexploitatie danwel worden afgeboekt t.l.v. het jaarresultaat.

VASTE PASSIVA

EIGEN VERMOGEN

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Algemene reserve	9.615	9.607
Bestemmingsreserves	13.147	6.162
Gerealiseerde resultaat	1.605	7.521
Totaal	**24.367**	**23.290**

Het verloop in 2017 wordt in het hierna opgenomen overzicht per reserve weergegeven:

	Boekwaarde 31-12-2016	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig jaar	Vermind. ter dekking van afschrijv.	Boekwaarde 31-12-2017
Algemene reserve	9.607	213	334	129		9.615
Totaal algemene reserve	**9.607**	**213**	**334**	**129**	**0**	**9.615**
Gebouw bibliotheek	2.548	76			122	2.502
Gebouw muziekschool	81	2			17	66
Geluidswal Oost	449		24			425
Fonds sociale woningbouw	220		5			215
Hockeyveld de Terriers	128	4			21	111
Voorzieningen huisvesting onderwijs	209	12			13	208
Zwembad	14					14
Buurtsportcoaches	137		3			134
Bestemmingsplan Landelijk gebied	94					94
Degeneratiekosten Wegen	92		55			37
Duurzaamheidsmaatregelen	435		141			294

Basisregistratie topografische informatie	17					17
Accommodatie vraagstukken	117		100			17
Onderhoud gebouwen	572		260			312
Grote projecten grondexploitatie	525			-29		496
Voorlichtingsplan Cultuurhistorie	6					6
Actualiseren bodemkwaliteitskaart	18					18
Transitie sociaal domein	500					500
Trekkenwand de Beun	0	260				260
Bovenwijkse voorzieningen	0		7.118	7.118		0
Ondertunneling Vennewatersweg	0	1.016				1.016
A9	0	6.102				6.102
Participatie en integratie vergunninghouders	0			303		303
Totaal bestemmingsreserves	**6.162**	**7.472**	**7.706**	**7.392**	**173**	**13.147**
Totaal reserves	**15.769**	**7.685**	**8.040**	**7.521**	**173**	**22.762**

Onder “Bestemming resultaat vorig jaar” staan de toevoegingen of onttrekkingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaande boekjaar. Onder de afschrijvingen staan de verminderingen vermeld in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd.

Resultaatbestemming
Het is niet toegestaan rechtstreeks te muteren in de reserves. De onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves mogen pas plaatsvinden nadat het resultaat over het jaar is bepaald. Ook zijn mutaties op bestaande reserves toegestaan indien de raad middels een besluit bij de financiële rapportage toestemming heeft gegeven.

In de toelichting van de balans wordt het resultaat voor mutaties van reserves vermeld met daaronder een overzicht van de mutaties van en naar de reserves.

In het raadsvoorstel bij de jaarrekening wordt de bestemming van dit resultaat voorgesteld.

Algemene reserves
De toename van de algemene reserve met € 8.000,- is het gevolg van drie mutaties:

1. De toevoeging aan de reserve van € 213.000,- door de verkoop van landbouwgrond Boekel (raad 3 juli 2017 in Kadernota)

2. De onttrekking van € 334.000,- voor de financiering werkorganisatie BUCH (raad 11 november 2016). Voor 2018 resteert een uitname van € 274.000,- en voor 2019 € 196.000,-. In de besluitvorming van 11 november 2016 is tevens opgenomen dat dit een ‘voorfinanciering betreft. BUCH zal dit bedrag op termijn weer terugbetalen.
3. De verwerking van de resultaatbestemming 2016 in het boekjaar 2017. De boekhoudkundige verwerking van het resultaat van het lopende boekjaar vindt altijd plaats in het daaropvolgende jaar.

Bestemmingsreserves
Bij de bestemming van het resultaat worden bedragen gereserveerd voor “projectmatige” uitgaven waarvoor in het afgelopen dienstjaar budget beschikbaar is gesteld, maar om diverse redenen niet (volledig) is besteed. Tevens is het reserveren van bedragen voor bepaalde investeringen en uitgaven wenselijk waardoor deze lasten niet op de toekomstige resultaten drukken. Dit zijn de zogenaamde bestemmingsreserves. Hieronder staat per reserve een toelichting voor welke uitgaven de reserve is gevormd en welke mutatie heeft plaatsgevonden voorafgegaan door de toelichting op de mutatie die op alle reserves betrekking heeft, de bijboeking van rente.

Bijboeking rente
De reserves en voorzieningen zijn een onderdeel van de financiering van hetgeen aan de activazijde op de balans is opgenomen. Voor het totaalbedrag hiervan behoeven geen geldleningen opgenomen te worden. Over de reserves die dienen ter dekking van de kapitaallasten over investeringen, en dus voor een langere termijn op de balans staan, wordt daarom zogenaamde bespaarde rente berekend. In totaal is een bedrag van € 94.000,- toegevoegd.

Gebouw bibliotheek en gebouw muziekschool
Deze reserves zijn gevormd ter dekking van de betreffende investeringen in het verleden. Aan deze reserves zijn de bijbehorende kapitaallasten onttrokken. Bij de analyse van de kapitaallasten van de onderliggende activa is gebleken dat in de bestemmingsreserve van de bibliotheek een veel groter bedrag (€ 786.000,-) zit dan nodig is om de kapitaallasten te dekken. Voor de bestemmingsreserve van de muziekschool geldt de omgekeerde situatie. Hierin is € 51.000,- te weinig in de bestemmingsreserve opgenomen. Bij de kadernota wordt aan de raad voorgesteld om dit corrigeren. Per saldo kan een bedrag van € 735.000,- vrijvallen ten gunste van de algemene reserve.

Geluidwal Oost
De bestemmingsreserve Geluidswal Oost heeft als doel het uitvoeren van een second opinion en onderzoeken voor alternatieven. In 2017 is er een onttrekking van € 24.000,- ten laste van deze reserve geboekt (raad 3 juli 2017 in Kadernota). Dit betreft een vergoeding aan het bedrijf Ballast Nedam voor het niet doorgaan van het in 2011 gegunde project Geluidwal en fietspad Plan Oost.

Fonds Sociale Woningbouw
Voor 2017 is door de raad een bedrag van € 89.000,- als uitname uit deze bestemmingsreserve ter beschikking gesteld voor de realisatie van het project Noordergeestkerk. Hiervan is € 5.000,- gerealiseerd. Voorgesteld wordt bij de kadernota om de onttrekking in 2018 opnieuw beschikbaar te stellen.

Hockeyveld de Terriërs
Deze reserve is gevormd ter dekking van de kapitaallasten van de investeringen uit het verleden. Aan deze reserve wordt rente toegerekend en zijn kapitaallasten onttrokken.

Voorzieningen huisvesting onderwijs
Deze bestemmingreserve zal aangewend worden ter dekking van de kapitaallasten van de uitgestelde investeringen in onderwijshuisvesting conform het huisvestingsprogramma uit het jaar 2008.

Zwembad
Deze bestemmingsreserve is beschikbaar voor extra uitgaven voor groot onderhoud aan het zwembad Het Baafje.

Buurtsportcoaches
Het project van de buurtsportcoaches is in 2014 van start gegaan. De kosten in 2017 ten bedrage van € 68.000,- worden ten laste gebracht van de door het rijk beschikbare middelen van € 65.000. De niet gedekte middelen van € 3.000,- gaan ten laste van de reserve. Dit is conform de beleidsnotitie Buurtsportcoaches.

Degeneratiekosten Wegen – Verkeersplan
Begin 2016 heeft uw gemeenteraad deze reserve beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling van het Verkeersplan. In 2017 is voor dit doel een bedrag van € 55.000,- onttrokken (raad 3 juli 2017 in Kadernota).

Duurzaamheidsmaatregelen
In de raadsvergadering van 3 maart 2014 is ten aanzien van het aanwenden van de beschikbare € 500.000,- NUON-gelden besloten om dit voor verschillende duurzaamheidsdoeleinden beschikbaar te stellen. In 2017 is € 141.000,- onttrokken voor onder andere onderzoeken op het gebied van energieopwekking, subsidies duurzaamheidsmaatregelen en elektrische laadpalen.

Accommodatievraagstukken
Deze bestemmingsreserve is voor de veranderopgave accommodaties. In 2017 is voor een bedrag van € 40.000,- voor de ombouw van het voormalige schoolplein tot parkeergelegenheid en de incidenteel lagere huurinkomsten Sluijsweijdt/Hofdijk gedekt door een onttrekking uit de reserve accommodatievraagstukken (raad 3 juli 2017 in Kadernota). Daarnaast is voor € 60.000,- aan inhuur voor expertise accommodatievraagstukken ten laste gebracht van deze bestemmingsreserve (raad 3 juli 2017 in Kadernota).

Onderhoud gebouwen
Deze bestemmingsreserve is beschikbaar voor kosten groot onderhoud. Hiervan is in 2017 een bedrag van € 260.000,- onttrokken voor een nieuw in te stellen bestemmingsreserve Trekkenwand De Beun.

Grote projecten grondexploitatie
Deze reserve is primair bedoeld voor het opvangen van financiële gevolgen van ruimtelijke ontwikkelingsplannen.

Cultuurhistorie
Er is in deze reserve € 6.000 beschikbaar voor informatiepanelen bij cultuurhistorische objecten.

Transitie Sociaal Domein

Deze reserve is gevormd bij de bestemming van het rekeningresultaat 2015 en heeft als doel eventuele tekorten binnen WMO begeleiding en jeugd af te kunnen dekken. Daarbij is het mogelijk dat Heiloo een bijdrage wordt gevraagd voor de risicoverevening jeugd binnen BUCH.

Trekkenwand de Beun
Deze reserve is in 2017 gevormd ter dekking van de kapitaallasten van de investering van de trekkenwand in theater de Beun (raad 3 april 2017).

Bovenwijkse voorzieningen
Bij de resultaatbestemming van de jaarrekening 2016 is deze reserve gevormd voor de aanleg van bovenwijkse voorziening waaronder de spoorwegonderdoorgang en aansluiting A9. In 2017 is het volledige bedrag onttrokken voor de spoorwegonderdoorgang en de aansluiting A9. In het raadsbesluit van de rekening 2017 wordt voorgesteld om een bedrag van € 712.000,- te storten in deze bestemmingsreserve.

Ondertunneling Vennewatersweg
Deze reserve is in 2017 gevormd ter (gedeeltelijke) dekking van de kapitaallasten van de investering van de spoorwegonderdoorgang (raad 9 oktober 2017).

Aansluiting A9
Deze reserve is in 2017 gevormd ter (gedeeltelijke) dekking van de kapitaallasten van de investering van de aansluiting A9 (raad 11 december 2017).

Participatie en integratie vergunninghouders
Bij de resultaatbestemming van de jaarrekening 2016 is deze reserve gevormd voor een integraal programma gericht op integratie, participatie, onderwijs en gezondheid van vergunninghouders. Voor dit programma is in 2017 een aanbesteding uitgevoerd, maar is geen onttrekking uit deze reserve nodig geweest.

VOORZIENINGEN
Het verloop van de voorzieningen in 2017 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

	Boekwaarde 31-12-2016	**Toevoeging**	**Vrijval**	**Aanwending**	**Boekwaarde 31-12-2017**
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's					
Wachtgeld voormalig personeel en wethouders	34			31	3
Wrm Rehoboth	19				19
Wrm Maalwater	33			1	32
Wrm Amante	15			6	9

	101	**0**	**0**	**38**	**63**
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden					
Afkoopsommen altijddurend onderhoud graven	377	26		15	388
Voorziening afvalstoffenheffing	108			108	0
Parkeerfonds	4				4
Preventief onderhoud OBS	209	28		49	188
Riolering	1.699	14		72	1.641
	2.397	**68**	**0**	**244**	**2.221**
Totaal	**2.498**	**68**	**0**	**282**	**2.284**

In de kolom “Vrijval” zijn de bedragen opgenomen welke ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn vrijgevallen. Alle aanwendingen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar
De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:

	Boek-waarde 31-12-2017	**Boek-waarde 31-12-2016**
Ondershandse leningen		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	52.700	53.200
	52.700	**53.200**
Waarborgsommen	15	17
Totaal	**52.715**	**53.217**

In het hierna opgenomen overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar over het jaar 2017:

	Saldo 31-12-2016	Vermeerde-ringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2017
Onderhandse leningen	53.200		500	52.700
Waarborgsommen	17		2	15
Totaal	**53.217**	**0**	**502**	**52.715**

De totale rentelast langlopende leningen 2017 is € 1.539 duizend.

VLOTTENDE PASSIVA
Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3.732	3.010
Overlopende passiva	19.683	4.496
Totaal	**23.415**	**7.506**

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt worden weergegeven:

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Banksaldi	21	0
Overige schulden	3.711	3.010
Totaal	**3.732**	**3.010**

De rekening-courant faciliteit Bank Nederlandse Gemeenten is € 5.000.000.
De voorziening dubieuze debiteuren Welzijn is opgenomen aan de activazijde bij de overige vorderingen.

Overlopende passiva
De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	Boek-waarde 31-12-2017	Boek-waarde 31-12-2016
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	4.374	2.331
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	54	147
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	15.255	2.018
Totaal	**19.683**	**4.496**

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Saldo 31-12-2016	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of terugbet.	Saldo 31-12-2017
I&M/PORR/BOSA – railscherm	147		93	54
Totaal	**147**	**0**	**93**	**54**

Waarborgen en garanties

	Boek-waarde 31-12-2017	Boek-waarde 31-12-2016
Gewaarborgde geldleningen	18.790	21.588
Totaal	**18.790**	**21.588**

Zie verdere toelichting en uitsplitsing in de paragraaf financiering.

4.4 GRONDSLAGEN VOOR WAARDE EN RESULTAATBEPALING

Inleiding
De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op d.d. 3 oktober 2016 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
De waardering van de activa en passiva vindt plaats op basis van historische kosten cq, verkrijgingsprijs. Tenzij bij de desbetreffende balanspost anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. Het resultaat wordt bepaald door het verschil van baten en lasten die worden toegerekend aan het jaar waar zij betrekking op hebben.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de septembercirculaire van het boekjaar.

Met betrekking tot de eigen bijdrage die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt geldt – op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2017 van de commissie BBV – het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat voor het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen cq. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie

ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.
Toelichting stelselwijziging(en): Als gevolg van een wijziging van het BBV wordt met ingang van de jaarrekening 2017 investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte vanaf 2017 apart toegelicht.

Toerekening kosten WMO en Jeugdwet op productniveau
Tijdens het opstellen van de jaarrekening is geconstateerd dat niet alle systeem tussenrekeningen een saldo van nul hadden aan het eind van 2017. Daarom zijn ook niet alle kosten juist in de functionele grootboeken en op het goede product terecht komen. De kosten waren al juist toegerekend aan de goede gemeente, het juiste programma en het juiste jaar.
Het grootste deel kon handmatig worden opgelost maar een deel niet. De kosten die niet toegedeeld konden worden zijn met een verdeelsleutel (op basis van het van het deel wat handmatig kon worden hersteld) op het juiste product terecht gekomen.

BALANS

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Algemeen

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- cq. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijving en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag (artikel 62 lid 2 BBV). Hierbij wordt de verkregen bijdrage als bate verantwoord.
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio
Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven gedurende de restant looptijd van de betrokken geldlening.
Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief
De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij de ingebruikneming van het gerelateerde materiele vaste actief.
Bijdragen aan activa in eigendom van derden
Bijdragen aan activa van derden worden geactiveerd. Dergelijke geactiveerde bedragen zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bedragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiele vaste activa

Algemeen
Activa worden gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts

worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak die aan de vervaardiging van het actief worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze kosten worden geactiveerd.

Investeringen met economisch nut
Deze materiele vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht.
Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Nota activabeleid gemeente Heiloo 2017
Bij besluit van 3 oktober 2016 heeft uw raad de nota Activabeleid vastgesteld. Hierna volgt de afschrijvingstabel (im)materiële vaste activa:

Nr.		Omschrijving	Soort	Nut	Max. Termijn
1		**RIOLERING *)**			
	-	Drukriolering/persleiding	30	ENh	60
	-	Aanleg IBA's (individuele behandeling afvalwatersysteem)	30	ENh	60
	-	Bergbezinkbassin (bouwkundig)	30	ENh	45
	-	Gemalen (bouwkundige voorzieningen)	20	ENh	45
	-	Elektrisch/mechanisch gedeelte gemalen en bergbezinkbassins	50	ENh	15
2		**WEGEN EN VOORZIENINGEN IN DE OPENBARE RUIMTE**			
	-	Stalen masten	50	MN	40
	-	Wegen, fietspaden, parkeerplaatsen 1e aanleg en reconstructies	30	MN	20**)
	-	Verlichtingsarmaturen	50	MN	20
	-	Groenvoorzieningen	30	MN	15
	-	Abri's	50	MN	15
	-	Parkeermeters, -automaat	60	MN	15
	-	Speeltoestellen	50	MN	15
	-	Verkeersborden	60	MN	10

*) Voor riolering betreft dit de maximale termijn. De te hanteren termijnen zijn de termijnen zoals opgenomen in het gemeentelijk rioleringsplan (GRP).
**) De gemeente Bergen en Uitgeest hanteren hier een afschrijvingstermijn van 25 jaar. De gemeente Heiloo 30 jaar. Afschrijvingstermijnen van wegen zijn bijvoorbeeld afhankelijk van het gekozen onderhoudsniveau en ondergrond.

Nr.		Omschrijving	Soort	Nut	Termijn
3		**MATERIEEL (TRACTIE EN AANVERWANTE MATERIALEN)**			
	-	Aanhangwagens	60	EN	15
	-	Combiwagen gladheid en onkruidbestrijding (groundmaster)	40	EN	15
	-	Snippermachine/takkenbreker	60	EN	15
	-	Shovels	40	EN	15
	-	Heftruck	40	EN	15
	-	Vrachtwagens	40	EN	10
	-	Tractoren	40	EN	10
	-	Sneeuwploegen	60	EN	10
	-	Zoutstrooiers	40	EN	10
	-	(Motor)walsen	60	EN	10
	-	Landmeetkundige apparatuur	60	EN	10
	-	Tekentechnische apparatuur	60	EN	10
	-	Pick-ups/4 wheeldrive's/bestelauto's	40	EN	7
	-	(Elektrische) dienst(personen)auto's	40	EN	7
	-	Maaimachines	40	EN	6
	-	Veegmachines	40	EN	6
4		**AUTOMATISERING**			
	-	Bekabeling	50	EN	10
	-	Hardware	60	EN	5
	-	Software	60	EN	5
5		**OVERIGE VASTE ACTIVA**			
	A	***Gronden ten terreinen***			**n.v.t.**
	B	***Gebouwen***			
	-	Permanente bebouwing	20	EN	40
	-	Renovatie investeringen	20	EN	25
	-	Semipermanente bebouwing	20	EN	20
	C	***Installaties gebouwen***			
	-	Liften	50	EN	20
	-	CV	50	EN	10
	-	Elektronische installaties	50	EN	10
	-	Energiebesparende maatregelen/klimaatbeheersing	50	EN	10
	D	***Inrichting gebouwen***			
	-	Inventaris	60	EN	10

Nr.		Omschrijving	Soort	Nut	Termijn
	E	***Reddingsbrigade***			
	-	Polyester vletten (boten)	40	EN	15
	-	Wegtrailer vaartuig	60	EN	10
	-	Redgereedschap	60	EN	8
	-	Rubberboten met vaste bodem	40	EN	8
	-	Strandtrailer boot	60	EN	8
	-	Quad (off the road)	40	EN	7
	-	Waterscooters	40	EN	7
	-	Redpakken/redvesten	60	EN	5
	-	Strandtrailer waterscooter	60	EN	5
	-	Buitenboordmotoren	60	EN	4
	F	***Sportaccommodaties***			
	-	Kunstgrasvelden:			
		- Onderlaag	10	EN	30
		- Toplaag	10	EN	15
	-	Veldverlichting	50	EN	30
	-	Afrastering/veldmeubilair	50	EN	30
	-	Drainage	30	EN	25
	-	Grasvelden	10	EN	15
	-	Beregening	50	EN	15
	G	***Reiniging***			
	-	Milieustraat / afvalbrengstation	50	ENh	20
	-	Containers en dergelijke	50	ENh	10
	H	***Begraafplaatsen***			
	-	Uitbreiding/aanleg	10	ENh	40
	-	Urnentuin en muur	10	ENh	40
	-	Facilitaire voorzieningen, grafliften en dergelijke	50	ENh	15
6		**IMMATERIELE ACTIVA**			
	A	***Kosten geldleningen en disagio***			**n.v.t.**
	B	***Kosten van onderzoek en ontwikkeling***			**5**

Let op: de genoemde afschrijvingstermijnen zijn indicatief bedoeld. De werkelijke gebruiksduurverwachting zal per actief worden beoordeeld (en zo nodig bijgesteld).

Strategische gronden, voorheen Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG): Conform de notitie grondexploitaties 2016 van de

commissie BBV zijn NIEGG en bouwgronden in exploitatie (BIE) die per 1 januari 2016 uit exploitatie zijn genomen, op basis van een overgangsbepaling tegen de boekwaarde per 1 januari 2016 (ingangsdatum Wijzigingsbesluit) geherrubriceerd naar de materiele vaste activa. Deze overgangsbepaling heeft een looptijd van vier jaar. Uiterlijk 31 december 2019 zal een toets plaatsvinden op de marktwaarde van deze gronden tegen de geldende bestemming op het moment van de marktwaardetoets. Wordt daarbij een duurzame waardevermindering vastgesteld, dan zal dat uiterlijk 31 december 2019 leiden tot een afwaardering van deze gronden.

Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut
Investeringen met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige levensduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2017 worden gedaan.
Door de invoering van de nieuwe systematiek blijven verschillen bestaan in de wijze waarop mag worden afgeschreven op investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut die vóór het begrotingsjaar 2017 zijn gedaan. Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek is in het verloopoverzicht in de toelichting op de balans aangegeven welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens de andere systematiek.

In erfpacht uitgegeven gronden
Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde. Eventuele afkoopsommen voor voortdurende contracten worden verwerkt onder de langlopende schulden en vervallen naar rato van afkoopperiode vrij ten gunste van het resultaat.

Financiële vaste activa
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn – tenzij hierna anders vermeld – opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

De obligatieportefeuille is gewaardeerd tegen de verwachte aflossingswaarde. Het verschil met de destijds betaalde verkrijgingsprijs is als transitorische (rente)post in de balans opgenomen. Dit verschil wordt in het resultaat opgenomen in de (gemiddeld) resterende looptijd tot aflossing/uitloting.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Vlottende activa

Voorraden

Grond- en hulpstoffen
Grond- en hulpstoffen zijn opgenomen tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Wanneer de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, wordt afgewaardeerd naar deze lagere marktwaarde.

Onderhanden werk, gronden in exploitatie
De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken) alsmede de rentekosten berekend zoals voorgeschreven in het BBV en de administratie- en beheerskosten.
Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen: 1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat. 2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht. 3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Gereed product
Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegekend.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korten dan één jaar

Vorderingen
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende activa
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting cq. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de constante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een

deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.
Verplichting voortvloeiend uit leasing
De waardering van de verplichting uit hoofde van de financial leasing vindt plaats tegen de constante waarde van de contractueel verschuldigde leasetermijnen.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen
Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buitende balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

5. BIJLAGEN

BIJLAGE 1: SISA

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018

IenW	**E26**	**Spoorse doorsnijdingen, tranche 1** **Regeling eenmalige uitkeringen spoorse doorsnijdingen** **Gemeenten**	Aantal projecten (waarvoor een beschikking ontvangen is) Afspraak *Aard controle R* *Indicatornummer: E26 / 01*	Aantal afgeronde projecten (jaar T) Realisatie *Aard controle R* *Indicatornummer: E26 / 02*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E26 / 03*			
			1	0	Nee			
IenW	**E3**	**Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** **Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** **Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)**	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 01*	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 03*	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 04*	Correctie over besteding t/m jaar T *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 05*	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 06*
		1	BSV2011057207/559.148.00	€ 93.122	€ 0	€ 0	€ 0	€ 68.492

			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 07*	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 08*	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 09*	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 10*	Correctie over besteding kosten ProRail t/m jaar T *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 11*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 12*
		1	BSV2011057207/559.148.00	€ 232.168	€ 0	€ 207.538		Nee
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2017** **Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.**	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 02*	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 03*	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 04*	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 05*	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 06*
			€ 3.243.055	€ 60.786	€ 188.675	€ 5.095	€ 0	€ 15.141
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 07*	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 08*	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 11*	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2 / 12*
			€ 15.327	€ 1.109	€ 0	€ 55.435	€ 0	Ja

SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2017** **Besluit**	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 01*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 02*	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 03*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 04*	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 05*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 06*
			€ 0	€ 30.000	€ 2.364	€ 11.257	€ 10.328	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 07*	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 08*	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G3 / 09*			
			€ 0	€ 0	Ja			
BZK	**C7C**	**Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II** **Provinciale beschikking en/of verordening** **Project-gemeenten (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 01*	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen *Aard controle R* *Indicatornummer: C7C / 02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: C7C / 03*	Cumulatieve bestedingen ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 04*	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 05*	Toelichting afwijking *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 06*
		1	2007/47428	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 07*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 08*	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) Afspraak Alleen in te vullen na afloop project *Aard controle D1* *Indicatornummer: C7C / 09*	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) Realisatie Alleen in te vullen na afloop project *Aard controle D1* *Indicatornummer: C7C / 10*	Activiteiten stedelijke vernieuwing Toelichting afwijking Alleen in te vullen na afloop project *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 11*	
		1	2007/47428	Nee				

IenW	E27B	**Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden** **Provinciale beschikking en/of verordening** **Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen**	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E27B / 01*	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E27B / 02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E27B / 03*	**Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen** **Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen** *Aard controle R* *Indicatornummer: E27B / 04*	**Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen** **Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen** *Aard controle R* *Indicatornummer: E27B / 05*	
		1	473363/600228	€ 15.526	€ 21.451			
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E27B/ 06*	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E27B / 07*	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E27B / 08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E27B / 09*	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E27B / 10*	
		1	473363/600228	€ 957.011	€ 1.322.188		Ja	

BIJLAGE 2: EMU SALDO

	Omschrijving	2017 x € 1000,-
1	Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	1.077
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.603
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	54
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	2.290
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	15.614
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), **voor zover niet op exploitatie verantwoord**	
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	863
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties **niet op exploitatie verantwoord**	10.020
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	211
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	
11	Verkoop van effecten:	
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	nee
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	
Berekend EMU-saldo		**26.004**

BIJLAGE 3: WNT

bedragen x € 1	G. Heemskerk	G. Beeksma
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1/2017-31/12/2017	1/1/2017-31/12/2017
Deeltijdfactor in fte	1,0	0,88
Gewezen topfunctionaris?	n.v.t.	n.v.t.
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	103.817,34	70.254,45
Beloningen betaalbaar op termijn	15.636,10	10.204,32
Subtotaal	*119.453,44*	*80.458,77*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000,00	159.280.00
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	**119.453,44**	**80.458,77**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016		
Aanvang en einde functievervulling in 2016	18/4/2016 - 31/12/2016	1/1/2016-31-12-2016
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,0	0,88
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	64.685,20	66.139,46
Beloningen betaalbaar op termijn	9.668,48	8.795,61
Totale bezoldiging 2016	**74.353,68**	**74.935,07**

BIJLAGE 4: BATEN EN LASTEN PER TAAKVELD

Taakveld	Omschrijving taakveld	Programma-onderdeel	Bedrag begroot uitgaven	Bedrag werkelijk uitgaven	Bedrag begroot inkomsten	Bedrag werkelijk inkomsten
0.1	Bestuur	Inwoners en bestuur	1.295.928	1.244.161	34.000	40.750
0.10	Mutaties reserves	Inwoners en bestuur	94.839	94.839	317.110	317.391
0.10	Mutaties reserves	Samen leven	303.000	303.000	45.000	39.651
0.10	Mutaties reserves	Cultuur, Recreatie en toerisme	260.000	260.000	260.000	260.000
0.10	Mutaties reserves	Een bereikbare gemeente			55.000	55.000
0.10	Mutaties reserves	Wonen en leefomgeving	7.118.000	7.118.000	212.371	119.123
0.10	Mutaties reserves	Duurzaamheid en milieu			0	
0.10	Mutaties reserves	Beheer en onderhoud	7.330.850	7.330.790	7.118.060	7.118.060
0.10	Mutaties reserves	Overig	129.098	129.098	7.854.548	7.854.548
0.2	Burgerzaken	Inwoners en bestuur	626.597	692.534	387.900	495.223
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	Beheer en onderhoud	524.660	619.642	282.804	432.219
0.4	Overhead	Overhead	7.851.304	8.217.454	804.463	804.991
0.4	Overhead			0		
0.5	Treasury	Algemene dekkingsmiddelen	232.736	29.522	787.413	890.815
0.61	OZB woningen	Algemene dekkingsmiddelen	70.000	70.000	3.188.473	3.245.354
0.62	OZB niet-woningen	Algemene dekkingsmiddelen	13.000	13.000	356.712	312.321
0.64	Belastingen overig	Algemene dekkingsmiddelen	91.000	96.515	80.900	69.521
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	Algemene dekkingsmiddelen	7.000	7.000	23.569.123	23.694.302
0.8	Overige baten en lasten	Overig	186.829	159.784	505.875	153.242
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	Vpb	0			
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	Een veilige gemeente	1.272.173	1.269.769		0
1.2	Openbare orde en veiligheid	Een veilige gemeente	288.594	272.334		0
2.1	Verkeer en vervoer	Een bereikbare gemeente	111.400	109.633	2.700	888
2.1	Verkeer en vervoer	Beheer en onderhoud	2.452.035	2.670.459	175.210	340.929
2.2	Parkeren	Een bereikbare gemeente	28.000	28.000		
2.4	Economische havens en waterwegen	Beheer en onderhoud	173.107	185.751	35.000	35.000
2.5	Openbaar vervoer	Een bereikbare gemeente	115.500	115.528		
2.5	Openbaar vervoer	Beheer en onderhoud	60.000	30.795		

Taakveld	Omschrijving taakveld	Programma-onderdeel	Bedrag begroot uitgaven	Bedrag werkelijk uitgaven	Bedrag begroot inkomsten	Bedrag werkelijk inkomsten
3.1	Economische ontwikkeling	Economische vitaliteit	110.000	111.900		6.608
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Economische vitaliteit	2.134.780	879.994	1.984.954	905.348
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Economische vitaliteit	9.605	53	47.800	18.746
3.4	Economische promotie	Economische vitaliteit	0	245		
3.4	Economische promotie	Overig			38.710	29.100
4.1	Openbaar basisonderwijs	Samen leven	105.800	77.444	28.000	21.096
4.1	Openbaar basisonderwijs			0		
4.2	Onderwijshuisvesting	Samen leven	1.461.903	1.365.898	347.850	383.598
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Samen leven	260.572	183.734	9.800	19.640
5.1	Sportbeleid en activering	Samen leven	123.275	121.592	64.400	64.694
5.2	Sportaccommodaties	Samen leven	765.052	756.029	279.962	290.306
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Cultuur, Recreatie en toerisme	512.493	543.845	46.240	160.422
5.4	Musea	Cultuur, Recreatie en toerisme	6.000	6.000		
5.5	Cultureel erfgoed	Cultuur, Recreatie en toerisme	94.264	98.162		
5.6	Media	Inwoners en bestuur	13.331	13.415		
5.6	Media	Samen leven	621.705	592.697	111.594	77.919
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Kerngericht en ondersteunend		150		
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Cultuur, Recreatie en toerisme	11.906	14.705	13.850	4.500
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Wonen en leefomgeving	56.635	62.848		
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Beheer en onderhoud	1.250.034	1.283.121		1.341
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Samen leven	1.074.950	806.501	65.609	114.143
6.2	Wijkteams	Samen leven	1.204.667	1.253.215		17.382
6.3	Inkomensregelingen	Samen leven	5.360.138	4.554.364	4.121.624	3.310.143
6.4	Begeleide participatie	Samen leven	1.340.398	1.232.133		0
6.5	Arbeidsparticipatie	Samen leven	262.300	179.866		
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Samen leven	766.519	451.079	0	30.076
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Samen leven	2.688.142	2.306.264	213.500	137.463
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	Samen leven	2.473.646	2.684.445		
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	Samen leven		2.322		
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	Samen leven	426.772	139.706		
7.1	Volksgezondheid	Samen leven	837.527	841.108		3.900

Taakveld	Omschrijving taakveld	Programma-onderdeel	Bedrag begroot uitgaven	Bedrag werkelijk uitgaven	Bedrag begroot inkomsten	Bedrag werkelijk inkomsten
7.2	Riolering	Duurzaamheid en milieu	1.437.162	1.332.630	1.903.045	1.814.297
7.3	Afval	Duurzaamheid en milieu	1.908.846	2.027.932	2.739.001	2.777.063
7.4	Milieubeheer	Wonen en leefomgeving	2.500	2.321		
7.4	Milieubeheer	Duurzaamheid en milieu	496.652	531.340	2.500	2.949
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	Beheer en onderhoud	188.529	187.377	159.370	142.680
8.1	Ruimtelijke ordening	Wonen en leefomgeving	586.580	439.332	78.600	663.452
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	Wonen en leefomgeving	7.273.362	7.740.722	7.373.362	7.494.319
8.3	Wonen en bouwen	Wonen en leefomgeving	311.613	376.665	842.300	1.103.376
			66.813.308	**64.268.758**	**66.544.733**	**65.873.891**
0.11	**Resultaat van de rekening van baten en lasten**				**-268.575**	**1.605.133**
					Nadeel	**Voordeel**

BIJLAGE 5: INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Pr.	Korte omschrijving	Lasten				Baten			
		Begroot		Realisatie		Begroot		Realisatie	
1a	Transitiekosten werkorganisatie BUCH	69	N	75	N	0		0	
1a	Extra storting wethouderspensioenen	155	N	155	N	0		0	
1b	WNK transitie	27	N	27	N	0		0	
1b	Aanpassen schoolplein Sluijsweijdt tot parkeerterrein	36	N	38	N	0		0	
1b	Bemiddelingskamer bij buurtgeschillen	22	N	0		7	V	0	
1b	Pilot participatiewet	6	N	0	N	0		0	
1d	Veiligheidsregio frictiekosten	16	N	16	N	0		0	
1d	Veiligheidsregio verrekening loonindexatie 2016	11	N	11	N	0		0	
2a	Herstel beelden in de openbare ruimte	55	N	0		0		0	
2a	Overname beheer De Beun	0		96	N	0		110	V
3a	Digitaliseren bouwdossiers	26	N	0		0		0	
3a	Voorbereiding omgevingswet	13	N	5	N	0		0	
3a	Onttrekking reserve accommodatievraagstukken	45	V	40	V	0		0	
3a	Extra kosten Amante	40	N	39	N	0		0	
3a	Vervuiling Oosterzij	61	N	61	N	0		0	
3a	Plankosten Nieuw Varne	15	N	10	N	0		0	
3a	Haalbaarheidsstudie geluidswal Oost	13	N	13	N	0		0	
3a	Extra leges omgevingsvergunningen	0		0		300	V	545	V
3a	Extra inhuur niet grex projecten	0		110	N	0		0	
3a	Inkomsten voor bovenwijkse voorzieningen	0		0		0		654	V
3b	Restitutie subsidie energiebesparing (RUD)	28	V	0		0		0	
3c	Extra onderhoud bomen i.v.m. stormschade	35	N	65	N	0		0	
3c	Onderhoud wegen	115	N	115	N	0		0	
3c	Beheersverordening begraafplaatsen	4	N	5	N	0		0	
3c	Verkopen grondpercelen	0		0		0		149	V
4	Afboeken boekwaarde ICT investeringen	810	N	813	N	796	V	796	V
4	Geen dividend GKNH	0		0		0		128	N
4	Bovenformatief personeel	150	N	98	N	0		0	
	Totaal	**1.605**	**N**	**1.711**	**N**	**1.103**	**V**	**2.127**	**V**

BIJLAGE 6: CONTROLEVERKLARING

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Wilhelminapark 29
Postbus 6222
2001 HE Haarlem
Telefoon 023 - 531 95 39
Fax 023 - 531 17 00
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Raad van de gemeente Heiloo

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van de gemeente Heiloo gecontroleerd. Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2017 als van de activa en passiva van de gemeente Heiloo op 31 december 2017 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2017;
- het overzicht van baten en lasten over 2017; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, waaronder de Sisa-verantwoordingsinformatie.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (Wnt) 2017. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'. Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- de programma's en de relevante paragrafen;
- diverse bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is, zoals bedoeld in artikel 213 lid 3 sub d Gemeentewet, en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Het College van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van College van burgemeester en wethouders voor de jaarrekening

Het College van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Het College van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.
In dit kader is het College van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het College van burgemeester en wethouders afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het college de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het College het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het College van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening. De Gemeenteraad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.
Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de

aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.
Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, Bado, de Regeling Controleprotocol Wnt 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het College van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het College van burgemeester en wethouders gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de controle. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de onderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de Gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.
Wij bevestigen aan de Gemeenteraad dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de Gemeenteraad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de Gemeenteraad hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Haarlem, 28 juni 2018
Reg.nr.: 101699/215/396/446
Ipa-Acon Assurance B.V.

Was getekend : mr. drs. J.C. Olij RA